

ZALA

MEGYEI ÉRDEKŰ.

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI ÉS GAZDÁSZATI HETILAP

A ZALAMEGYEI GAZD. EGYESÜLET ÉS TOBB MÁS EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

15. szám.

Nagy-Kanizsa szerdán, 1880. április 7-én.

VII. évfolyam.

Előfizetési felhívás

„ZALA”

című

megyei érdeku, társadalmi, ismeretterjesztő és gazdasági hetilap; a Zalamegyei Gazdasági Egyesület hivatalos közlönye

380-dik évi 7-dik évi folyamára.

Előfizetési feltételek:

Negyed évre	1 frt 50 kr.
Fél évre	3 frt. —
Egész évre	5 frt. —

A Zalamegyei Gazdasági Egyesület a részére:

Negyed évre	1 frt.
Fél évre	2 frt.
Egész évre	4 frt.

A kiadó-hivatal.

Közegészség-ügy.

Egy német író — Jean Paul — (hiszt Frigyes) igen helyes elvet hantatott akkor, mikor azt mondotta, y nem a tévedéseket kell kiirtani, ha a tévedések forrásait. Bizonyos tetetben ez az igazság tárgyunkra is, amelyről véleményünket röviden el- rjuk mondani.

Nem tagadható, hogy közegészség- i tekintetben az utolsó időkben igen történt nálunk, mert a statistikai ada- kézzelfoghatólag bizonyították e tetetben hátramaradottságunkat, s a kor- y és a hatóságok végre belátták, — y egyelőre legalább palliatív rend- ekekkel — kórházak állítása, orvosi és a állomások rendszeresítése által kell it vetni a rendkívül nagy halálozá- , mely népünket pusztította, s hogy őznép kisebb helyeken se legyen kény- n a szükséges orvosi segínyt nélkü- i, betegsége alkalmával. Nálunk ez újabb idők vívmánya, habár egyes ekekben már előbb is történtek intéz- ések a közegészségügy rossz állapotá- javítására. Ámde mindez még min- nem elég az üdvösségre, e téren mig n sokat lehet és igen sokat kell is ni. S ahol nem elegendő a kormány a hatóságok gondozása, ott magának ársadalomnak is kell oly rendszabá-

lyok után nézni, melyek által lassanként közegészségügyi bajainkat lehet kiirtani.

Hogy betegségek mindig lesznek, az természetes, az emberi test gyenge és gyarló, és illetően voltánál fogva gyak- ran a legcsekélyebb külbefolyást sem ké- pes ellensúlyozni, de az is igaz és min- den okos ember tudja, hogy okszerű élet- mód és elővigyázat nagyban képesek meg- apasztani a különféle betegségek számát. Ez az amire nálunk kevés gond fordít- tatott eddig a kevés gond fordítottik je- lenleg is, pedig ha közegészségügyi szá- mos bajainkon segíteni akarunk, kell, hogy minden ami ezeket apaszthatja, ki- váló gondoskodásunk tárgyát képezze. — Ugy általánosságban anélkül, hogy va- lami külön társadalmi osztályt tartanánk szemünk előtt, kockázatás nélkül mond- hatjuk: nem vigyázunk egészségünkre, legdrágább kincsünkre, egyszerűen nem törődünk vele. Már most akárminő atyai gondoskodással is viseltessék a kormány a nép irányában, a közegészségügy te- kintetében, bármint palliatív rendszabá- lyokat is léptessen életbe, mindezeknek kevés fogantatjuk lesz, ha általában és köznépünk különösen oly keveset törődik egészsége fentartásával, és maga is nö- veli akárhányszor ennek pusztítóit. — A köznép embere nagyobb gondját viseli lovának, marhájának mint saját magá- nak vagy gyermekének. Gondosan őzi amazokat minden bajtól, amely érhető; s aggodalmas pontossággal méri ki ren- des táplálékát s még a munkában sem erőlteti meg, ha tudja, hogy ártalmára lehet, az istállót tisztán tartja és egyál- talán ha okos gazda, azon van, hogy jó- szága semmiben sem szenvedjen hiányt. Ha megbetegszik mindjárt gyógyíttatja. Mindennek meg van ugyan a természe- szetes oka, de bizonyos az, hogy a sa- ját maga egészségével nem törődik an- nyit. S ha kérdezzük hol van ennek az oka? azt kell felelnünk rá, mert marhá- ját, lovát és ezek természetét sokkal job- ban ismeri, mint a saját maga testét, — szervezetét, fennfartásának és egészséges lételének feltételeit. Közegészségügyünk rossz állapotának kúforrása itt van vol- taképpen. innen bugyognak ki azon szám- talan bajok, melyek végeredményeikben népesség-szaporulási viszonyainkra szor- moru világot vetnek.

Megbízható statistikai adatokra volna szükségünk, s a napnál világosabban ki- tüntethetők, miszerint társadalmunk vét- kes könnyelműsége és hanyag gondat- lansága teszi azt a nagy gyermekhalá- lozást egyrésztől és másrésztől a nem- zedéknek itt ott elcsenevészedését.

Ez nemcsak a köznépről áll, mely végre értelmiség tekintetében sokkal alan- tabb áll, mintsem hogy kellő felfogá- sával bírna a dolognak, azonkívül éppen e tekintetben megrögzött előítéletekben szenved, de a jobb módúakról is, kik a külszintt rendszeren elébe teszik a valóság- nak s akkor siratják meg vétkes köny- nyelműségüket, mikor ennek káros ered- ményei nagyon is érezhetőleg nyilatkoz- nak, s a kínos tatarozgatás veszi kezde- tét, mely a megrongált szervezetet úgy a hogy még összetartja egy darabig.

Ha tisztába jöttünk azzal, melyek azon tényezők, melyek az egészség meg- rontására vezetnek, melyek tehát közeg- észségügyi bajainkat okozzák, akkor könnyen azon eszközökre is találhatunk, melyek által e bajokat elhárítani képe- sek volnánk. — Velünk — mondom, mert nem én szólok az első e dologról, s valószínűleg az utolsó sem, s lesz ez is, mint sok más írott malaszt.

Hiszen ugy általánosságban min- denki ismeri vagy ismerni véli az egész- ség fenntartásának tényezőit, s mindenki ismeri közegészségügyi bajaink elhárí- tásának eszközeit. Ez bizonyos, de a megszokottság második természeté válik s bizonyos dolgokról még egész- sünk rovására sem szerezünk lemondani. Ez pedig a legkitűnőbb és legerősze- rűbb intézkedéseknek is áthághatlan aka- dályokat gördít utjába. És azért vala- mint igen sok dolog van, amit nem le- het elégszer ismételni úgy a közegés- ségügyet tárgyaló dolgok is ezek közé tartoznak, habár egyszerű az egész és csak annyiból áll: tiszta lakás, egész- séges táplálék, friss levegő, mértékletes életmód.

Bőven részletezni nem szándékunk mindezeket, de elfogjuk ezekről mondani nézeteinket általánosságban vonatkozás- sal a közegészségügyre való befolyásukra nézve.

Felhívás

a magyar irodalomtörténet érdekében.

A M. T. Akadémiai irodalomtörténeti bizottsága, megalakulásakor kitűzött céljához képest, 1879. december 3-án tartott ülésében megállapította a Magyar Irodalomtörténeti Adat- tár tervét s következőleg írta körül: A Magyar Irodalomtörténeti Adattár első folyamata a magyar tudományosság, irodalom és könyvnyomtatás történetére vonatkozó adatokat foglalja magába 1471-től, mint a hazai könyvnyomtatás kezdeté- től, 1541-ig. Időrendi sorban czimlap szerint, vagy hiteles adatok szövegeit való közlésével sorolják fel minden olyan irodalmi munka, mely ezen időköz alatt a) Magyarországon iratott, b) bárhol, magyarországi szerző által iratott, c) bár- hol, magyarországi megrendelésre iratott.

Elvezett nyomtatványokról és kéziratokról tanuszkodó adatok szintén felvételnek.

Magyar nyelven szerkesztett okiratok dátu- ma, a hely megnevezésével, hol ma őriztetnek.

Írók, könyvkiadók és -nyomtatók életére vonatkozó bármily csekély tételek s tudósítások. Levelezések.

Könyvajánlások és előbeszédok — töredé- kesen vagy egész terjedelmükben.

Könyvnyomtató műhelyek, könyvkereske- dés, könyvtárak, kül- és belföldi iskolázás törté- netét érdeklő adatok.

Idő tartozik a hazai és külföldi iskolákon tanító magyarok névsora is; ellenben a tanulók névsorát lexikon-akába szedve, röviden szerkesz- tett életrajvokkal külön szükséges kiadni.

Ezt az anyagot 25—30 éves kötetben fogja a bizottság közzétenni.

Szerkesztő a bizottság előadója.

A M. T. irodalomtörténeti bizottsága 1879. ápril 26-án alakult meg s feladata:

„A magyar irodalomtörténeti kútfők keresé- se, gyűjtése, kiadása; különös figyelmet fordít az írók levelei, naplói, följegyzései kiadására, bár- mely nyelven irattak a azokat „Irodalomtörténeti Adattár” czim alatt lehető teljességben igyek- szik közzéadni.”

„Régebbi írók kritikai kiadása, életrajzzal és jegyzetekkel. A már me indított „Régi magyar írók tára” mellett megindít egy újabb folyamat, melybe régebbi írók kiadatalan, vagy csak egy pár példányban fennmaradt munkái vétetnek föl, vagy a legkitűnőbb írók teljes és kritikai ki- adásai bocsátatnak közre. E munkák nem törté- neti sorrendben adatkak ki, hanem a körülmé- nyek szerint s nem tesznek egymással kaposola- tos gyűjteményt.”

„Könyvtári és irodalomtörténeti munkák iratása, felhívás és megbízások útján a kiadásuk eszközlése.”

A bizottság eszenel hozzá kezd fő feladata teljesítéséhez.

Midőn az Akadémiai és Kialudytársaság a nemzeti nyelv és irodalom érdekében nagyobb- szerű vállalatba fogott, mindig a nemzetet hiva-

A „Zala” tárcaja.

A tanár és védencei.

Regény.

Flygare-Carlén Emilia.

Fordította: FRIEDMANN ALAJOS.

(Folytatás.)

V.

A kis szobapadlás.

Es továbbá: e falak és butorok mind azon erű és fájdalmas, mélyen a lélekbe vágó kü- nekrol is beszélhetek volna, hol az emberi a gyöngeségnek is adóznai tartozik; mert a többi természet is olykor a szükség és le- dással való örökös viadalban legyőzetik. — sűbes azután még más érzelmek is járul és őrisztien szívbe oson, hogy annak teljével se is, mennyi kiu honolhat az emberi kebel- e, akkor a mérték túlsap. — Oly fanyar, stíjő órák hatalmas befolyással vannak az neki lélekre és szenvedéseit csupán iszen és ősdő ismeri, ki porig lehalaj, hogy annak el csökölje, ki a kereszt hordozására itéle. pillanat azonban Mannerstedt életében kevés ; mert akarata az igaz, szép és jó icánt erős egékon, sive tiszta és hite nagy volt. Aszon- ereje a szenvedések elviselésében és a le- dásban bukott szelleme által erősbödött és napaszkodni látt neki ott, hol már a szülő- se szeszeleneg gyanánt tñnt volna tel előle. lényé úgyg küld- mint belédleg a legtöké-

leisebb összhangás képe volt, erős és önmagán uralkodni tudó.

Es nem beszélhetek-e volna ezen falak más órákról is, midőn Ferenc hosszú, csendes estéken a silyány tűz mellett ült, és kezét sze- mei előtt tartva, világos, vidám, pompás képe- ket tüntetett fel lelki szemei előtt? — Es ekkor köszönégesen rector volt B. — iskolájánál; nagy szép tágas iskolapületben lakott, oldala mellett gyönyörű feleség volt, kinek vonásai csodálato- san hasonlítottak Vieden Rózsásához, körülé egész gyermekesereg szibongott, — ugy a házban mint szonkivül. — De nem ritkán történt, hogy a pompás képrázslat egy pillanatban mintegy el- felelve volt, ha belépett a második emeletben lakó usság cselédeje, hogy Mannerstedt holmiját összerakva, ottól kérdeste, mi föltét volt oly mély gondolatokba merülve, a jelölt ur. Ilyenkor Man- nerstedt pírforotta arccsal kelet fel, és éppen ugy nézett ki, mint a szegény, új tetten kapott bűnös.

A legközelebbi alkonyatkor azonban ismét álmodozott, vagy a sene szárnyain lelkét maga- sabb régiókban ábrándostatta.

Azonban a jelen pillanatra térünk vissza. Meggyújtá a gyertyát, iróasztalához ment, hol iróeszköze, papírjai és könyvei valának elhelyes- ve. — „Aludni nem bírok és fűrkészni nem aka- rok,” mondá, miközben feketé frakkját a szék támlájára tette, és ezután nagy, csillagó gombok- kal ellátott, boldogult atyjától örökölt barna ka- bátját öltö fel, mely hálóköntrés gyanánt szolgált neki. — „Fűrkészni nem akarok” mondá Man- nerstedt és jobban derekára fűste a barna szol- gát; „nem használ semmit és álmaim csak lédér- csek volnának, mint éppen más álmod.” „Per- esse” teré hozzá, és ezután kevésbé hideg, ke- vésebb szőlőd volt, „peresse ott iszó tűz gyanánt

ég,” de gyöngye nem akarok lenni, de nem is szabad. Haroz és lemondás: vala sorsom, már hosszú évek során át, és a panasz az események láncolatából egy szemem sem tép ki. Erős a- arok lenni; soha, esküszöm az élő Istenre soh'se árulja el magát érzelmem! Es ha est mégis va- laha tetten volna, — ugy ő azt figyelme sem méltatta. — Es va'óban nagyon is jelentéktelen volna. — De hogyan is pillanthatott ő, — ki sok- kal fenségebb, mintsem a szegény jelölt részé- ről oly merészséget képzeljen, — mondom ho- gyan pillanthatott ő szivembe? Nem! és ez jól van így; mert ebben a pontban még számalmat sem bírnám elviselni. — De tulajdonképen mit teszek egyebet, mint fűrkészni? — Könyveim és fogalmazványaim tartalmát fogom tanulmányozni.

Leült és különféle munkákban kezdett la- posgatni; de nem sikerült neki figyelmeit leköt- ni. — „Nos, igen, úgy mégis meg van utolsó ba- rátom”, kiálta fel, félre tola a tárgyakat, melyek őt nem bírták szórakoztatni, „egyetlen, valódi hű barátom, mely boldog és boldogtalan óráimban egyaránt követett. — Mi, a sora minden válto- zásai közt értjük egymást.” — Eközben kesébe vevő hógédjűt, és a gyertyát, mint valami fö- löselegest előlta; annál is inkább, mivel ez volt az utolsó darab és tárcazájában csak egy 18-as sillingdarab volt. — Mihelyt a vonó a burokat megérinté, lényé is egybe fűződött azon szép er- teljes hangokkal, melyeket hangszerebből kicsült, mert kevés érái át teljes lélekkel az isteni mű- vésszetet, mint Mannerstedt Ferenc. Nem egy keserű órában szerzett es neki nyugalmat vilá- gosságot és békét. Most is, midőn egyikét legke- serűbb óráinak élé, nem mulasztá el, mint min- digi jótékonyan hatni, szelleme és szíve. Miköz- ben s teljes pompás hangok a kis kamrán át sügnak és a visszkodó szivbe utat törnek maguk-

nak, futó pillantást vetünk Mannerstedt Ferenc előbbi sorsára.

Atyja meglehető s jómódu hivatalnok volt L—ban és Ferenc egyetlen fia mert nővérei mind elhaltak. Legfiatalabb korától fogva a tudomány pályára neveltetett. Az általa választott szakmában, már gyermekkorában nagy tehetsé- get és égető tudományssomjat tanusított, olyany- nyira, hogy tanjait bémálatra ragadta, miálta azok teljes megelégedését és változatlan jóaka- ratát megnyerte, és nem egyszer részesítettett ernyedetlen szorgalma miatt illő jutalomban. — Ennek dacára sene gyűlöltetett tanulóitárai által, mert már korán értett hozzá, mások szeretetét ki- vivni. — Harcias játékaik — vagy más gyakor- latokban ép oly kevéssé bírták legyőzni, mint a tudományban, mivel ügyessége és testének rugé- konysága pótlák azt, mi testi erőben hiányzott nála; — és különben is, ő volt a szolgálatra leg- késebb és legnyitjaabb fiu az egész iskolában, oly élő lexikon-jéle, kihez a többiek fordultak vagy latin fordítások — vagy más egyéb földvá- nyaikban fölvilágosítást kérendők. Soh'sem dicsé- kedett előmenetelével, hanem haladott pályáján nyugodtan, vigasztalódva, nyájasan, seolden és mindenki által szeretve. — Miu ön elemi iskolát végente, a gymnasiumot látogatót és ottani há- rom évi tartózkodása után szülőihöz tért vissza, hogy a karácsoni ünnepek ott ülje. — 17 éves korában, miuden rásban igazoltá azt, mi gyer- mekkori szorgalmától föltételestek, — tart ka- rokkal fogadták szülői, kiknek egyedüli reménye volt. Benő őtimmel olvasó atyja a szép, bise- nyitványokat, miket a gymnasiumi tanulmányok- ról szedve, hazaszózt; ez az atyai szíve oly jótékony hatás volt, hogy őtimmel nézte, mint előldik hatalmasan az elvettét és es gadsag aratát ígér. — Az öreg anya, kinek sene fő-

fel dolgozó társnak. A felhívás sohasem hangzott el; a siker mindig teljes volt. A Régi Magyar Nyelvtanulók kötetei, a Tájékoztató, majd a Nagy Sötét, valamint a Népszólok és Mondák s a Népköltési Gyűjtemény kötetei ennek az együtt-munkakodásnak a gyümölcsei! Az irodalomtörténeti bizottság is híven ragaszkodik ehhez a múltban annyi jót termelt hagyományhoz s meg van győződve, hogy feladatának csak úgy felelhet meg s igyekszik csak úgy jelezze sikere, ha ügyünk és irodalmunk történetének ügyét most is az a lelkesedés karolja fel, mely mindig a régi magyar nemzeti műveltség szerető romjaitól emelhet az ősi nekünk legzesebb emléket! Ezért fordul mindenkihez s mindenkit kér a kötetek csak módjában van, hogy adataik közlésével, ilyenre való figyelemmel járuljon a nemzeti ügynek gyémántjához. A legcélszerűbbnek látjuk az adat: egy pár sorból álló régi jegyzet; egy elrongyolott könyvtábla, melyen hajdani tulajdonosának neve áll, ki egykor irodalmunknak lehetett munkása; hányt vett régi versek; levelek stb. mind nagybecsűvé válhatnak majd a tömegben, kellő sorban a magok helyén.

A gyűjtés nem szorítkozik csupán azon 70 évi időközre, melyből az Adattár első folyamán fog közre bocsáttatni. Kiterjed az irodalmunk történetének minden korszakára, — ez csak a szerkesztés kezdetét jelöli. Azért minden külföldi, minden adatot bármely időből közönnel fogad a bizottság, s kéri, hogy a küldemények az Irodalomtörténeti bizottságnak címére az Akadémia épületébe utasítsanak.

Budapest, 1880. március 15-én.
Sedus Károly bizottsági elnök. Sztily Áron bizottsági előadó.

Helyi és megyei hírek.

Meghívás. A nagy-kiszázi kisdiednevelő egyesület évi rendes közgyűlése az 1880. évi április 4-ére kitűzve volt határnapon megtartható nem lévén, újabb határnap kitűzése volt szükségessé. Az alapszabályok 10. §-a értelmében a nagy-kiszázi kisdiednevelő egyesület évi rendes közgyűléseinek a "voda" helyiségében leendő megtartására, újabb határnapot 1880. április 18-ik napjának délután 3 óráját tűzöm ki. Targyszerű: a) Elnöki jelentés a lefolyt évről. b) A lezárt évi számadások felülvizsgálatáról jelentés. c) A leköszönt elnökök s titkárok, a netán az új 5 évi időtartamra be nem iratkozott igazgatóság s választmányi tagok nem különben az alapszabályok 15. §-a szerint kilépett 10 választmányi tag helyett újak választása, esetleg a kilépett tagok újra megválasztása. e) Az építkezési tervrajzok s ezek költségvetésének tárgyalása. f) Indítványok tárgyalása.
N. Kiszázián, 1880. április 4-én.

Blau Pálné.
másod-elnök.
— (T. olvasóinkhoz.) Lapunk mai száma e negyedévben az első. Az alulírt kiadóhivatal tisztelettel kéri azon t. előfizetőket, kik hátralékok vannak, hogy ezen hátralékokat minél előbb beküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal.

Érdekes hír. Zichy Mihály, kiváló festő művészünkről azt olvassuk az "Ellenőr"-ben, hogy jelenleg Nizzában időz s néhány nap múlva Svajcon és Olaszországban keresztül hazajő és Zalaiban fog megtelepedni, hol nagy szabású műtermet épített. Ezenül tehát állandóan itthon fog lakni Zichy, de azért évente 2-3 hónapot Párisban fog eltölteni.

(Közgyűlés.) A nagy-kiszázi kisdiednevelő egyesületnek e hó 4-ére kitűzött közgyűlése 18-ára halasztott. A közgyűlésre keddü megüvők bocsáttattak ki, — a mely a negyedik gyűlésre nem eszközölhetett, miután az új tagok

nye és bálvány volt, nem bírta eléggé nézni a szép, élénk, illedelmes és szorgalmas képző ifjút; és mint repezett az anyai szív őrmében, ha máskor a dalos, csinos ifjak dicsérték, ki oly szép magatartást tanusított, oly ügyesen járta hegedűjét és oly bámulatra méltóan énekel!

Ezen tehetőség egybekötve komoly, szerény modorral, számos meghívást szerzett neki, és minden általa látogatott körben ünnepeit és szeretve volt. — Megszakítás nélküli szórakozásokban teltek el a karácsonyi ünnepek, mintegy egyetlen nagy örömnapp és a többi téli hónapok is ép oly bámulatra folytak le.

Nem sokára a jég is kezdett olvadni, és egyik legelőkelőbb pósthajón, hősünk Málmöre és innen Lundra utazott. Előbb azonban, természetesen, a mama teljesen elvett foglalja, az egyetemre készülő ifjút a szükségességekkel ellátta. Két variós dolgozott a nagymennyiségű fehérnemű, hálóspapán, stb. A szabó a két szövetű egyenruha készítésével volt elfoglalva; — azonkívül készült Ferencz Jánosra köpeny, és felső kabát, mihez a gyengéd anya önmaga fonta a tonalát, ez pedig oly finom szövettől volt szöve, hogy annál könnyebbet gyártani sem képzethető. — De mind ez csak csepp volt a tengerben, s nagymennyiségű aszalt gyümölcs, kolbász, sonka, vajjal telt dobozok, tüszeresített hering- és nagy kenyerekhez képest, mint a gondos anya, a kedves ifjú számára a bőröndbe pakolt, mert a reggelit és vacsorát, "atyus" mondá Mannerstedt asszony, férjéhez, "otthon" kültse el gyermeküknek.

Az atyának semmi ellenvetése nem volt az okor javallatok ellen, mert a Lundban való tartózkodás úgy is sokba került, — De mégis el kellé mennie az ifjunak, mert Upsala nagyon messze volt. — És mindamellett ott sem olcsóbb! — Sohajtosák Mannerstedt úr, midőn a nehezebbre és az érehető pénzhányra gondolt.

névsora legnagyobb részben a gyűlés alatt adott be a gyűjők által.

A pallai uradalom ellen a fővárosi napi lapokban közölt hírt valamint mi, úgy helyi lapjaink a "Zalai Közlöny" is közölte. Illetékes helyről értesülünk, hogy az egész nem egyéb rosszakaratú mystifikációjánál, sőt csaláson alapszik. Az árverezés ellen a semmisségi panasz be is adatott a n.-kiszázi kir. törvényszékhez.

(Jótekönyv.) Tapolczáról írják nekünk, hogy az ottani izr. hitközségi előjáróság márc. 29-én megtartott ülésen ugyancsak 50 frotot szavazott meg az ott fennálló segély egylet részére; 100 frotot pedig az országos izr. sikketnémák intézete részére, mely összeg 10-10 frotnyi évi járulékkal törlesztetik. Elismerésre méltó tett a derék előjáróság részéről melynek áldozatkészsége valóban nagyobb községeknek is példának szolgált.

A közoktatásügyi miniszternek a közep-tanodai oktatásról beadott törvényjavaslata 6 fejezetben és 94 §-ban részletesen és bőven terjeszkedik ki a közep-tanodai oktatás rendezését illetően. Az 1. fejezet szól az osztályozásról; a 2. fejezet az állam rendelkezése és közvetlen vezetése alatt álló gimnáziumok szervezéséről szól; a 3. fejezet az állam rendelkezése és közvetlen vezetése alatt álló gimnáziumok és reáliskolák köz-igazgatását tárgyalja; a 4. fejezet az érettségi vizsgátról szól az állam rendelkezése és közvetlen vezetése alatti iskolákban; az 5. fejezet a hitfelekezeti, hatóságok, községek, magánosok és társulatok által fenntartott nyilvános gimnáziumok és reáliskolákról szól, és a 6. egyszerű-mind utolsó fejezet a magán gimnáziumról is magán reáliskolákról intézkedik.

(Hangverseny) Liedl Ferencz hegedűművész hazánkba, Bischitzky Miksa ur szíves közreműködése mellett ma szerdán április hó 7-én az "Arany Szarvas" díszteremben hangversenyt rendez, melynek műsorozata a következő: I. Sonata zongora és hegedűre Niels-Gade Bischitzky M. ur és a hangversenyző. II. Introdük-tion et Rondo Saint-Saëns a hangversenyző. III. a) Legende Wieniawsky b) Elegie Ernst a hang-versenyző. IV. Dal éneklő Bischitzky M. ur. V. Faust ábránd-Sarvasa a hangversenyző, VI. Magyar táncok (I. II. V.) Brahms-Joachim a hang-versenyző. Hejgyarak: Zártaköz az első 3 sor 1. 50 a többi 1 frt. Bemenet 60 kr. Gyegy előre váltható Prager Béla gyógyszerárban és a hangverseny estőjén a pénztárnál. Kezdeté pont 8 órakor. Figyelemztetjük t. községségünket a mai hangversenyre s ajánljuk derék hóm művésztünk szíves pártfogásába.

Gyászhir. A veszprémi kegyes tanító-rendi ház tagjai szomorodott szívvel jelentik szeretet társuknak t. P. Tóth Kálmán kegyes-tanító-rendi áldozár- és nagygyimnáziumi tanárnak f. 1880. évi ápril hó 2-án délután 4 órakor a hal-doklok szentségeinek átátos felvétele után éle-tének 27-ik évében hosszas betegség után beal-lott szívhűdében történt csöndes elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei vasárnap, f. hó 4-én, délután 4 órakor fognak a kegyes tanító-rendiek templomában becsontatott és az alsó-városi sírkertben örök nyugalomra elhelyeztetni. Az engedszent szent mise-áldozatok ugyancsak a kegyes-tanítórendiek templomában jövő hétfőn ápril 5-én, reggeli 8 órakor fognak a megboldo-gult leike üdvéért az irgalmasság Atyjának be-mutatattni. Veszprém, 1880. ápril 2-án. Az örök világosság fényeskedjék neki!

(Bárcsak igaz volt.) A 15. század egy régi jóslatában t. i. az áll, hogy boldog azon ember, ki az 1880 dik évet megeri, és halát ad-hat istennek, hogy a hetvenes évek csapásai megkíméltek, mert a nyolcvanas évek tizedében a föld kétszeresen fog teremni, e tizedet legelő-ször is három borgazdag esztendő fogja meg-kezdeni. Gabna és gyümölcs nagyon sok lesz, azonkívül hosszan tartó béke lead. — Bizony

mal adott Ferencznek jóakaró intelmeket az életre mint viselje magát új pályáján. — Az anya kedvence keblén zokogott és mondá: let-ten áldjon meg, drága, szeretett gyermekem! — ne feledd el atyád tanításait és emlékezzél anyá-dról, annak kérései, és könnyeiről, ha kísértelbe jönnél, mert tájdon, s gonosz világban nincs hiány abban. — (Folytatása köv.)

Hogyan volnék . . . . .

Hogya volnék gyenge szelőd
Ott susognék ködötölőd,
Kis madárka ha lehetnék
Ott repülnék én fölötled.

Bár lehetnék úde harmat
Melynek szemed megörülne,
Volnék bárcsak virágillat
Melyért szived felhevülne.

Ámde szelőd, kis madárka,
Ilat, harmat nem lehetek;
Legyek úgy hát báizsam írja,
Gyógyítja bús szivedet.

R. H.

Visszaemlékezések.

(Folyt. és vége.)

Arról a merészen kivágot ruhamel-lől mégis azt vakmerősködtöm következtetni, hogy az én helyem nem más, mint szinésznő. Hóbó szinésznő! rögtön késs a kaland! A szinésznő a legkellemesebb s következőkép a férfiasvekre legveszedelmesebb teremtes a világ. Ő mindig úgy tudja alkalmaztatni magát, a hogy épen az ember gasztusa kívánja. Majd szende, ábrándo-só, mint Norvégia kékesemű gyermeke, majd meg előladni látnak abban az síkkel púhasá-gban, melyben a kresolnó kisárlagos főlény re-jlik; majd szuevedélyes; sóvárgó mint egy spa-nyolnó, majd meg féktelen, szila), mint Georgia feketeemű hügye, s ha az ember épen exco-trikus természetű, tud ő lenni delnő, pórnő, ois-

mindesen jó dolgok ellenében semmi kifogásunk k nincsen, mert ránk férne miudannyi, de még ezen anyai is.

Tapolczáról írják nekünk: Tekintetes szerkesztő ur! Engedjen, kérem újhány sornyi tért becses lapjában, hogy egy némeslelkű tan-ferfinak bálás köszönetem adóját rójam le a — nagy községség előtt. Ugyanis hosszabb idő óta az óvó nevelés terén gyakorlatilag működővén, a szilkegés elméleti kiképzésre is kívántam szert tenni, hogy egy leendő vizsga által kisdiedne-vőlak vezetése képesítőkivel birtokába jut-hassak. Ezen célul immár előtem, eleintem pe-dig Ródl tiszteit tanár ur támogatása által, ki engem egy egész éven át minden díj nélkül ok-tatott és azonkívül tanácsaival s utmutatásaival segédkezett nyujtott Fogadja tehát a tisztelt ta-nár ur mélyen érzett hálam kifejezését ember-baráti, őszintén szolgálataért, melyek által én, a kire — mint övezgy — több gyermek nevelése és ellátása van a gondviselés által bízva, azon örvendotes helyzetbe jutottam, hogy eszentül nyu-godtabban tekinthetek a jövőbe. — Kelt Tapol-czán, 1880. ápril 2-án. Szinger Anna, okleveles óvónő.

A Pápa-Keszthelyi szárnyvonal előmunkálati költségére történt aláírások: Gróf Ester-házy Móricz 500 forint, gróf Esterházy testvérek 500 forint, Pápa város 500 forint, Pápai takarékpénztár 600 forint, Pápa-városi a vidéke takarékpénztár 100 forint, Lócsay Miklós 100 forint, Pap János 100 ft, Néger Ágoston 100 ft, Schö-nauer Antal 50 ft, S. övera Károly 100 ft, Ber-müller József 50 ft, Báró Üchtritz Zsigmond 100 ft, Ihász Imre 100 ft, Noszlopy Gyula 200 ft, Supka Jeromos 100 ft, Ihász Lajos 50 ft, Devecseri takarékpénztár 50 ft, Bekáasy Károly 100 ft, gróf Vallis Gyula 100 ft, Pikk Henrik 100 ft, Márai Izidor 100 ft, Nagy Ignác 100 ft, Takács János 100 ft, Lesznér Manó fia 100 ft, Tapolczai takarékpénztár 100 ft, Tapolca-zsáros 200 ft, Handler Mihály 100 ft, Csendes József 100 ft, Hanauer Béla 100 ft, Kluge Fe-rencz 50 ft, Győri Püspökség 100 ft, Löwi Jaka 300 ft, Tőrek Aladár 100 ft, Solyomi Lipót 100 ft, Svastics Gyula 100 ft, Skublics Gyula 100 ft, P. Puthesány Géza 100 ft, Bogyai István 100 ft, N. vázsonyi uradalom 100 ft, Ken-deki érdekeltség 193 ft, Veszprémi püspökség 400 ft, Bessenyei Ernő 200 ft, Szűcs István 200 ft, Ramaszetter 100 ft, Doner Kajetan 300 ft, Eitner Sándor 100 ft, Keszthelyi ivon ígérlet szer-int remélhető 1000 ft, összesen: 8443 ft. Helyzet-es elnöknel is van még egy iv körözetés alatt. Az aláírott összegnek egyes vidékek közt követ-kezőkép oszlanak meg: Pápa, és vidéke — 3950 ft, Devecser és vidéke — 400 ft, Veszprémi püspökség — 500 ft, Sümeg és vidéke — 900 ft, Tapolca, és vidéke — 1500 ft, Rendei ivon 193 ft, Keszthelyről jön 1000 ft (Pápai Lapok)

Figyelembe Zala megye t. néptanítóinak: A Batorfi Lajos és Hoffmann Mór által írt kö-vetkező című tankönyvecske: *A szülőföld és a haza. Zala megye ismertetése Magyarország rövid földrajzával megjelent második kiadásban is és szerzőkkel megszereshető. Ara 2b kr.* — A R. H. József által szerkesztett: *"Magyar Paed. Szemle"* III. füzeté e könyvecskekről a következő képpen nyilatkozik: *"A Paed. Szemle" 2-ik füzetében azon óhajtatunknak adunk kifejezést: vajha némsókára azon kedvező helyzetbe juthatnánk, hogy minden vármegye népiszkolai földrajzát mutathatók be olvasóinknak. Ugy látszik ez óhaj-tásunk teljesítésbe fog menni, mert azóta ismét két szülőföldime került eléük, melyeknek egyi-ke a fűtnevezett jeles mű. A zalavármegyei közg. bizottság ajánlja. Mi azt mondjuk rá, hogy a munka hazai irodalmunknak díszére válik. — Ajánljuk pártfogásába a zalai tanítóknak, figye-lembe pedig nem csupán a zalai tanítóknak, ha-nem minden tanítóknak, ki okszertű módon akar földrajz tanítani."*

gányleány s akár zulu bajader is, ha épen egy tolatik. Szóval kedves turemítés.

Ezután a fölvetés után épen szóba akartam vele ereszködni, midőn oda toppan a pinceszér a levelel. Már mondog, ha egyszer ide hosta, hát csak megesszem előbb, hogy el ne hulljon. Aztán meg mi tagadás benne, jóllakott hassal kellemes-sében is tud az ember gavalérozni, mert úgy legalább nem kell rettegni attól a veszedelemtől, hogy azokba a szép költői süngedelmekek bele-korrogjon az ember gyomra amolyan nagyon pró-sai rhythmusokkal. Higgyék el önök az éhes gyomor a legnagyobb ellensége az Adonisznak, meg a szerelmesnek. Rózsa cipő, lyukas kalap, toltos bugyogó még csak megjárja, ezekben már mag-nan is voltam szerelmes; de éhes hassal még soha.

Az éhség meg a szerelem kiengesztelhet-ten ellenségek: a mily mértékben nő az egyik, ép oly mértékben fogy a másik, a kettőt össze-barátkozva még csak képzelné sem lehet.

Mire a levelet elfogyasztottam, szerencsésen megérkezett a mártás és vele egyetemben a bus is. A mellettem ülő öreg ur ekkor már a turós rétesnél jár. Amint így néatem, egyszerre szem-be jutott róla a Balaton, midőn a Sió a szilip-pek mellett elszakította a töltest. Abba is épen ilyen gyorsasággal hányták a homokkal telt szá-kokat, mint ez az öreg ur azokat a hatalmas tu-rós rétes darabokat a szájába. Ha tölem függök, én a pénzügyminisztereket mindig a legnagyobb-lyobb emberekből választanám. Azok legalább az ember szemé láttára ennék meg az országot....

"Mi van még?" kérdém a pinceszérlől, mi-dőn már n mártás is becsüdtel elszállásoltam rondeltetésé helyére; mert megjegyzendő, hogy étlap arra a tájra a hol én ebédeltem nem ke-rült, lévén az én asztalom az utolsó előtt való.

Vesepecsenye, töltött borjú- és úrcsomb, liba, csirke, margarinosított fogas, tésta minden-féle stb. stb.

"Nó hát hozzon nekem libát és mellé sa-látát; de gyorsan ám, érti?"
Megértette, mert rögtön ott termelt a ki-vántakkal, bár annyi emberséget nem tudott, hogy azt felelte volna rá: igenis.

Rövid hírek. — Azt hirsztelik a lapok, hogy Miletics Svetoazr elhagyja Ujvidéket és Bécsbe megy, ahol állandóan akar megtelepedni; egyszersmind amlékiratain dolgozik. — A koronaörököt, Rudolf főherozeg 6 fonségét nagy ün-nepélyességekkel fogadták a cseh fővárosban Prágában. — A román fejedelemdő a költészet-tel is foglalkozik; legközelebb fejezett be egy vigjátékot, melyet a fejedelmi palotában elő ro-gnak adni. — Az orosz csárné állapota ismét ro-szabbra fordult; a mit a gyógyművészet megre-hetett, megteette, de a — halál ellen nincs or-vosság. — A budapesti esküdtészek a léziással vádolt Hoitsy Pált, a "Függetlenség" munkatár-sát e hó április 2-án tartott tárgyalása alkalmá-val, felemeltette. A vádlottat Komjáthy Béla védte. — Az angol liberálisok túlsúlyban vannak még eddig a választásoknál. Ugy látszik Gladstone igazgatási mégis hatással vannak a választókra. — Sándor bolgár fejedelm április 1-jén érkezett Szofia-ba, a hol tünetéő lelkesültséggel fogadták. — Gizella főherozegnő április 2-án egyösszesen fugyermekeket szült. — Péjacsevich gróf horvát bánt lelkesülten üdvözölte április 1-jén Eszék la-kossága. Este kivilágítás és fáklyás-menet volt. 2-án pedig nagy díszesédat rendeztek — Ko-lozsvártot Cz. S. vagyonos polgár két leánya a Szamosba ölte magát. — Pakson nagy tűz volt nagypénteken.

A nagy-kiszázi takarékpénztár részvénytársaság

1880. évi március havi forgalmi kimutatása.

Bevételek.		Arany	Frank	ft.	kr
Pénztár maradvány 1880. febr. 29-én		162	1290	23.670	32
Pénztár számla					
23 hitelzőnek.					
Betét számlának				47.281	54
Váltó				52.511	06
Kölcson				3.636	—
Előlegzés				430	—
Kamat				5.938	01
Bérlési díj				40	70
Költés				14	63
Hátralévő kamat				1.064	49
Hátralévő jövedelmi				418	32
Értékpapir				31.463	53
Értékpapir szelvény				401	86
Ingatlan birtok				690	50
Ingatlan jövedelmi				215	52
Ügyvédi költség előleg				48	82
Hátralévő				194	59
Takarbiztosítás				61	77
Vegyős				171	57
Logyészeti díj				1	—
Készedelmi kamat				103	43
Házbirtok				7.500	—
Arany betét		7	—	—	—
Frank		—	35	—	—
Arany kölcs. kamat		50	—	—	—
				152.190	66

Kiadások.		Arany	Frank	ft.	kr
17. Adó- pénztár számla					
Betét számla				83.580	56
Váltó				15.931	—
Kölcson				12.070	—
Előlegzés				310	—
Betét kamat				1617	16
Kamat				365	88
Költés				295	41
Tízti fizetés				500	—
Hátralévő jövedelmi				29	32
Értékpapir				18.806	04
Értékpapir szelvény				171	17
Ingatlan birtok				224	11
Ingatlan jövedelmi				23	06
Ügyvédi költség előleg				256	76
Ostalek				74	—
Takarbiztosítási				130	—
Vegyős				171	57
Készpénzelölét		219	1325	41.015	34
Összes forgalom		438	2650	175.861	29

Nagy-Kiszázi, 31/3. 1880.

"Küldje ide a "számlaként", mert fizetui akarok, érti?"

Megint megértette, de azért nem felelt egy árva szót sem. Nem azértam volna azt a szép piros libacsombot a fejéhez másolni; de mire ost elgondoltam, akkorra már szerenczésére, el-illant mellőlem. A "számlaként" megjelent, sze-bébből kihúzott egy kis kaucuk táblát, a füle mellől elővett egy darab palavessőt s aztán oda állt jóllakott szomszédom az öreg ur háta mögé, ki már ujjai közt tartá a követ bugyilárist.

Leves 25 kr.
Marhabuv sókamartással 69 "
Főszék vesepecsenyével 1.23 "
Töltött borjú szelét 94 "
Saláta 54 "
Három kenyér 12 "
Tésta kétaser 1.55 "
Két üveg ábrahámi 1.80 "

Summa summarum 7 frot 12 "
Ezt a számla föllánet nem nekem kellett ugyan kifizetnem; de azért a libacsombból még is megakadt egy darab a torkomom. — Tudtam, hogy rám is kerül a sor!

Hát az öreg ur? Ő meg olyan savanyu ké-pest vágott, mint a fanciai fessület. Nem is his-zsom, hogy meg nem fordult gyourában az a sok drágaság, melyet a torkán csak inéat ere-getett le.

"Megbolondult az or? Hissen otthon az én feleségem magának egy székérel ad ilyen sagy-valékat 7 frot 12 krért!" De persze hogy a pin-cszér erre a nyomós dokumentumra nem adott semmit. Az öreg ur tehát szépen kivett bugyilárisából egy tíz forintost, s visszakapott belőle 2 frot 28 kr, amely összeggel astán iparkodott is tovább állni.

"Ez is fizetek" mondám szörnyű vékony hangon, s elővétem utolsó 5 forintomat, amely-ből visszakaptam 2 mond: két krajczárt. A vi-nésznővel kaland természetesen fucoba ment, de a pinceszér meg a Vebert, meg a kiállítást még most is átkozom.

Réley.

Kiadóhatalom: Kiszámlázott. Ujvárosi utca. 513. sz. n. Elnöki irodák: Bt. 1000. 3. sz. Nagyd. 1. sz. 60. sz. Hirdetmények: Először egyszer 7 kr. Hét napra 10 kr. Hármasra 15 kr.

ZALA

Szerkesztői iroda: Hova a lap szállani kéne? Ujvárosi utca 513. sz. Mórmentelen levél csak ismert kezébe fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem küldetnek. Nyitár: Petitsora 10 kr.

MEGYEI ÉRDEKŰ.

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI ÉS GAZDÁSZATI HETILAP

A ZALAMEGYEI GAZD. EGYESÜLET ÉS TOBB MAS EGYLET HIVATALOS KOZLONYE.

szam. Nagy-Kanizsa szerdán, 1880. április 14-én. VII. évfolyam.

Zalamegyei gazd. egyesülettől.

Meghívás.

Zalamegyei Gazdasági Egyesület
11-ik évi május hó 11-ikén
10 órakor Z. Egerszegen rendes
közgyűlést
melyre a tisztelt egyesületi tagok
el meghívattak.

- A közgyűlés tárgyai:**
1. A pályamunkák megbírálására
előtt bizottság jelentése.
  2. A nagy-kanizsai gabona- és bor-
iránti intézkedés.
  3. Költségvetés tárgyalása.
  4. Folyó ügyek.

Kelt Zala-Egerszegen 1880. apr. 8.
Árvay István, m. k.
ügyvezető elnök.

nagy-kanizsai ovoda és az első öt évi ciklus.

Városunkban öt esztendőelőtt indult
egy nevezetes mozgalom a kised-
oda felállítására érdekében. A mozgal-
at városunk hölgyeinek színe-java és
számtalanszám buzgó férfiú indította
meg. A mozgalomnak sikerült is a moz-
galmat oly irányba terelni, hogy az esze-
lyesen élénken foglalkoztatta, testet nyert.
A nagy-kanizsai kisednevelő-egyesület megalakult,
gyűlések megindultak és áldozatkész
szorgalmunk, mely soha sem fukarkodik
szólt, mikor valami szép és jó célért
dozni kell, csakhamar lehetőséget nyujt
arra, hogy az ovoda megnyitathat-
t. Azóta van Kanizsának jól felszerelt
épen látogatott, díszes ovodája. Ez in-
zmény felállításáért elismerést és dicsé-
tet érdemelnek mindazok, kik az ügy

érdekében áldoztak, tettek és fáradoztak;
s bárkit is gáncsossal illetni fonák és vi-
szás eljárás volna. Most midőn a kised-
nevelő-egyesület a ezzel az ovoda fennál-
lásának első öt évi ciklusára visszatérin-
tünk, ezt megelégedéssel tehetjük a fölött,
hogy városunkban ily intézmény létezik,
sőt nemcsak létezik, hanem hogyha erély-
lyel párosult komolysággal vezettetik to-
vább, még fennmaradása is biztosítva van.
Az ovodának fenntartása azonban azokat
illeti, kik intézői lesznek ezentúl, s kik-
nek hivatása lesz az intézményt megszil-
lárdítani.

Ime mire képes a társadalmi tevé-
kenység, egyesek buzgósága és az egye-
sültek közös akarata és ereje?
Amde tudvalevő dolog az, hogy köny-
nyű valamit létesíteni, de nehéz annak
szilárd alapra állítása és fenntartása. —
Az emberi tevékenység terén semmi sem
fejlődik önmagától, ott tenni, javítani, igazi-
tani, óvni, megőrizni és fenntartani kell,
mely tevékenységek mind a fejlődés fel-
tételét képezik.

Sokat, igen sokat képes véghezvinni
és létesíteni a társadalmi tevékenység, de
bárminek biztos fenntartása és megszilár-
dítása, már emberi gyarló voltunknál fog-
va is nehézségeket okoz, akadályokba üt-
közik, azért kétszeres erőfeszítést, szilárd
és komoly elvek szerint meghatározott
tevékenységet kíván.

Azért ismeteljük újra, hogy sokat,
igen sokat tehet és létesíthet a társada-
lom, sok üdvnek és áldásnak teremtője
lehet. De azért nem szükséges, hogy sze-
met hunyjunk hibái iránt, mert vannak
a nyilvános és közéletnek oly terei, hol
a társadalmi egyesülésben nyilvánuló di-
lettantizmussal ellensúlyozza, sőt sokszor meg-
semmisíti az egy oldalról létesített jót és
káros hatással van épen azon intézmény-
nek a fejlődésére, melyet annyi buzga-
lommal, annyi lelkesedéssel felkarolt.

És leginkább megeshetik ez azon in-
tézményeken, melyek az ember nevelés
céljaival foglalkoznak, melyeket a tár-
sadalmi tevékenység azért hoz létre, hogy

messzekiható üdvös eredményeknek té-
nyezője legyen.

És épen azért, ki nem volna képes
belátni, hogy az egyesületi tevékenység
egy téren sem vétkezhet annyit, mint
a nevelés terén, és hogy tényleg sehol
sem vétkezik annyit, mint itt. És a mesz-
szekiható eredmények negatív értelemben
épen oly szembevetendőek, mint pozitív
értelemben. S ha föltétlen dicséret és
elismerés illeti a társadalmi tevékenysé-
get oly intézmény felállításában, mely a
kisednek ókszerű nevelését czélozza ad-
dig a korig, mikor a népiskola van hi-
vatva átvenni a gyermekeket, a helyes esz-
közök megválasztásához, a felszerelésben,
a felügyeletben, az intézmény megszilár-
dítására czélzó törekvésekben a buzgó
akarata és a lelkesültség már nem ele-
gendő, s a jóakaró dilettantizmus sok-
szor épen ott rombol, ahol építeni akar;
ahol telve lévén jóakarattal, épen azért
mert tiszta szándékáról meg van győződ-
ve, nem igen akar érettebb ellenvetésekre
hallgatni. De a tiszta szándéknak csak
akkor van teljes föganatja, mikor azt ta-
pasztaláson alapult tiszta elv támogatja,
mert énkül a legtisztább szándék is du-
gába dől.

Ezeket csak az eszmetársulás folytán
emlitem itt meg, és nem mondtam
vonatkozással a kanizsai ovodára, mely-
nek jó és fényes oldalai mellett majdnem
eltűnnek azok az apró árnyak, melyeket
a mélyebben vizsgáló szem rajta észre-
vesz. Majdnem mondom, mert éppen e
fényoldalai jogosítanak fel a hiányok fel-
említésére, melyek nélkül végre semmi-
féle emberi intézmény nincsen meg, s
melyeken ugyanazon társadalmi egyesü-
let van hivatva segíteni, mely az intéz-
ménnyel együtt létrehozta, vagy a me-
lyek rendezésén az intézménnyel járnak is;
egyesen vád itt épen nem érheti az inté-
zőket, azok egyikét sem, s ha ama kör-
ülmény feljogosított emez apró hiányok
feltárára, ez utóbbi körülmény épen
felbátorított arra, s felbátoríthat abban
a pillanatban leginkább, — melyben az
ügyért lelkesülők ismét összeülnek, hogy
az intézmény alapját megszilárdítsák.

Mielőtt ezeket felsorolnám és mind-
azok figyelmébe ajánlanám, kik hivatva
lesznek az ovoda jövőjére befolyani, pro-
domo kell valamit szólnom. Es sorok író-
ját sokan olyannak tüntetik fel, mintha az
ovoda ellensége volna, mások meg olyan-
nak, mintha ellensége volna a kisedne-
velőnek Ranezay urnak. Mindakét vád,
ráfogás és hamis, — hamis és helytelen
praemissióknak hamis következtései. Az
első azért, mert az ovoda felállítását meg-
előzőtt mozgalmakban csekély tehetségé-
hez képest maga is tevékeny részt vett,
mert egy ovodat szükségesnek tartott, a
mint szükségesnek tartja még most is, a
másik vád pedig oly neveléses és min-
den gondolkodó ember előtt annyira min-
den alapot nélkülöző, hogy talán elegendő
ezt egyszerűen constatálni. Amde ebből
nem következik az, hogy ő ki maga is
közel husz esztendő óta napasimosa a tan-
és nevelésügynek, s az új korszak tan-
ügyi mozgalmainak — megvitatásában
csekély tehetsége szerint részt vett, min-
dent helyesnek tartson amit akar az egye-
sület, akár a kisednevelő az intézetre
nézve jónak tart, s hogy mindenre rá-
mondja az ament, amint hogy mint az
egyesület volt másodtitkára és választ-
mányi tagja, nem is mondta rá minden-
re. Már a főntebb említett körülmények-
nél fogva szabad neki önálló vélemény-
nyel bírnia, — a melyen túl megszűnik
azon concessio, amelyet a paedagogia lo-
calis viszonyokkal szemben a közönség-
nek tenni hajlandó.

Gondoljuk meg csak, hogy minden
nyilvános intézménynek bizonyos megha-
tározott elveken kell alapulnia. Ez elvek
mindig magasabbak, mint a minőknek a
a közönség a gyakorlati életben hódol.
Azért a szilárd elveken alapuló intézmény
arra fog törekedni, hogy a közönséget az
általa képviselt elveknek megnyerje; mű-
ködésének sikere pedig csakis ekkor lesz
feltalálható. Mihelyt azonban ez elvek-
ről lemond s elveinek árán kegyet va-
dász, ingadozó talajra kerül s legelőbb
azok hagyják cserbe a kik előbb leg-
melegebb szószólói voltak.
Minden idősoknak meg van ugyan

A „Zala“ tárczája.

Dalok.

REDEY ISTVÁN-tól

Egyszer zöldül . . .

Egyszer zöldül a borostyán
Levél,
Egyszer van szerelemmel a
Szív tele;
Ha elhervadt a borostyán,
Levél,
Nem hoz többé már neki a
Kikelet.
Épen olyan a szív mint a
Borostyán:
Szerelem csak egyszer képes
Igazán.

Bordal

Borban van a kedv, vidámság,
Csókban szerelem:
Szerelem az élet gyöngye,
Vidámsággal egybe fűzve
Boldogság terem.
Nincs haszna a búvárnak,
Hidd el jó barát;
Kész frigyed, mi üdvet, életet
Ad a lélek- és a szívnek:
Szeress bort, leány!
S bort, leány! ha már meguntál
S agg erőd, sajnál:
Ered, ha a halál hívat,
Búvárnak vedd oda a sráknak
Hívány ártódat.

Bujdosik az esti csillag.

Bujdosik az esti csillag,
Nincsen nyugodalma,
Elrabolta a nap, az ég
Lízu szép lovagja.

Bujdosik az én lelkem is,
Nincsen maradása,
Meglövötte barna kis lány
Egő szemé párja

A kis csillag, esti csillag
Oly hiába fárads;
Mert a nap meg rabja a szép
Hajnal mosolyának.

Az én lelkem, szegény lelkem,
Sziute h'jába fárads,
Mert az a kis barna lány mást
Választott magának.

A mecset foglya.*)

— Bezzly. —
Irtá: ROTTER VILMOS.
(Folytatás)
V.

A föld alatt.

A ki valaha életében forróllásban elaludt,
a kit ilyen abnormalis testi és lelki viszonyok
kösött az álomkóros angyala meglátogatott, az gyak-
ran álomban a menny kapuit látta kitárva, és
Ikarus szárnyakkal lelkendezve szállt a magasba.
Minő édes, reménytelen és átellenlőten a gö-
röngyvilágot elhagyja és a lebel-sugar kőntésébe
burkolva játszi pillé vagy könnyű villiként, a
hivogató éden felé repül. Ilyen forró llásban
gyakran talán eszéhez is érhetnének, ha könnyő-
telen ápolónak jégbarogtatási fel nem költénének

gyönyörű álomból. És tűnnek a visiók, szét-
foszlanak tulhevült képzeteink ködképei, föléb-
redve csak a földalomb környéke bennünket, és a
mit azelőtt édes boldogságnak véltünk, az nem
más mint elszálló életerőnk, fogyó lelkiépésünk.
Minő édes az álom, minő keserű az ébredés! —
Szegény Csopregi! Hogy is nevezik azt a
látat, mely józan gondolkodásmódot iskolá-
mester korából elrabolta, mely agyvelőd min-
den idegszálát szétszálta és éber álmodat oly gi-
gánsá oly természet ellenesé tevő? — A nagy-
ravágyás, a korlátlan túlcsoportú ambíció! A
midőn még faluban az ábécé tudomány lelkes
terjesztője, az orgona hatalmas accordjainak és
ihletteljes egyházi dallamainak mindenható diri-
genst voltál, midőn a harangok ércnyelve a falu
határán túl hirdette tevékenységedet, és Ersei-
kóddel önelégülten, büszkébben mint bármelyik
társak passá ültél a főgyfasztánál, és jóllaktál
töltött-káposztával, porószával és uritökkel, mi-
dőn méhesedben a szorgalmas nép dongása kö-
szepette édes álomba merültél, akkor mily bol-
dog, mily elégedett voltál osztályrészeddel!
— És most! — De maradjunk az esemé-
nyek sorrendjénél.
A rabzsolga számítása hamis volt, mert
Csopregi hosszú álomból, mely teljes háromszor
huzsonnégy óráig tartott, fölébredett. A kelet el-
kényeztetett szülőtte ugyanis nem vonta számi-
tásba a nyugati fiának ércszervezetét és az opium
adagot ennél fogva kicsit szűkre mérte, minek
az volt a következménye, hogy műve csak félig
sikerült és az alvó fölébredt.
Minő ébredés! Alatta iszapos, nyirkos talaj,
fölsőte koromszót éj, melyet egyetlen napsugár,
de még egyetlen csillag bagyadt világa sem de-
reng át. — „Hol vagyok?“ kérdi feleszélve,
mintegy külvilág környezetétől. De hangja el-
vész nyomtalanul, míg mint szörnyezgett madár
egy távol falba, oszlopba vagy sziklába csapód-
va, elgyengülve tér vissza hozzá. Újra meg újra
egy és ugyanazt kérdi, az Echo újra meg újra
egy és ugyanazt feleli.

Most elkezd azon egyetlen érszékét háss-
nálni, mely itt egyedül áll rendelkezésre, fölt-
emelkedik és elkezd tapogatózni. Mindenütt
ugyanazon nyirkos talaj, ugyanazon tapasz-
kodó iszap. Egészen fel akar állni, de azt veszi észre,
hogy lábai nem bírják, és valahányszor feláll:
ugyanannyiszor összerokad. Kinyújtja karjait
minden irányban, hogy talán valahol talál vala-
mit, amire támaszkodhatik, de bármire forgatja
őket, sehol semmi más mint áthatlan sötétség és
sűrű, romlott, fojtó légtömeg. Nagy nehezen még
is csak lábra áll és elkezd előrenyújtott karok-
kal jobbra-balra tántorogni, majd előre hatol,
majd megfordul és hátrafelé irányozza lépseit,
sehol semmi akadály, mintha a sötét pokol vég-
telen pusztájában szándokolta. Most elkezd hall-
érszékét használni, és a távolban feje fölött tompa
zuhogást és mormogást hall, mintha fölötté a
tenger szajongna, és szörnyei a fenékben vastom-
bolásban viaskodának. Majd tisztán völi hallani,
mint csapódik valamely víztömeg medrének szik-
lafalainak, majd ismét a vad moraj egyhang
mormogásra változik. Alatta is szörgés-csörgés.
Egész sereg béka ugral ide s tova a nyirkos ta-
lajon, némas és hangtalanul, mintha mindnyájan
az Arkus mélyébe száműzött eikárhozott lelkük
volnának. Itt-ott egy-egy gyík siet csörtetve tova
és nyomán a rothadt rózsae meg-megrendül, majd
ismét egy-egy patkány sötét egész könyelemmel
fel és alá és a mint a fogoly léptel okozta szo-
kailan sajt észreveszi, megseppenne elbűrik.
Ki tudja még miféle népség lakja e sötét ver-
met, hol a szerves élet az élettől napvilágot nél-
külözve még tengésében is oly búján ágaski-
szét. Undok rovarcsereg minden fajzatban képi-
selve, egyenes utján a fogoly szurtos ruháján vé-
gig, annak kezén, lábán sőt arczán keresztül vá-
lasztja, hajába befészkeli magát, fül és orlyukait
kényelmes odának tartván, a boldogtalan egész
megerőltetésébe kerül őket e kényes helyektől
távol tartani.
És feje fölött a tompa mormogás meg nem
szűnik és az amogy is határtalanul isgatott, gyön-

a maga irányja, a melylyel ugyszólván ellentétét képezi az előbbi idők egyoldalságának; amely irányból mindenestre azon követelmények is származnak, melyekkel a társadalom az iskolával szemben fellép, — ez meg is felel és megis akar felelni a kor követelményeinek, — igen a kor követelményeinek, — amennyiben az erkölcsösség általános szabályai-val összeegyeztethetők.

A mi már most a kisedóvodákat, gyermekkereteket sat. ilyenmü intézményeket illeti, mi ezeket igen fontosoknak tartjuk, amennyiben nem zárkozhatunk el azon tény elől, hogy oly korban, melyben a létért való küzdelem egyrészt hova tovább mindkét házasság munkáját követeli, másrészt pedig gazdagabb hölgyeink a finomultéletmód és a társadalmi követelményekkel szemben mindig kevesebb időt találnak, hogy saját zsenge koru gyermekeikkel foglalkozzanak, s hisz a modern igényekkel szemben társadalmunk egyik fele oly nyomorult már, hogy a másik félnek folytonosan gondoskodni kell segédeszközökről, jótékony-czélú egyletekről sat., hogy amaz segítse — nagyon is szükséges oly intézmény, mely a mindkét nembeli kis gyermekeket az iskola előtti korban egy helyiségben egyesítse, hol a zsenge kornak megfelelő munka és játék közt gondos örködés mellett vidáman folyjanak órái. Igen, isteni szikra lángolt fel annak lelkében, ki legelőször a zsenge gyermeki kor hasznos foglalkoztatására gondolt, és áldásos működéséért az utókor elismerését érdemli meg azon magas és nemes gondolkodású urnó, ki Magyarországon legelőször létesítette az óvodákat. A czélok tekintetében az ugynevezett Fröbel-féle gyermekkeret az intézet lényegére és felszerelésére nézve a fejlődésben haladást mutatnak; de mi lett Fröbel gyönyörű eszméjéből: „Lasset uns den Kindern leben“ a német „Gründlichkeit“ és a gyermekérti kontárok kezében? Egy drága intézet, melynek áldásaiban csak a gazdagabbak részesülhetnek, egy drága csecsebecsékkel felszerelt se hús, se hal-féle valami, melyben a nevelés csak másodrendű dolog, a többi pedig a szülők és gyermekek hűségének felnevelésére való. Az egészhez csak még az hiányzik, hogy az óvoda „növendékének“ 30 frt áru tankönyvre legyen szüksége. Az volt mindig a szerencsétlenségünk; hogy amit a külföldtől átvettünk, azt átvettük hibáival együtt, de nemcsak ezt, a jót rendesen elejtettük, a hibákat pedig plántáltuk nagygyá. Ez képe a legtöbb ugynevezett gyermekkeretnek, csak a szemnek legyen meg a maga része, a többivel nem sokat törődünk. Hiszen egy hazai gyermekkeretben (nem a kanizsai) az illető intézet vezetője nagyszerű beszélgetést tartott a 4 és 5 éves kis hazafiakkal és honleányokkal Deák-Ferencz-

ről, képzelhető, mily rendkívüli érdekel hallgatták s mily honfiai büszkeséggel szívükben jegyezték meg a kisedek a nagy hazafi világraszóló érdemeit. Hiszen ilyenét az óvodát egyenesen az egyettemmel lehetne egybekapcsolni. Valóban kár, hogy még a többi iskolákon keresztül is kinoztassák a gyermek.

A gyermekkereteket Németországban is ugyanazon léves irányba juttattak, mint nálunk, úgy hogy már most „Volkskindergarten“ neve alatt a nép gyermekei számára rendeznek be gyermekkereteket. Fröbel ezt akarta és csak itt működhetnek Fröbel szellemében.

Nálunk is a szegényebb, tehetetlenebb osztály gyermekeinek számára van szükség óvodára; emberileg méltóbb bánásmód alá kerüljen, a szelidebb szokások, a jó erkölcsök, a nyájasság és udvariasság, átplántálhatók a szegényes szülői kunyhóba is; ha a szegényebb ember gyermeke csak a rendre és tisztaságra szoktatatik, ezzel is sok bajnak elejét vették s nem egynek talán az egyszerű, de elégedett jövő felé egyengettük útját. Itt van tere a társadalom jótékony-ságának, s míg a nevelés szent ügyéért a társadalmi szegényebb osztályoknak javára nem lelkesül, addig nem látunk köszönetet tevőkénységében s áldozatkész-ségét nem a helyes irányban érvényesítette, mert nem ment bizonyos hűségétől. És jótékony-sága elegendő pillanatnyi kápráztatnak, de tartós fénynek és melegnek kevés.

A német alaposság sok munkát és játékot állított rendszerbe, — szemrontó haszontalanságok, melyek a laikusnak port szórának a szemébe, de a nem laikus előtt kétszeresen bizonyítják annak az igazságát, hogy a legszebb eszme is minő ferdeségeknél van kitéve a kivitelnél, hiszen azok az ugynevezett tarka fonások, melyekkel a szülők meglepettetnek, a gyermekkeretkészek véres verejtékével készülnek és sokszor a gyermek kezeiben sem voltak. Hanem hát korunkban ez is a gyermekóváshoz tartozik. Az ilyen haszontalanságokat ki kell küszöbölni, amint hogy a Svájcban egész mozgalom indult meg bizonyos gyermekkereti ugynevezett tüzskálási munkák ellen, mert számos gyermek rövidlátó lett. Ime itt van a tudomány a gyermekkeretben. A többi iskolákban folytonosan nőnek az igények, a kívánt ismeretek száma folyton gyarapodik; s a három — hat éves gyermektől is sajnáljuk testi fejlődésének idejét és kényszerítjük oly munkára, melynél előre hajlott háttal szemét megerőltetve kell ülnie. Gyönyörű nemzedék lesz ez! Korcs, a minő már részben a mostani, mely annyi szakács főztének élvezetében részesült. De talán késő is a három esztendő, már a csecsemőt kellene dolgozó-iskolába adni, hadd

készülne elő a gyermekkereti fáradalmas tanóvokra.

Hogy az ilyen születlen zöldegek csak oly emberek agyában származhatnak, — kik a gyermek természetét nem ismerik, az kézen való dolog. De mi Magyarországon rendkívül fogékonyak vagyunk, és nincs az az intézmény, melyet legalább kísérletképpen át ne vennénk. Ha felsülünk vele, sobaj; van aki megfizeti.

No de talán már többet is mondtam a kellenél. Hát csak még egyet ami egyenesen minket is illet. Nálunk a kisedóvoda nyilvános vizsgálatai nem a nevelés czéljaival megegyezőleg tartanak meg. Gondolkozzék erről bárki, a hogy akar, nekem meggyőződés az, hogy a kis gyermek nem a nyilvánosság elő való. Az élvezet és mulató-vágyat még korlátok közé kellene szorítanunk, nem pedig a gyermekek felébreszteni oly korban, melyben elegendők számára azok az ártatlan örömeik, melyeket az óvodában, társai körében, a szülői házban, szüleinél élvezhet. Ennek a nézetnek a legelső vizsgálat alkalmával egy rövid megjegyzésben kifejezést adtam, nem tetszett. Azóta négy esztendőnél több mult el, és én megerősödtem nézetemben. A kisednevelő-egyesület igen üdvösen fog cselekedni, hogy ha ezeket ily alakban beszünteti. Kifogytam a tőrből, de az utolsó soról még nem irtam le az utolsó szót.

Hoffmann Mór.

Fővárosi levél.

Budapest, 1870. április 11.

(„A legény bolondja.“ — Tavasz műtárlat.)

A népszínház igazgatósága kétségkívül hazafias tettet visz véghez, midőn évenként 100 arany — pályadíjat tűz ki az aránylag legjobb eredeti népszínműre. Az idei pályázat eredménye tudvalegyen az volt, hogy hatvanöt pályázó darab között a „Legény bolondja“ címűnek mint a társai között az aránylag legjobbnak, mert épen szinpadisikert ígérőnek tettelet oda. Ha az „aránylag“ szót annyira hangsúlyozzuk, azt nem minden ok nélkül tesszük, mert az igazat megvallva, nem igen vagyunk hozzá szokva szinrodalmunk terén határozott becsü termékekkel találkozni, mint ezt a legutóbbi Teleky-pályázat is mutatta. A Szigélyi és Tóth László épen nem mindennapi műemlékek, s így mindenesetre köszönetre méltónak kell elismernünk, ha egyes, bár csak némileg is a közszerűség felé emelkedő tehetségekkel találkozunk. Tavó legyen tőlünk bárkinek érdeméről is kicsinylőleg szólni. De az igazság minden felett. Nézzük át magát a darabot. Meséje a következő:

Szücs György jómódú földmivelőnek, s rézszezes, szívódó nejeének Juliska lányuk s Kati húguk van. Kati 3 év előtt a falu legzebb s leggazdagabb legényének, Tury Gergelynek szeretője volt, hanem himlőbe esván, annak nyomait hat himlőhelyben bírja. Gergely ragaszkodott, kinek mellesleg megjegyezve kitűnő „múdszükijje“ van, (a t. olvasó meghosszítja, ha ily kifejezéssel élék, melyhez hasonló: többet találunk a darabban; így: zikkerlik, rittig) a tálképnél hagyja s megházasodik. Három év mul-

ván — a darab kezdetén — már Gergely zse-
vegy; de csakhamar belátván, hogy feleség nél-
kül nice gazdaság, leánykérőbe megy Szűcsnek,
Szűcs oda igéri Juliskát, sőt adósságait is ki-
fizeti, de Juliskának is meg van a maga szívének
választója a szegény Barna Imrében. A szerel-
mes pár egybekelést — az író akaratából —
a szűcs ellenzik; s Juliska akarata ellenére el-
határoztatik a kézfog megtartása három hét
múva, amely előtti Juliska megmondja Gergely-
nek, hogy nem szereti, s egyszersmind a szerel-
lem súlyos betegségébe esik, mely ellen csak
egy orvososság van, s ezen orvososság bevétele ké-
pezi a jelen gyöngön köztűt csomó megoldás-
nak nyitját — Gergely a kézfogóra összegyűlt
veudégeknek s a szűcsöknek megvallja, hogy a
lány őt nem szereti, s házasságra nem akarja őt
kényszeríteni. Kati megelőzőleg Szűcsnével ös-
szeverkedett s a házat elhagyta. Ezalatt Juliska
betegsége aggasztó mérveket öltött s a harmadik
felvonásban az apát megröve látjuk lány-
nak betegsége mellett virrasztani. Ez alküld Ka-
táért, aki megjelenván, felismeri a betegséget s
tanácsolja, hogy küldjön el Barna Imréért s ne-
gátolja egybekelést, amit ez megtesz. Az ös-
szony ugyan ellenzik, de midőn Imre bálgya
belép s kijelenti, hogy vagyonát Imrének tesz-
tálja ő is kibékül s beleegyez. Végre még Ger-
gely is — egész indokolatlanul, ha csak nem az
általános házassági kedvtől elkapatva — régi
hibáját jóvá akarván tenni, elveszi Kati, s a da-
rab jó véget ér a működőkre nézve. A legény
bolondja tehát Kati volt, aki dacára Gergely
hűtlenségének, hozzá feleségül ragaszkodott s ha
szabad mondan, bolondult utána.

A mese tehát, mint látjuk, igen egyszerű;
bonyodalom épen semmi, s a „Falu rossza“ szer-
zőjéhez hasonló suspicióm alatt feltűnt írónak
műve azéval drámai értékre nézve ösze sem
hasonlítható; de vis. ony igaztalanok volnánk, ha
a darab jó oldalairól nem emlékeznünk meg. —
Ezek különösen a főszereplők tiszta jellemzésé-
ben, az egészséges s valóban népies nyelvezet-
ben nyilvánulnak. Mindazonáltal vannak szemé-
lyek, kiknek jellemével nem vagyunk tisztában;
humorról pedig épen szó sem lehet. A darabban
74 dalstrofa van, ami kissé fárasztó lehet a mű-
ködőkre (s ezek között különösen Balánára, a
ki élte a merénylét intézve van), de a nézőkre
is. A gyenge külsejű siker Blahánának köszönhető,
akinek ragyogó művészeete most is teljes mérték-
ben nyilvánult. Taps bővében volt, a jutott a
szerzőnek is, aki többször kibívásban részesült,
minden felvonás után.

A művészcarnok tavaszi tárlata megnyílt, s
különösen a fiatal művészvilág művei vannak
közszemlére kitéve, amelyek között több való-
ban tehetségre mutató kép van. Ez alkalommal
is előtérbe lépett a művészcarnok létének szük-
sége, s szakavatott férfiak igen dicserik a czél-
szerű berendezést. Pár nap óta látható ugyan-
tett Bem apó szobra, amely Maros árárhelyen
működésének fénypontján lesz felállítandó. A
szobor a tábornokot egyenruhában tünteti fel, a
mint egy törött ágyúra támaszkodik. Ha valaki,
agy Bem érdemeit meg a magyar nemzetnek
örök háláját a tiszteletét, mely mindaddig élni
fog minden magyar szívében, mig csak egy is
létezni fog. H—s F—s.

Helyi és megyei hírek.

— Meghívás. A nagy-kanizsai kisednevelő
egyesület évi rendes közgyűlése az 1870. évi
április 4-ére kitűzve volt határnapon megtartható
nem lévén újabb határnap kitűzése vált szük-
séssé. Az alapszabályok 10 §-s értelmében a
nagy-kanizsai kisednevelő egyesület évi ren-
des közgyűlésének az „óvoda“ helyiségében
leendő megtartására, újabb határnapul 1870. ap-
rilis 18-ik napjának délutáni 3 órájat tűzöm ki.

A tanár és védencei.

Regény.

Írta: Flygare-Carlén Emilia.

Fordította:

FRIEDMANN ALAJOS.

V.

A kis szobapadlás.

(Folytatás.)

De akkor légy állhatatos, jó, derék
Ferenczem! és mindenkor gondolj arra,
hogy nemcsak a földi létért vagyunk, hanem,
hogy túlna számot kell adnunk sáfárkodásunk-
ról. „Ez téve hozzá a körültekintő nő, valamivel
halkabban, „ha nagyon megeszorulsz“, úgy keres
bőrdöndöcs; a harmadik kalbász és a nagy
sajt között néhány fillért helyezten. el számódra.
De csak nagy szükség esetén nyúlj hozzá. Fe-
rencz, emlékezzél arra, mit mondtam! és most
éj boldogul! Isten veled! Isten veled! és szent
angyalai kísérjenek úton! Ne feledd el anyá-
dat, ne feledd el tanácsait!

„Sohasem!“ rebegett Ferencz, „sohasem
drága anyám!“ Az oda nyújtott szeretett kezét
ajkaihoz, és könnyes szeméihez szorította. „So-
hasem fogok drága szülőim szeretetére és végtelen
jószágára méltatlan lenni.“
E pillanatban élénk, eltörülhetlen vonások-
kal fog lelkembe védődni, ez leendő öngyalom!“
„Rajta! az Úr békéje legyen veled!“ szölt
Mannerstedt úr és könnyet törült le arcáról.

„Most végeznünk kell. A szél kedvezően
fú és minden kézen van.“ Az ijűt előre toák.
— Ugy hát menj előre fiam, és tedd be magad
az ajtó.“

Es olyanai volt, mit az öreg ember nagy-
fontosságú dolgoknak tartott, az utasó szerencsés-
jére nézve, t. i. hogy maga után az ajtót be-
tegye. — A szűcsök követtek és a kikötőnél újra
elbucustak egymástól. — Az ifjú Mannerstedt
a fedélre ugrott; s számos tárgyakat melyek
anyja, részére becsomagolt, utána vitték, és
a vitorlák felhasztak. — A szél kedvezően fútt,

a hajólegényesség a kötelmével volt elfoglalva,
lármázott és kiabált, az utasok máhalkát ren-
desték és a hajó a földök mellett elvonult. —
Ferencz az elővitorla mellett állott és fehér ken-
dőjével az utolsó „Istenhozzád!“-ot inté szűcsöknek.
— A szűcsök a parttól visszavonak a jelt, de nem-
sokára eltűnt a hajó szemek elől és ajkai-
közös ima lebegett az ünneplés perczben fiuk
jóvátért a Mindenhatóhoz.

Ki nem érezte az elválás perczének ke-
serű voltát, habár a viszontlátás hite és reménye
mintegy nyájás anyagok állottak mellettünk? —
Több oldalt tölthetünk meg az utas
közben előfordult kellemes és érdekes, bár je-
lentéktelen eseményekről, azután szóhatnánk a
Málmóbe érkezésről, a legelső füllépséről Lund-
ban, az ajánlólevelekkel való látogatásokról, to-
vábbá a tanároknál tett tisztelegésekről, a hall-
gatókkal köztűt barátságáról, az édes anyától ká-
pott levélből és annak érdekes és értekes tar-
talmáról, továbbá az édes apa levele- és kül-
deményéről; és végre arról is, szóhatnánk, mint
segítették az utjonan szerzett barátok hűségét,
a kolbászok, sonkák, sajt és keuyér togyasztá-
nál. — Oly édesen esik olyik aszegyű lélekek,
nemcsak részesülni az eszedben, hanem azt test-
vériesen meg is osztani! — De mivel az való-
szinűleg kevésbé érdekelné az oly olvasót, ki
az egyetemi életet nem ismeri, így mindezt
mellőzve fontosabb eseményekre térünk át. —
Mannerstedt körülbelül egy évig lebegett Lund-
ban, midőn atya meghalt.

Es ahelyett, miként hitték, hogy szép va-
gyont hagyott hátra, úgy találtatott, miután min-
den jó barátai és hitelesői által részökre bisto-
sítottat, alig maradt meg a saeg a falban, mint
a közmondás mondja. — Sőt még sokkal rosz-
szabb lett, mint a közmondás mondja, mert még
a falak sem maradtak meg. — Az ódon, ked-
ves, kellemes ház, hol a jambor hitésárak né-
hány nyugodt és szerencsés évet éltek, a többi
holmival együtt eladatott és kis jelentéktelen
udvar és házikon kívül, mely utóbbiban Man-
nerstedt úr hivatalnokai idejében már sobót tar-
tott irodahelyiségnek, valamint a legszűkebb
butor és néhány asztal tállér volt minden, mi az

geségtől és lélelemtől remegő fogoly néha azt
véli, hogy felülről a tenger szakad le fejére. —
Ily távoli sem irigylendő helyzetben alig rövid
óránegyedig tapogatózózt kümböcső irányban,
midőn végképe elyengülve öszeroskad, alig
bírván e szót susogni: Istenem! — Rékúnt gyen-
gének érezte magát, feje kábult volt és lélekzete
el-elakadt. Bággyadt szeméi le-lecsukódtak és i-
em csak kitarultak, mint elhagyott laktanyák
homályos porleptét és széthuzott ablakszárnyai,
melyeket a dűnögő szélvész játékszernek vá-
lasztott. Minő kinteljes lesújtó érzet? —

Nem a szép Melinda, sem a Chajmen kas-
tély búzke termével, bérruhás rabszolgáival és
terített asztalával, nem a szultán kegye, sem a
kezében összpontosított teljhatalom volt az, a
mi a boldogtalant most foglalkoztatta, ezeknél
sokkal prózább dolgok; Egy darab jó árpa-
kenyer, jóízű édes porzsa vagy, no ez már ki-
vánalmatlan netovábbja és óhajának zenihöjpontja
volt, egy darab jó lisztes uritök!

Most megjelent lelki szeme előtt Ersikéje,
mint apólgatja, öntögeti s házikert ágait, mint
hordja a mosókat rémita nagy csávában a rü-
főgő serédeknek, mint élesztgeti a tűzhely pará-
sát és keveri a rántást jobbra-balra, hogy na-
gyon meg ne piruljon. — Látja őt a tűz hevtől
elpirulva gőzölgő, zöldre mázolt cseréptálla
szűk tölgylánjok bejűni, és csabított mosolylyal
a terített asztalhoz közeledni. — Oh mi szép a
tűnemény, oh mily isteni szép! Mint mikor a
síró gyermek anyja ölében elalszik és álomban
védszöngyait látja maga körül, mint mikor a fűig
szerelemes rajongó ifjú előtt neműje jelenik meg,
ki gyenge karjaival édesdeden átöleli és a ta-
volbani szerelme menyországát mutatja meg neki.
De a tűnemények nem soká időznek az édes
lelkosmester előtt, eltűnnek és helyüket más ideg-
rázó jelenések váltják fel, amint forrongó vére
egyvetéjének majd az egyik majd a másik ré-
szet járja át folyton növekedő r. hamos gyorsas-
sággal. Oh az édes, az éhbálati, minő borzasztó
lét, minden hálálemennek legborzasztóbbika! —
De hagyjuk a sötét képet és nézzünk egy szo-
mely utas, ki érdeklődésünket megérdemli.

(Folytatás köv.)

Társaságok: a) Előző jelentés a lefolyt évről. b) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. c) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. d) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. e) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. f) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. g) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. h) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. i) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. j) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. k) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. l) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. m) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. n) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. o) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. p) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. q) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. r) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. s) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. t) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. u) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. v) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. w) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. x) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. y) A lezárt évi számadások felülvizsgálata. z) A lezárt évi számadások felülvizsgálata.

N. Kanizsán, 1880. április 5-én.

Blau Pálné,
másod elnök.

A nagykanizsai fűrdő részvény-társulat az évi rendes közgyűlést folyó évi április 25-én reggel 9 órakor a kereskedelmi és iparbank helyiségében tartandja meg. A közgyűlés tárgya: lezárás: 1. Az igazgatóság jelentése a vállalat állapotáról általában és a lefolyt év üzleti eredményéről. 2. A felügyelő bizottság jelentése, és ezzel kapcsolatban az előterjesztett évi számadás feletti határozat. 3. A szervezeti bizottság és a közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő 3 tag megválasztása. 4. A felügyelő bizottság és az igazgatóság tagjai közül az alapszabályok értelmében kilépett következők 4 tag és pedig Torsányi József, Bettlheim Samu, Eugénier Lajos, Rozenfeld Adolf, és a társulati pénztárnok Plosser Ignácok új helyet újak választása vagy ismét megválasztása. A mérleg és igazgatóság, úgy a felügyelő bizottsági jelentés a társulati pénztárnoknál vagy a kereskedelmi iparbank helyiségében mártól fogva bármikor megtekinthető. Miután pedig néhány részvényes ur régi részvényeit a múlt évi felszólítás dacára még eddig utajakkal fel nem cserélte, ezek ismét felszólítottatnak, miszerint ezen részvényeket mielőbb a dél-zalai takarékpénztárnál utajakkal cseréljék, illetőleg azokat átvenni sziveskedjenek. Kelt Nagy Kanizsán, a fűrdő részvény-társulat igazgatóságának 1880. évi február 12-én tartott ülésében.

Az igazgatóság.

Zalamegye alispáni hivatalának távirata, mely szerint a keleti marhavész Vasvárt és vidékén kiütött — méltán döbenté meg a megye gazda közönségét. — Hivatalos közegyetől vett szigorú meghagyás folytán a Vasmegegyéről Zalaába továbbá a vész kerületi körön belül eső községekbe és az abból kivezélő utak, rögtön zár alá helyeztetek, s azóta éjjel nappal szoros felügyelet alatt tartatnak. — Hahágy, Cséab, Kávás, Bonczöldöd, Hottó, Taskánd, Z. Egerszeg, Csács, Nemes Apáti, Gyűrűs, Zalabér és Sz. Gróth mint a megalkotott vész kerület határában a közeledés, vásárlás és egyéb marha ájtás — a felsőbb hatósági rendelet kiküldéséig — tiltatott. — Legközelebb a megyei főszabados kiseretében a megye állatorvos rendre átogetta a vasmegegyi határ felől fekvő községeket, s az illető községi előjáróság közben jövevel házról háza járva szerzett tudomást a narha állomány egészségének mikénti állapotáról. — Megnyugtatóan jelenthetjük, miszerint utunkkal, a vizsgálat semminemű veszélyes, egy csak gyanus betegséget sem derített ki. — Magyar francia biztosító részvény-társulat (Fraco-Illoiroise) életbiztosítványok f. é. márczius hóban benyújtott 266 brd ajánlat 60.000 forint tőkéről, kiállított 197 drb kötvény 476.300 forint tőkéről, elutasított 16 drb 2.700 forint tőkéről szóló ajánlat és 53 drb 51.000 forint tőkéről szóló ajánlat függőben maradt. — Mióta az életbiztosítvány működését megkezdte azaz f. é. február hó 1-től 380 drb. ajánlat nyújtott be 1.075.000 forint tőkéről és 278 kötvény 776.800 forint tőkéről állított ki.

(Hangverseny.) Liedel Ferencz hóm-jedűművésznök, hangversenyt szombaton tartotta meg, kevés száma közönség előtt. A fiatal brékvi művész ki egy év óta is szép haladást ért, már a buzditás kedvéért is nagyobb pártot

nyar eleje volt és Mannerstedtő kért. Ferenczet, hogy a szünetekre menjen haza. Szentül biztosít, hogy nem lesz alkalmatlan; ellenkezőleg nagy öröme szolgálnd hazajövele és hogy már mindent elkészített számára. És úgy is volt; mert utolsó ékszerét, arany burnótszelenczjét eladta, hogy kis háztartását a szükségességekkel elláthassa. Ferencz a szives, megindító meghívásnak ellen nem állhatván, becsomagolá könyveit, papírjait kottáit és hegedűjét valamint a nagyon összeolvadt ruháit, Málmóba utazott és véletlenül ugyanazon hajón tért haza. De oh, mily különböző kitalással! de csak olyan az élet közönséges folyása; ma öröm és nyugalom, holnap bú és vihar — örökös változás.

Mint esetejünk hogy Mannerstedtő örömet midőn a magas, sudar 20 éves ifju a lépésén lél és az anyja karjaiba sietett, melynek resketése alig engedte őt a visszatérést átölelni! Ah! es ünnepek volt, hol az anygalok bizonysgal jelen lehetnek volna! A kis szobát, mely a többi közt a legnagyobb és legjobb volt csinosan berendezé, hogy Ferenczet fogadják! — a legelőkelőbb, mi számára maradt, és szababau volt elhelyezve; minden csinos, rendez és tiszt volt. — Némán vonta Ferencz anyja, kezét a jaskához és az ég lakozott lelkében, mert oly üdvösséget érzett, úgy szerette látni magát.

Ferencz nagyon is jól tudta, hogy a sok figyelem, mi a kis szoba magában egyesít jó anyjának nagy áldozataiba kerül; azért is volt minden előtte szent és drága.

Három szerencsés hónap foly le a csendes családi élet szerény élvezeti közt. Ferencz ép oly szorgalmasan dolgozott mint közönségesen; de az idő még is kellemesen telt el a kellemes vidéken való kirándulások és a jó régi barátok látogatásai közt, kik — dicseretökre legyen mondva, nem ismertek különbségeit a hajdan és most között és az ifju Mannerstedt meghívásokkal elhalmozották.

ban is kifejezett várakozásokat a társulat utolsó évi eredménye tekintetében. A kimerítő s minden tekintetben szabatos mérleg valamint a számonkérés szakaszi csoportosítása világos képet nyújt a mélyebb belátásuaknak minden egyes üzleti ágról s az érdekelteknél minden nevezetesebb mozzanatról. Az összes aktívák 14.300.000 frtra rughak s nagyobb részt osztrák-magyar bank és magyar földhitelintézeti záloglevelekből, továbbá vasuti előbbségekből s könnyen pénzre teherlő befektetésekből állnak, melyek általában és jólétező kamatozását biztosítanak, árfolyam ingadozásnak csak kis mértékben lévén alávetve, mi tekintetben egyébiránt a gazdagon dotált tartalékalap után kellőn gondoskodva van. A még folyó biztosításokért visszatartott díjtartalék melyek magassága minden biztosító intézet sekuritáának legmegbízhatóbb ismérve, két millió 400.000 netto díjbevételel szemben 1 millió 735.000 frtot — tehát 72% számalékot tesz. Ez egy oly magas számtól, melyet a legkevesebb külföldi s egyetlen egy belöldi intézet sem mutathat fel. Ezen nyereségyartalék alapszabály szerű intézkedés folytán továbbgyarapalmassak által az évi nyereségyekből a fizata díjbevételek egész évi magasságára lesz kiegészítve. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 6.360.000 frtra rug; ez egy oly összeg, mely a biztosítások magasságát és tartamát tekintve igen gazdagon dotáltnak tűnik fel, mi a közzétett számtani mérlegből minden részletében ki is világlik. — Az 1879. évi nyereségy az ingatlanok történt leírások, valamint a díjtartalék és más alapok rendkívül gazdag dotálása után a részvényesek részére 200 frtos osztalék kifizetését tesz lehetővé, ami 20% kamatnak felel meg s ezen kívül ök még az utolsó 20%-os befizetési befizetési kötvényeket is visszakapják, melyeknek összege 600.000 frtra rug, mely összeg a felgyülit tartalékokkal az alapkövetel csatlakoztatott. A részvénytöke s szerint 3 millió frttal teljesen be van fizetve, a nyereségyartalék 1.000.000 frtra kiegészítve, mely utóbbi a legközelebbi közgyűlésen hozandó alapszabályok értelmében 3 millió frtra fog emeltetni. A társulat fennállása óta elemi károkkért 53% millió frtot, halálesetekért és kifizetési díjakért 48.000.000 frtot fizetett ki közpénzben, közhasznú célokra és alapítványokra pedig az utóbbi években több, mint 100.000 forintot adományozott.

Felhívás a hazai tanító egyesületekhez. A harmadik egyetemes tanító gyűlés végrehajtó bizottsága ez idők nagygyűlést f. é. május hó 16. és 17-én (pünkösdkor fogja megtartani Budapesten a IX. ker. nyul utcai iskolában. A gyűlés tárgyai lesznek: 1. Az Eötvös-alap ösztöndíjainak és segélyeinek odaítélés. 2. A tanító-egyesületek szövetségének ügye. 3. Az iskolai takarékpénztárak kérdése. A hazai tanügy érdekében az az kérelemmel fordulunk a tanító-egyesületekhez, hogy a gyűlésünkre képviselőket küldeni sziveskedjenek. Akadályoztatás esetén szivesen vesszük, ha a kitűzött tárgyra vonatkozólag az egyesületek irásban küldik be hozzájuk véleményüket; nemkülönb, ha újabb tetteket is ajánlanak a gyűlésnek megvitására. Ugy a vélemények, mint a képviselők megbiz levelei Lakits Vendel tanítóhoz (Budapest III. ker.) legközelebb május 10-ig beküldendők. Felkérjük egyuttal a tanító-egyesületeket, hogy a végrehajtó bizottságot ne csak szellemileg, de anyagilag is támogatni sziveskedjenek. A bizottságunk már eddig is több rendbeli pénzkiadási vannak, melyeket nincs miből fedezni. E célra szivesen fogad el a bizottság bármely kisebb összeget is, jöjjön az egyesületektől vagy magánosoktól. Midőn hazánk tanító-egyesületeinek figyelmét ezekre felhívni bátorokodunk, a pünkösd gyűlésen való vizionálás reményében kartársai hivatalos üdvözléssel maradunk 1880. április hóban. Lakits Vendel, a végreh. biz. elnöke, Somlyay József, a végreh. biz. titkára.

Ugyancsak Zalaegerszegről értesít. levezető: H. Gy. fiatal építőmester ki a megyei ügyésznek a kanizsai utcában új házat épít, tegnap délután E. Za. pékmesterrel, ki őt arra figyelmeztette, hogy az új ház talapzata külső áll mint a szomszéd házak, összehozálkóznán, előbb goromba szavakkal illetve, aztán egy furkós bottal jelentékeny sértést ejtett a pékmester fején számos néző közönség előtt. Ez valósgós argumentum ad hominem volt.

Rögtöni halál. Zalaegerszegről értesítünk: Ma reggel Dunst Péter szegény napzámos neje kinek hadköteles fia ma apjával együtt Felső-Eőrsébe ment a sorozó bizottság elébe, a piac közepén Jézus Mária felkiáltással halva rogyott össze. A rendőr-orvosi hullaszemle elrendeltetett.

A magyar orvosok és természetvizsgálók központi választmánya a Szombathelyen tartandó XXI. nagy gyűlést illetőleg következő határozatban állapodott meg: Az itt alakult helyi bizottsággal egyetértve a gyűlés megtartását aug. 21-28. napjaira határozaták, melyre a tudományos testületeket és tudósokat folyó hóban hívják meg, az előző méltányolói fogja néhai Kovács S. Endre, és Katali Gábor, mint az orvosi és természettudományok férfainak érdemeit; — az orvosi tudományba vágó népszerű előadást tartanak a megnyitó közgyűlésen, a választmány a tárgy kiütésévet és egy előadó felkérésével az orvosi szakbizottságot bista meg. Hogy a szakosztályok működését élelkihessék, az orvosi osztály számára, mint legidősebb és gyakorló orvosi szempontból is közérdeklő kérdést, a "roncsoló torokból mai tudományos állapontját" tüztek ki tárgyalásra, előadja dr. Hochhat Károly, a "Nyilvános Gyógyintézetben" beteg gyermekek számára rendelő orvos. — A közegészségi szakosztály számára "A gyermekek halálosága Magyarországon" kérdést tüztek ki, dr. Veszelszky Károly, az egészségügyi tanács titkarsági tagjával, mint előadóval; továbbá másodikk tárgyal "A diphteria elragadásának módoszatai és az ellene alkalmazandó egyöntúli óvászabályok meghatározása" dr. Patrübány Gergely, Budapest fővárosi főorvosának előadása mellett. — Eddigéig 3 tudományos esztély tartása bizonyos és pedig Emich Gusztáv királyi asztalnok a filoxera természeti tulajdonságairól, Magyarországon elterjedéséről és az ujjában teendő vizsgálatokról értekeznek; a geológiából Inkey B. ur tart előadást, s még régészeti felolvasás iszend, mely Vasmegegye feletti becses régészeti kincseivel ismertet meg. A tudományos, nevezetesen ásvány és földtani kirándulás megállapítatván Szombathelyről meglátogatják a tarcsei fűrdőt és az európai hírnévre szert tett nemes serpentinbányát. Dr. Kuncz Adolf főgymnasiunai igazgató ur Szombathelyi helyiratát készíti el azonfelül a megye ezen alkalomra kiadja az egész megyét felölelő monographiát.

Az első m. ált. bizt. társaságnak közelebb közzétett mérlege alkalmat ad nekünk arra, hogy újra felhívjuk a figyelmet ezen hazai intézet fényes állására, mely 22 éves fennállása alatt a közgazdasági téren teljes sikert jegyezhet fel; tökéletesen igazolván az év elején a lapok

Nyar eleje volt és Mannerstedtő kért. Ferenczet, hogy a szünetekre menjen haza. Szentül biztosít, hogy nem lesz alkalmatlan; ellenkezőleg nagy öröme szolgálnd hazajövele és hogy már mindent elkészített számára. És úgy is volt; mert utolsó ékszerét, arany burnótszelenczjét eladta, hogy kis háztartását a szükségességekkel elláthassa. Ferencz a szives, megindító meghívásnak ellen nem állhatván, becsomagolá könyveit, papírjait kottáit és hegedűjét valamint a nagyon összeolvadt ruháit, Málmóba utazott és véletlenül ugyanazon hajón tért haza. De oh, mily különböző kitalással! de csak olyan az élet közönséges folyása; ma öröm és nyugalom, holnap bú és vihar — örökös változás.

Mint esetejünk hogy Mannerstedtő örömet midőn a magas, sudar 20 éves ifju a lépésén lél és az anyja karjaiba sietett, melynek resketése alig engedte őt a visszatérést átölelni! Ah! es ünnepek volt, hol az anygalok bizonysgal jelen lehetnek volna! A kis szobát, mely a többi közt a legnagyobb és legjobb volt csinosan berendezé, hogy Ferenczet fogadják! — a legelőkelőbb, mi számára maradt, és szababau volt elhelyezve; minden csinos, rendez és tiszt volt. — Némán vonta Ferencz anyja, kezét a jaskához és az ég lakozott lelkében, mert oly üdvösséget érzett, úgy szerette látni magát.

Ferencz nagyon is jól tudta, hogy a sok figyelem, mi a kis szoba magában egyesít jó anyjának nagy áldozataiba kerül; azért is volt minden előtte szent és drága.

Három szerencsés hónap foly le a csendes családi élet szerény élvezeti közt. Ferencz ép oly szorgalmasan dolgozott mint közönségesen; de az idő még is kellemesen telt el a kellemes vidéken való kirándulások és a jó régi barátok látogatásai közt, kik — dicseretökre legyen mondva, nem ismertek különbségeit a hajdan és most között és az ifju Mannerstedt meghívásokkal elhalmozották.

(Folytatás következik.)

— Orlov herceg közelebb visszatér Párisba mint nagykövét — Paulinó asszony a nemzeti színház művésznője súlyosan beteg. — A pécsi katekombákban restaurálni fogják. — Birmingham város jelenleg egy óriási cathal birtokában van. Az állat 70 láb hosszú, kerülte 36 láb, s fark szélessége 13 láb és 9 hüvelyk angol mérték szerint végre sulya 50 tonna. —

Irodalom.

(Az e rovat alött megemlített irodalmi és zeneművek kaplatók és megrendelhetők Fischel Fülöp könyvkereskedésében Nagy-Kanizsán.)

Petőfi költeményei német nyelven. Aigner Lajos pátolára méltó vállalatából megjelent a II. füzet. k. 8-r. 4 iv. Ára mint az előbbi füzetnek 30 kr. — Ajánljuk a németül olvasó közönség figyelmébe

Megjelent a beküldetett hozzáok: Pestalozzi válogatott munkáinak Zsengeri Samu által készített magyar fordításából a VI. füzet, E figyelemre méltó vállalatot, melyet legújabbban a közközt. miniszter ur és ajánlott a tanhatóságok figyelmébe, ajánljuk a tanfőriak pártfogásába. Egy füzet ára 30 kr.

Uj zeneművek. Táborcsy és Parsch nemzeti zeneműkereskedésében Budapesten megjelent. A szomszéd uram kakasa. Lukácsy Sándor legújabb népszimfőrenek összes eredeti dala. 1. Csalogat egy szép menyecske. 2. Nem bajtok. 3. De szeretnék angyal lenni. 4. Látja ezt az eperfát? 5. Olyan vad a természetem. 6. Nem bírok. 7. A szomszédom legény fia. 8. Van itt a faluban. 9. Kukurikú! 10. Tavaszszal. 11. Addig addig kukurikolt a kakas. 12. De sok bolond ember fél megházasodni. Ennekhangra songorakisséberrel (egy songorátia külön) szerző Hercegenberger István. Ára 1 krtl 50 kr. Ezen népszimfő zenéje a budapesti népszínházban folytonos tetszésben részesül.

Az "Ország-Világ" IX. füzete a következő tartalommal jelent meg: Elő térj övegye. (Elbeszélés). Margitay Dezsőtől. (Vége). Az ibolyák. (Virágregye.) Majthényi Flórától. — Arany János. (Képpel). Szépfaludi Ferenczről. — Evangeline. (Mutatvány Longvellow költői beszélyéből.) Csukásy Józseftől. — A csigák és kagylók az ipar és kereskedésben. Szinyey Ottmártól. — A szombathelyi árvaház. (Képpel). — Uti képek II. (Angol uti emlékek). Ágay Adóltól. Vörösmarty emlékszóbra Sz. Fehérváron. (Képpel). — Az eméni kikötő. (Képpel). — A campo santo Genuában. (Képpel). — Tizza partján. (Képpel). A lovasi kis király. (Ballada prózában). László Mihálytól. — Miza naplója. (Novellat.) Kürthy Emiltől. — A "kecske-templom" Sopronyban. (Képpel). — Rodey Lucia. Grávilló Henrik regénye. (Folyt.). — A belemi torony. (Képpel). Pisa főtere. (Képpel). A osarnok hölgye. (Képpel). Irodalom. Zene. Színház stb. stb. — A füzethez "Az élő arckép" című jutalomkép van csatolva.

Szerkesztői üzenetek.

P. Gy. V-d. Hely szűke miatt csak jövőre hozhatjuk Közzévetnket! R. V. N. Kikinda. Folytatását kérjük. Üdvözlétnket!

Nyiltér.*)

Értesítés.

Alulírott ezennel tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy 9 évi gyakorló orvosi tevékenység után, még a fogorvosi műtudományt is elsajátítottam, és helyben, ezen különlegesség gyakorlására, egy műtermet nyitottam, azt a legújabb amerikai rendszer szerint berendeztem, melyben mindennemű fogbajokat szaktudományilag orvosolni, és minden ezen szakmába vágó műtetteket eszközölni fogom.

A műterem: Királyutca Babochay féle házban.

Kiváló tisztelettel

Krausz Ignác
gyakorló orvos és fogorvos

*) Az e rovat alatt közöltékert nem vállal magára felelősséget a szerkesztő.

Felelős szerkesztő:
HOFFMANN MÓR.

Hirdetések:

"AGRICOLA"

jégkárbiztosító részvénytársaság Budapesten.
Részvénytöke 400.000 frt.

A társaság biztosít mindennemű földtermesztményeket jégkár ellen a legutányosabb díjak és legelőnyösebb feltételek mellett és kártól ment maradó vetésekre következő díjengedményt nyújt előlegesen:

a) 50%-ot mindennemű aszalmaterményekre, etető füvekre, kukoriczára, kereskedelmi növényekre stb.

b) 20%-ot szőlőre és dohányra.

A-nál az engedmény egy 5%-os kár esetében is nyújtatik.

További felvilágosítással szolgálunk, és biztosítási felvételeket elvállalunk a "North British and Mercantile" tüzkar-biztosító részvénytársaság minden ágynaké, kik egyetemes mind az "Agricola" képviselői is, valamint

az "Agricola" főügynöksége
NAGY-KANIZSÁN
GOLDSTEIN TESTVÉREK.

Kiadóhivatal:
 Dr. Pálffy Károly-tervezésű Ujvárosban
 azaz, 513. sz. n.
 Előfizetési árak
 1 évre 5 ft. 6 m. 3 m. Negyed évre
 1 ft. 30 kr.
 Hirdetmények
 az első polonc egyeztetés 7 kr. többesével
 a többesével 5 kr. Helyi: 30 kr.

ZALA

Szerkesztői iroda
 Hely: a fent említett városban 513. sz. n.
 Műmentelen levelek csak ismert keszkből
 fogadhatók el.
 Kéziratok vissza nem küldetnek.
 Nyitár:
 Petikóra 10 kr.

MEGYEI ÉRDEK Ű.

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI ÉS GAZDÁSZATI HETILAP

A ZALAMEGYEI GAZD. EGYESÜLET ÉS TOBB MÁS EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

17. szám.

Nagy-Kanizsa szerdán, 1880. április 21-én.

VII. évfolyam.

Zalamegyei gazd. egyesülettől.

Meghívás.

A „Zalamegyei Gazdasági Egyesület”
 10-ik évi május hó 11-ikén
 utáni 4 órakor Z.-Egerszegen rendes
közgyűlést

amelyre a tisztelt egyesületi tagok
 meghívottnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. A pályamunkák megbirálására
 állított bizottság jelentése.
2. A nagy-kanizsai gabona- és bor-
 r-iránti intézkedés.
3. Költségvetés tárgyalása.
4. Folyó ügyek.

Kelt Zala Egerszegen 1880. apr. 8.
 Árvay Istvan, m. k.
 ügyvezető elnök.

Zalavármegye főispánjától.

Értesítés.

A közbücső keresztjáró napok és ünnep
 elcsészterének találtam a törvényhatósági
 tság f. é. május havi rendes közgyűlésé-
 hátárnapját elhalasztani, és a közgyűlés
 artását május hó 10 és következő nap-
 lítúzni.

Miről a t. törvényhatósági bizottsági ta-
 van szerencsém annak megemlítésével
 tetni, hogy a közgyűlésen telveendő tár-
 sorozata részükre a szokott módon meg-
 üldetni.

Zala-Egerszeg, 1880. április 11.
 Úrményi József s. k.
 főispán.

Közegészség-ügy.

11.

(L. lapunk 15. számát.)

Említettük, hogy a kedvező köz-
 ségi viszonyok nélkülözhetlen föl-
 a tiszta lakás, az egészséges táplá-

lék a friss levegő és a mértékletes élet-
 mód.

Miután itt első sorban köznépünk-
 ról és társadalmi osztályaink kevésbé
 módos és szegényebb osztályairól van
 szó, nézzük csak, mennyiben felelnek meg
 ezek a tiszta lakás tekintetében a kedvező
 közegészségi állapot első követelményének.
 Erről a legjobb akaratú sem szólhatunk
 jót. Mind köznépünk mind társadalmi sze-
 gényebb osztályaink alig ismerik a tiszta
 lakás befolyását az egészségre. Hozzájá-
 rul még ehhez, hogy sokszor sőt több-
 nyire többen laknak együtt egy szobá-
 ban, mint amennyinek már a jó erkölcs,
 és egészség érdekében lakni szabadna és
 valóban, ha csak néhány szegényebb csal-
 lád által lakott hajlék küszöbét lépne át
 velem a szíves olvasó, lelke megrendül-
 ne és szíve összefacsarodnék a látottak föl-
 lott és azt kérdezné: Lehetséges-e, hogy
 itt emberek laknak, e fojtó miazmákkal
 telt levegőben, és csoda-e, hogy amott a
 kuzkóban most is az anya fekszik bete-
 gen gyermekével együtt és egy alig 3
 négyzetöglönyi téren 5-6 sokszor 7-8-an
 kénytelenek megférni éjnek idején; nem
 csoda tehát a sok sápadt arc, a beesett
 szem, a gyöngye testszervezet és a sorozó-
 bizottságok deprimáló adatai. Igaz, hogy
 a szükség törvényt bont s a szegényem-
 ber meghuzza magát, mert kénytelen ezt
 tenni kicsiny és nagyon szerény hajlékában
 de végre víz minden kutban van s a kis
 hajlékban is tiszta, habár szegény embe-
 rek lakhatnak; de kevés az érzék álta-
 lában a test tisztán tartására, ami pedig
 a testi egészség fenntartásának egyik ki-
 váló tényezője, csak úgy jár azután a sze-
 gyenységgel a betegség, s mint ennek fo-
 lyamánya a nyomorúság és boldogtalan-
 ság. — Az a gyámóltalanság amely ren-
 desen előli az emberekben a saját javuk-
 ra működő ösztönt és még jó ott, hol a
 népben bizonyos mértékig a cziczomára
 való hajlam van meg, ez a test külsejére
 is hajtván valamit, legalább némi tekin-
 tetben tisztán is iparkodik magát tartani,
 habár a cziczoma iránti hajlam nem
 egyszersmind a tisztaság iránti érzék. —

A civilizáció mértékét igen jól meg le-
 hetne ítélni, ha egy falu kunyhói vég-
 ig néznők. Asszony, lány, legény ren-
 desen elég van a háznál, de a rend és
 tisztaság hiányát nem éri ám ott senki,
 pedig ebben a hiányban bőven usznak.
 Még szerencse, hogy köznépünk nagy ré-
 sze nyáron át csak hálai jár bele, való-
 ban nem irigylendő emberi lakások, pe-
 dig ezeknek kívül-belül tisztán tartása
 semmibe sem kerülne, csak egy pár se-
 rény kéz csekély munkájába. De mikor
 senki sincs aki őt erre figyelmeztesse, s
 akiknek módjában és hivatásában volna,
 nem törődnek vele.

Ezzel összefügg azután a másik kö-
 vetelmény: a friss levegő. Ami ezt illeti
 ebben van módja köznépünknek, s itt le-
 het mondani: amit ott, (t. i.) a rossz és
 tisztátalan lakásnál, elveszt a vámon, azt
 megnyeri itt a réven. — Nagyon kétel-
 kedünk, hogy enélkül volna e oly egész-
 séges, mint a minő, s így a friss leve-
 gőben való munkálkodás legalább úgy,
 ahogy helyre állítja az agyensult.

Ebben a tekintetben azután rosszabb
 a viszony a kisebb nagyobb városokban
 lakó szegényebb néposztályoknál. Itt ép-
 pen a friss levegő hiánya miatt gyakorib-
 bak a betegségek és nagyobb mérvű a
 halálozási százalék.

Más két igen fontos tényezője a ke-
 vező egészségi viszonyok az egészséges
 táplálék és a mértékletes életmód. Az
 első más viszonyoktól és külső körülmé-
 nyektől is függ, a második pedig tisztán
 az ember józan belátásától, s e tekintet-
 ben az valóban hátrább áll az állatnál.
 Mert ez mindig csak annyit eszik, ameny-
 nyit természete megkíván, s többet nem
 eszik, ha megannyit raknak eléje. Más-
 képpen van ez a józan észszel megáldott
 embernél. — Az embereknek — habozás
 nélkül lehet mondani — nagyobb része
 mértéktelen az evésben ivásban, s a be-
 tegségek jó nagy része, különösen a köz-
 népünknel előforduló a gyomor tulter-
 heltetésére vezethető vissza. De ha már
 egészen az egészség megrontásáig mér-
 téktelen az evésben még mértéktelenebb
 az ivásban, ami szervezetére nézve ha-

tározottan káros és ennek idő előtti meg-
 rontását idézi elő. Pedig a rendes élet-
 mód, a mértéklet tartás evésben és ivás-
 ban csakhamar kedvezőbb közegészségi
 állapotot teremtené, amint hogy az egy-
 szerű, munkás életmód egyáltalán egész-
 ségebbé tenné népünket és népességi vi-
 szonyainkra rendkívül kedvező befolyást
 gyakorolna. E kérdés összefügg itt az
 előbbi tényezővel az egészséges táplálék-
 kal, amely persze — mint már említett-
 tük — egyéb körülményektől is függ.
 Jobb természeti esztendőknél jobb szok-
 tak lenni az egészségi viszonyok is, mert
 a megéhezés is kevesebb gondot okoz és
 az egészséges táplálék megszerzésében is
 több mód van; rossz természeti esztendő-
 ken viszont, mikor a megéhezés is több
 gondot okoz s a szegény falusi ember
 sokszor még a szükségesebbek megszer-
 zésében is hiányt szenved az egészségi
 viszonyok is rosszabbak.

De hogy valahára köznépünk is több
 gondot fordíthasson mindazon tényezőkre,
 melyek az egészség fenntartására oly
 szükségesek, nemcsak írott malasztként,
 hanem tényleg oktatni kellene a falusi
 gyermeket az egészségtan elemeiben. Éa
 erre már új alkotmányos életünk máso-
 dik tizedében komolyan kellene gondolni.

A halott-képek.

Nem kerül sokba, evezünk a gondolatnak
 könnyen sikló sajkáján az emlékezet nyitl
 tengerére, — barangoljunk a legközelebb lefolyt
 évek reform szigetel között, habogy akadna olyan
 hol érdemes lenne sajkáukat néhány percere ki-
 kötni.

— Amde csak lassan a tessel!

Amott sötétlenek körvonalai egy veszélyes
 szirtektől környezett iszajzó nagy tömegnek. El
 e helyről, — nem nekünk való ez. — Ez a de-
 ficitek szigete. — Evezünk a legközelebb lefolyt
 évek egyikén feloldozott szigetek egyikére, me-
 lyen lanyha szélől ide-oda lengetett zászló int
 hivogatólag e fölirással „Halott képek szigete”.

Köszünk ki s tartunk egy kis pihenőt!

Az orvosi tudomány legtekintélyesebb szak-
 térfiai állítása nyomán, vannak betegségek me-
 lyek néha több óráig, napokig tartó dermedtség
 állapotába mennek át, beáll t. i. a tetes halál, —
 melyből az illető sokszor a sir éjjelén ébred egy
 ismét, egy szörnyű élethe, csak azért, hogy a
 pokol minden kiújához nem hasonlítható kinok

A „Zala” tárczája.

Légy szerény!

Jer velem, jer rejtekedből
 — Mond a nyegle Búsakosság, —
 A világ, ha sutba éled,
 El talál feledni meg.

Jer, csudáld a névadókat,
 Kik letérnek útamon;
 Léad a bámuló figyelmet,
 Mely kísér, s okulj azon.

Boldogabb az én magányom:
 Nem savaója semmi sem;
 Am, ha kedved úgy akarja,
 Most az egyszer megteszem.”

Szóil szeliden a Szerénység;
 S utra kél a sés-pár;
 Hátke fővel lejt az első,
 Míg a másik félve jár.

Nézd, csudáld a bámulókat!
 Int, kiált a Búsakosság;
 És e balga pillanatnál
 Uközsepen elbukók.

Megy tovább a szép Szerénység, —
 S mig azon a gúny nevét,
 O gyönyör közt éri csúlját:
 Üdvözölte — Tisztelet.

Hajgató Sándor.

Oh mint vágyom...

Oh mint vágyom tudni fogd-e?
 Hón szerelmi engemet,
 Akkor is ha téged látom
 Elszakaszt a végezet?”

„Tán ha egykor szép honodnak
 Tette kéast hívó szava,
 Nem leand-e kebled majdan
 Emlékemnek mostoha?”

„A világnak tarka csabja
 Elv, gyönyörű vagy álbarát,
 Bánat, bú avagy csalódás
 Nem leand-e köztünk gát?”

„Oh ne aggódj! — bár mint folyjon
 Éltém távol vagy közel,
 A szeretet Vesta lángja
 Szívemben nem hamvad el.”

„Szent emléked? — Istau látja
 Keblem annak temploma,
 És e templom legszebb éke
 Képed — jószág anyala.”

„S hidd, ha téled messze távol
 Utne egykor végórám,
 A haló szív vég fohásza
 Neved volna jó anyám.”

Pószogár Gyula.

A tanár és védencei.

Regény.

Ira: Flygare-Carlén Emilia.

Fordította:

FRIEDMANN ALAJOS.

V.

A kis szobapadiás.

(Folytatás.)

Ferencz azonban azok leg többjét nem fogadta
 el; mert réssint, mint már említettük, ruhája ko-
 pott és szűk volt már, tehát nem illett oly kö-
 rökben megjeleneni, réssint szabad óráit édes
 anyjának és megbírt ifjúkori barátainak kívánta

szentelni. A tanév elején Ferencznek visszakellott
 térnie. — Nehány nappal elutazása előtt Man-
 nerstedtnél igen el volt foglalva kedvence szá-
 mára az utitáskát külföldi élelmi szerrel meg-
 tölteni, miközben Ferencz holmiját rendezte. —
 Ekközben eszébe jutott, hogy valamit elfelejtett,
 mit édes anyja számára eltejt volt. — Bemegy
 tehát a szobába, hogy elhozza, és a többi hol-
 mija közé tehesse; de mivel Mannerstedt asszony
 a konyhában volt elfoglalva és ő a kihuzó fi-
 ókot, melyben a kérdéses tárgy eltejt volt, nyitva
 találta, a fiókot kihuzta és tartalmát gondosan
 átkereste. — Ekkor véletlenül egy csomag pa-
 pirra akad, melyen a Lundi egyetől kapott
 számlákon látott írást vélte felismerni. — Nem
 állhatott ellen a vágnak, a csomagot felbontani;
 de mint csodáljuk a részben édes, de egyszor-
 smind keserű és lesújtó érzelmek sokaságát me-
 lyeket a gyöngéd érelem eljes ifjú érzett, midőn
 látá, hogy szeretett anyja volt az, ki a legna-
 gyobb föladóság- és önmegágyadással két éven
 át fiszette érte az ellátást? Két nehéz köny, —
 az első, miket szegénység szorított ki szemé-
 ből — gördült le arcán. — Komorau nézte az
 előtte fekvő számlákat, a jkai elhalványodtak, mi-
 közben észrevehető reszketés redőzött azok fe-
 lületét. — E pillanatban Mannerstedt asszony
 lépett be, és miként a felhők a nap fénye elől
 elfünnnek, úgy tűnt el Ferencz arcáról a sötét
 kifejezés, midőn őt meglátá, ki szebb nevet nem
 ismert, mint az anyanevet.

„Oh anyai szív! A teremő legpompásabb
 műve!” ezek voltak az egyetlen szavak, miket
 mondhatott, midőn az elejbe tért anyai karokba
 veté magát. Nehány perc, melyek mind azt át-
 ölelék, mit az élet nyujthat, mult el ihletett csend-
 ben, mintegy előzettel a mennyi boldogságnak.
 — Azután Ferencz fölemelkedett.

Férhis komolyság tükrözött arcán és
 erőt kölcsönözve hangjának lassan de szilárd-
 gal mondá: „És most anyám, gyöngéd, kimond-
 hatlanul szeretett anyám, fogadd, ha akarod hogy
 béke honoljon bensőmben, fogadd, hogy es többé

köt haljon kétségbeesztő halált. — Élve eltemet-
tetni! — Vélő szaggató irtózat!

Ha a halott-kémek (halláltsák) által az élve
eltemetése és etetőjei egy képzelt ószagnek
bár felére redukálódnak is, úgy ez korszerű és
egyike a leghumanusabb intézményeinek, hos-
sán neki!

Vannak esetek, amidőn — fájdalom ma már
igen is nagy számmal — az erkölcstelenség és
tesledősség undok pocolyájában fétrengő lények
bűnsé élték gyűlöletének — annak, kinek bár
bűnökben — de mégis életet adtak, — saját ko-
szúkkal oltják ki születése első percében ártat-
lan élte világát részint szeméremből, vagy kinek
szívtelenségében már ez erénynek is kialudt utolsó
szikrája, — részint hogy terhétől a legrövidebb
úton szabadulhasson.

Ha az ily — boszúért az égbekiáltó gonosz-
ság felelőssége elég akarát, — tett és képa-
sítási erő egyedül halott-kémekben, úgy ők, egy
részről mint a közérkölcstelenség hősei, másrészt mint
a gyermekgyilkosok kérielhetlen rémei, méltók
az emberiség, a nemzet, a társadalom halás tisz-
telére.

Ez az éremnek egyik lapja, lássuk hát a
másikat!

Sok, igen sok a festmény, melyben az eszme
nagy egyszerűsége tönkre silányítja a rossz vagy jobb
e-tben a középszerű kivétel. — E hasonlatot ki-
váltom én alkalmazzam a jelenlegi kezdetleges al-
lapotban silyó halott-kémek intézményére. Még
legalább a szakképzettétségnek bár legalantabb fo-
kán álló halott-kémek nem lesznek, addig ez
intézmény határozottan rosszul bevégzett intéz-
mény. — Ismeretes közmondás pedig: „Aki rossz-
szul végez, semmit sem végez.“

Mindazonáltal távol legyen tőlem, hogy ez
intézmény felett mostani stadiumában is föltéle-
nül palcsát törjek, — nem! — Lehetnek váro-
sokban szakképzett halott-kémek, nemcsak, de
egyszerűsége az illető halott-kém pl. gyanus
eseteknél érezhető ereje gyengeségét, kézüel van
az orvos.

Am nem így talun.

Alkalmat vévők magamnak egy halott vizsgál-
gatónál jelen lehetni. — Anélkül, hogy a halot-
tat közelebbről megvizsgálta volna, betöltvén a
halott-kém a jegyzőkönyvben, illetőleg bizonyít-
ványban foglalt rovatokat, e szavakkal, hogy most
már minden jól van, — eltemethető, fiessenek
neki 50 krt. a többi aztán az ő gondja, menni
késztül.

Látván az ő vizsgálódásának felületes volt-
tát, megérintém, mire a következő tudományos
párbeszéd fejlődött ki közöttünk.

— Mondja csak, ki meri adni teljes lélek-
ismerettel, hogy ezen ember meghalt?

— Igen, hát már mért nem!

— De hát — folytatam én — mind meg-
győző és az illetőkre nézve megnyugtató eszo-
kokkal bizonyíthatja azt, je, hiszen amint láttam
semmi kísérletet nem tett ez érdemben.

— Hml volt a bűös válasz — ide kísér-
let oda kísérlet, nem kaptam én arra nézve sem
orvostól, sem senki fiától utasítást, de meg mi-
nek is, ha esse van az urnak úgy is láthatja hogy
meghalt, hiszen még a szemét sem mozdítja!

Karschadiner civilizált honi és igen
tisztelt halottkém ur! — Mi laikus emberek ily
tudomány előtt aztán kénytelenek vagyunk meg-
hajolni. —

Igaz ugyan, miszerint a tetszhalál a kórál-
lapotnak olyan néme, mely az orvosi tudomány-
nak gyakran a legképzettebb és leggyakorlottabb
emberét is tévútra vezetheti, s így természet-
esen nem is kívánhatni, hogy az egyszerű föld-
mivésből halottkémémet ültő a, b, c, filozofus tul
tegen a tudomány emberén. — Nos hisz, nem
is akarunk mi tulkövetelők lenni, hanem igen
is megkívánhatjuk, miszerint a legutolsó falu ha-
lott keme is birjon az illetékes orvostól nyert
utasításokhoz képest — a halott éleztési kísér-
letek, továbbá a természetes és erőszakos halál
földerítése körül legalább 50 krt. érj ismeret-
tel. + e

E sorok írójának tudomása szerint, vannak
közégek melyeknek halott kémei a tetaz, — ter-
mészetes vagy erőszakos halál kiderítése körül
eljárásról még csak halvány fogalommal sem
birván, s mint ilyenek, sok esetben még csak
ast a fáradságot sem vessik maguknak, hogy a
halott megtekintése céljából ellátogatásnak az
illető helyre, hanem mint afféle keleti fajnak ké-
nyelmet kedvelő ivadéka, saját lakásukon állít-
ják ki a bejelentő bmondása alapján a halotti
bizonyítványt, ha még ezekhez hozzá tessük azt,
mikép vannak helyek, hol a bizonyítványban
meghatározott eltemetési idő (48 óra) sem tar-
tatik meg az illetők részéről pontosan, úgy min-
den szörnyebb lelki furdalás nélkül elmondhat-
juk, miszerint még e hiányokon gyökeresen se-
gitve nem leund, addig a halott kémeik intéz-
ményének célra vezető voltát a legjobb akarat
mellett sem ismerhetjük el. — Az elmondott
és sok más el nem mondott körülmények között
nem egyéb az, mint a statisztikai gépezetnek
egyik kereké még pedig cakorogva forduló ross-
dás kereké. — Ha már épen statisztikai hatí ki-
mutatás kell szegény megholtjainkról, hát hiszen
ott van a lekésző hivatal, elvégezhető ez a nép
megadótatása nélkül is.

Összegezve az elmondottakat: mindaddig
míg járaskun, megyénk, de sőt egész hazánk ter-
ületén található leguyomortaltabb falu halottkéme
is, az illetékes orvos által, a halotti vizsgálat kö-
rül sikeres eljárás módosításának bár legalantabb
foku elemei is nem oktatnak; mindaddig, míg
a szakképzett halott-kémek részéről nettó
tapasztalandó visszaélés vagy kötelesség mulasz-
tás példásan nem fenytetik; mindaddig továbbá,
míg a halott-kém által kiállított bizonyítványban,
a halottnak eltemetési időül meghatározott óra
pontosan be nem tartatik, addig: a halottkémek
intézményét külföldi majmoló komédiának, s
amugy is a tehének már mindennemű nemével
földhöz sújtott szegény nép nyakába akasztott
tehes s hozzá még haszontalan ígának nyilvá-
nitjuk.

Végredi remete.

Korrupcio a társadalomban.

A világesemények néha szükségessé tessik,
sőt a nemzetek élete gyakran követeli, hogy
egy-egy nagy férfiak tetteikkel lépjenek föl, me-
lyektől sokszor megretten az elsápadt világ.

A politikai élet, ezen legnyilvánosabb pá-
lya az, hol az ember nem-magáért vagy övéért
él és küzd, sőt élete is a nemzeté, mely őt fiá-
nak vallja.

Ilyen pályán le kell mondani a hivatottnak
azon nyugalomról, mely családja körében szá-
mára gyűlölcstől teremű; lángese és szelleme
a nyugtalanság nagyságán emelkedik vagy esik,
a szerint amint az eszme, melyhez ragaszkodik,
a népek életében korszertű, vagy olykor talán
még csak — idő előtti.

Manap a nemzet martyra lehet egy ily fér-
fiu, s honát, nemzetét a szolgaságtól menti meg,
vagy rabigába dönti elvei által, melyeket az
áramlat ellen nem képes felszínre emelni; de ha
a véletlen kedvez az eszmének, honát boldogítja
s nevét örökíti meg, és önelégűlten hajthatja
fejét a nyugalom utolsó örök órájára.

Ha itt egy téves eszme elkapja a nagyo-
kas, sirjon bár egy nemzet fölötté vérkönyű-
ket, — az emberiség megbocsát, mert hiszen
ezen férfiu a politika nagy mezején tévelygett,
s kikeretelni akart, vagy nem bírta vagy nem
voltak a körülmények alkalmasak a nagy esz-
mért megértésnek, a tan megbukott ugyan, de új
eszmék jöhetnek az új nemzedéknek előtérbe,
s a csorba eltávolítható.

Ezen veszerférfiak, mert helyzetük sokszor
nékülözhetlenül teszi: oly utakat is használnak,
melyek könnyelven: családok; az államtudomány
szótárában pedig politikusok. Ki ezen uton ha-
ladni akar s kinek haladnia kell, számtalan eset-
ben talál egyes cserjékre, melyeknek megem-

Némi habozás után végre bátorkodott belépni.
Itt senkisék mutatkozott más, mint néhány 5-
6 éves kis leány, kik többféle mesterséges gyűmöl-
csőt szemlétek és szivből kívánták, bár mego-
hető volna az. — A zörszál, mit Ferencz okozott,
a szőke fűrtű angyalok hátranétek és nem tudva
illő-e vagy sem, amit tesznek, nyájasan odaug-
rándoztak hozzá, miként mamájuk tanította őket
a vendégeket fogadni és szívélyesen a vendégek-
hez vezetők.

„Jöjje, jöjje velünk“ kérék a hamis ki-
csinyek. Mannerstedt, ki a közeli szobában han-
gokat halott vissza akart vonalni; de a kis leá-
nyok oly bizelgően kérték menjen be velők, —
különbön azt hinné anyjok, hogy Berta és Hilda
neveletlen volt, mert az idegen ur elátavozott, —
hogy az ártatlan lények kérésének ellen nem
álhatott. — Nehány pillanatig azt képzelte hogy
e hátszav szives fogadtatásra fog találni és ki-
vette a gyermekeket. Ezek fészen fejték és mi-
ként két tündér lebegtek oldala mellett a termen
keresztül. — A kettős ajtószármny, a könnyű nyo-
mánság engedve, és most ott állt Mannerstedt a
tekinthetetlen társaság közepe. A kicsinyek még
tovább is kívánták vezetni, de M. gyorsan meg-
szabadította magát tőlük és kigylt arccsal mé-
lyen meghajolt a társaság előtt. A polgármes-
ternő gyorsan oda intette gyermekeit és valamit
suttogott fülökbe, mire a nagyobbik leány mon-
dta: „Hiszen azt mondtad, hogy mindenkiel úgy
tegyünk!“ A mama igen haragos arcakifejezé-
sél rásta fejt és egyik szomszédjához susogta:
„Oh! mily együgyűek ezen gyermekek! való-
ban emberfölötti türelem kell hozzájuk. — Ked-
ves asszonyom, ki lehet, az Isten eszerelméért,
ezen ember?“

(Folytatás köv.)

misülte után válhatik csak lehetővé a csél elő-
rése; kimélve ezeket, a kerületek által csélté-
vesztetté lesz, s a politikus megbukott.

Jogos-e ezen uton is az igazságot akarni
s követni, és az egyesek megemelését, —
néha nemzetek eltiprásával is eszközölve s na-
gyobb közönség javára működni, az őszjog szer-
int nem, de a politika törvénye, helyesebben
kiváltságánál fogva igen.

Ez a nemzetek életéhez tartozik, s vele a
politikai tudomány foglalkozik, — én erről érte-
kezni s fölötté bírálni sem nem akarok, sem ar-
ra hivatott nem vagyok, de hogy ily serelemek
mégis méhőkben korrupciót foglalnak, és nem-
csak egyéni nézetem, de állíthatom, hogy ószo-
zik elnevezésében velem a közvélemény is.

Est az őszjog sohasem enged meg, mert
az őszjog örök békét követel, s az örök béke
az igazság eszméjén alapul, s politikai nem ismer.

A korrupciónak nagyobb ideje sohasem
volt, nagyobb mértvben a történet tanúsága szer-
int soha sem üzetett mint most. — Nemcsak a
politika áthatára van vele elborítva, Ázsiavárgott
már egyes társulatok egére is, sőt ami legvesse-
delmesebb, kezdi már egyeseknél is a közép-
osztályban felülni hydra fejét.

Alig olvasunk újabb időben fővárosi lapo-
kat, melyek nem közölnének párbajokat, me-
lyeknek sokszor csak viselkedés az oka, s még
többször a feltűnési vágy, nem tudván magát
sok máséknál megismertetni, csupán a regényes-
ség álarca alatt.

Ez tövredés és rosszalható elfogultság, rom-
lásnak indulás s ezek összege a korrupció ue-
vet viseli.

De legrosszabb és legveszedelmesebb ezen
immár lovagoknak nem nevezhető világban ezen
korrupció a közpósztyálban, főleg midőn leg-
több azok közül, a kik a párbajok által feltűnni
kívánkoznak, — azt sem tudják, vagy tudni sem
akarják, hogy voltaképpen a párbaj minő ok-
miatt lehetne előnézhető?

Egyes kicsinyes nézeteltérések, egymás ar-
czának nem tetszése, ne mondjam: talán sokszor
irigység elég arra, hogy valaki elhitesse magá-
val, miszerint megsem értett becsületét lovasias
elgétéllal — párszadallal állíthatja csak helyre.

Mily tévedés! mennyi igazságtalan eszme rej-
lik benne. — Hiszen elégtétel alatt nem azt kell
érteni, hogy valakinek igazsága van s azt más
által elismerteti akarja, hanem érteni kell a be-
ütlenek azon uton — s módon lett megértését,
ahol már annak helyre állítása a fogalom szerint
csak vértel eszközölhető. Kérdem tehát elvan-e
ismerve s be van-e bizonyítva valakinek vélt
joga az által, ha a sérteni vélők párbajra hív-
ván, azt, nélkülni kevésbé gyakorlottat a fogy-
vertorgatásban legyőzi?

Az ily vélemény csak korrupció, s ha a
középosztályba is beveszi magát, igazsága van a
költőnek: pusztulunk, veszünk...

Dr. Fárnek László.

Üti jegyzetek.

Írta: Virághegyi József.

I.

Az utazás az ész közösrűkőve. Az ember
embert megtanul ismerni, szellemit látköre széles-
bül, fogalmait tisztulnak, kedélye nemeseedik, s
emellett tapasztalatait mulatva gyűjti.

Ilyen gondolatokkal siettem ki egy vasár-
nap kora reggelén a vaspályára, hogy Triestbe,
s onnan Velenczébe ránduljak. Pedig hiába igye-
keztem annyira az indóházhoz, mert s vonatok
egy órával későbbben érkeztek meg a rendes idő-
nél, s így sokáig kellett várakoznom.

A tolongás leirhatlan volt, s számtalan ko-
mikus episódusok lett kuforrás. A vonat minden
14 órában indult, a bábeli zűrzavarban az uta-
sok nem tudták magukat tájékozni, s sokan, kik
Post felé akartak menni, a gráci vonatra ültek.

Egy tudós naplója.

Közi: RÓNAY IZIDOR.

Diószedés!... mennyire rég elfeledt esemé-
ny tér vissza emlékezetembe e szónál!... mintha
újra hallanám a keleti tenger kék hajbajinak zaj-
lását, mely rezgése hozzá a part melletti fák
lombozatát, — s mintha eközben hallanám egy
kékezemű, fűrtös hajú kis leányt vidám, ezüst-
tiszta gyermeki kacaját, — azt velem, hogy
mindezek csak néhány nap előtt történtek, és
mégis. — rég történt eseményeket beszélek itt el.
Igen szép az én hazám, hol a keleti tenger
hajbaj a magas, hófedte sziklacsucokig felszaja-
nak, melyekbe ezer meg ezer feccke fúrta töl-
cséralaku fészket, — melynek hasadékaiban a
tegeri sas fészkel, hol a kis ezüst-fehér sáryok
félelmesen rikácsolva suhanak el a habok fö-
lött... szép az én hazám, hol a magas szikla-
partokon sötétzöld bükk- és fenyőerdők tenyész-
nek és a nagy, mohos talajon buján nőnek fel
a mogyaró-cserjék.

Haza? van neked hazád, vén, fáradt, ma-
gányos földi vándor, nevezhet-e hazának oly
földet, mely csak bűt, fájdalmat és kétségbe-
esést adott?

De én ott születtem!

Azon erdőkbén, melyek mint az ifjúság
üden és zölden állanak és melyeknek páriát éle-
temben nem láttam — azon kréta-sziklák és a
homokos tengerpart közötti helyen játszám első
gyermeki játékimat, álmodám első egyetlen ál-
momat. —

Diószedés! Jend, ne menjünk ma diót szed-
ni? hallom e néhány szót képzeletemben ma-
gamhos intésre.

Es mi gyermekek, fiúk és leányok a szép
vasárnapokon — az októberi szűnőidőben — ki-
mentünk az erdőbe diót szedni. A kis Adél ké-
zenfogva ment velem.

Szomszédgyermekek voltunk s a legöröme-
tebben játszottunk egymással, mindamellott, hogy

A vasuti Kalasok ennek következtében türel-
müket elvesztvén, utóvégre nem éppen válogat-
tott kifejezésekben szolgáltak felvilágosításul a
hosszúkn fordult tájékozatlan utasnak.

Alig lehetett a nagy tömegben monogni.
Ha a csengetyű megkondult szásan rohanták meg
a kocsiakat. Sokan hamarosan okkupáltak ma-
guknak helyet, s mikor a csengetyű másodszor
kondult meg, akkor kérdéseik meg a vasuti ör-
től a vonat távozásának irányát. Későbbé mult,
hogy meg nem járták, mert a vonat nem Zákány
felé, — merre rándulni akartak — Jhanom Bécs
felé indult. A „konduktor“ indokolható dörmögé-
séssel rángatta ki a már becsukott ajtókat, s
hogy bosszuját kitölthesse, egy-egy bugyros töl-
„zatyafi“ gyöngédésé oldalba simított, kinek sok-
kal jámborabb physiognomiája volt, semhogy fe-
löle egy „kikérem“-st föltételezhett volna.

Daccára, hogy sokáig kellett várakoznom,
nem untam magam. Oly szerencsés természet-
tem van, hogy hamar találók anyagot a száro-
kozásra. De különben is ennyi népség közt min-
dig akad va-ami tárgy a nevetésre vagy öfmlé-
kedésre. Avagy nem nevetésgos-e ott ama fiatal
uracok, ki hegyes léptekkel járkál föl-alá, órán
zwickorrel, (pedig fogadni menők, hogy szemé-
nek semmi baja, Hja! de ha a divat úgy ki-
vája, hogy szeméinket rontsuk el, a félszeg di-
vatnak hódolni kell. Ez a korszellem követel-
ménye.) Hogy a társadalmi gépezetnek mitől
alkatrésze, nem merem aláírni, de ha elbiza-
kodottan felvetett fejére nézek, azt kell hinnem,
hogy legalább is tizenöt uradalomban osztja a
parancsokat, holott — mint később tudomásomra
jutott — szappan-habveréssel foglalkozik. Erre
tagadhatlanul lehet is bizonyesen lépegetni.

Avagy nem nevetésgos-e az úrhölgy, ki
ama fiatal ember kaján sátálással úzi unalmát,
s felfuvalkodottságában nem tudja, hogyan hor-
dozza végig pöffeszkedő tekintetét a jelenle-
vőkön? —

Itt meg van a tárgy a nevetésre és meg-
van a tárgy az elmélkedésre. Eleintem mosoly-
gok ez emberi gyarlóságokon, később száno-
zom rajtuk, s ekkor már elmélkedem.

Gondolataimból a csengetyű ébrosztott fel,
mely indulásunkat jelez. Nyomban rá sivitő fűtő
hasogatta fűhártyáimat, s a másik percben benn
voltam a vagon puha — akarom mondani:
kemény — ülőben.

Minden stratégiai tudományomat értékesi-
tenem kellett, hogy egy kis helyet szereshessek
magamnak. Anyira tul volt tömve a vagon Plato
kötőhöz toltatlan csirkéivel.

Utársaim fölött szemlélet tartottam. Ha en-
nek eredményét kielégítőnek nyilváníttam, po-
fon vaguam az igazságot.

Mellettem egy főszerű, örökösen sunyog-
gató asszony ül, ki az első állomásig — hol ki-
mondhatlan szomorúságomra elhordta sátorfáját
— családja tragikus történetének lefestésével
mulattatt. En kívülbelő részvételt hallgattam
végig a siralmas történetet, s közben-közben szá-
nakozásomat tolmácsoltam.

A második „stáció“ egy rémséges kövér
ember orkódódt fel wagonunkba. Amint ha-
sos körvonalai az ajtó lépcsőin feltűntek, mely
föhalással fejtem ki hálamat az ördögnek, mert
ezt más nem hozhatta ide, Hízeltő kiállítás ilyen
melegben, ilyen szűk helyen, s ilyen éktelen
hustömeg mellett szivni tudómba a levegőt.

A tulajdos kövér asszonyok iránt nem tu-
dok sympathiával viseltetni. Elképzeltél örö-
mön ennek érkezte fölött, mi még növekedett
azáltal, hogy közvetlen mellem ereszkedett le
olyauokat fuja, hogy kalapomhoz kaptam, ne-
hogy az az ablakon kirepüljön.

„Néma önmegadással türtem a sors cep-
pását.“

Eszmeocerébe kívánt velem bocsájtkozni,
mert alig hogy letelepedett, e szavakat intéste
hosszám:

— Szörnyű meleg van — s kövér kacsó-
ban a terjedelmes legyező szüntelenül működött.
(Folytatása következik.)

a fiúk gúnyoltak, hogy mindig azon bohó kis
leány mellett ültem a ház melletti szől padon —
kezet fogva — és regéket meséltem el neki, kár-
tyából a legpompásabb palotákat készítettem ceo-
rebogarak számára, melyeket néki togtam, fűz-
szakakt és uszó récséket fontam, a legesebb pil-
laugókat, a legtrikább növényeket, rovarokat,
tarka követeket, kagylókat, melyeket mindennapi
sétáimban találtam — — már gyermekko-
romtól fogva különböző hajlamot érezék mindezen
dolgokhoz, — és mindezt elvittem a kis Adél-
nek..... a gúnyolódó fiukat előngögttem, és
némán, nyájasan ismét oda ültem a kis leány
melé, a tanácsos háss előtti szől padra, — én,
szegény fű kinőtt nanking ruhában!

Atyám már rég meghalt, — anyám pedig
egy kis kötődiklőt tartott és sok fáradságba
került, hogy magát velem becsületesen, mások
segélyezésére nélkül fenntarthassa. A tanácsos ur
iskolátára volt boldogult atyámnak a rektorinak,
nékem atyjaim gondoskodó gyámom, anyámnak
hűséges tanácsadója s gyámoltója volt.

Gyakran majd minden vasárnap kimentünk
az erdőbe diót szedni. Mily öröm volt az mi-
dig, ha diószedés közben egy vadalmfára —
teive kőkemény gyűmölcsével bukkantunk. Azon
fa akkor egyedül álltunk volt, mert mi fedes-
tük fel mint hajdan Columbus Amerikát. Mind-
járt tüzet készítettünk az erdőben; s egész kis
társaság száraz ágakat huroszolt oda, s az isz
parászbau sűttettek meg a savanyu vadalmák.

Mily jól ezek vajaz kegyerűnköz!

Dalolva vándoroltunk tél szomszékunkkal ha-
zafelé! Azután némely estén a tanácsosok hátsó
szobájában a szől erűdés támpánál ülünk Adél
és én, a mogyorót kissevde csontárijából, amel-
lett meséltem neki min ént azt kisebb korom-
ban Katától a korodában hallam, ki szép nyári
estéken kivitte rokkáját a koroda nagy kertjébe
a nagy almafa alá — engem és anyámat oly
igen szeretett, örül, ha a rektornek asszony en-
gem, kis fiát a kerítésen áttett és az öreg Ka-

(Kiadótló kérelem.) T. előfizetőink azokat, kik előfizetéseikkel hátralékban...

A kiadóhivatal.

(Kiadónevelő egyesületi közgyűlés.) A nevelő egyesület az utolsó vasárnapon tartott...

Bakody Lajos szongora-művész hazánkfiak irényeinek jó Kanizsára. Mint egy hozzánk...

A keszthelyi phylloxeralepelt szőlőtelep szori mérgezése irja a „Magy. Föld.” f. hó fogasítottat...

Budapestről vettük a következő műsört: — A budapesti kegyesrendi tógymnastyermében 1880. április 17. d. u. fél 7...

Kaufmann és Simon hamburgi cég csőre hívjuk fel a figyelmet; azó van ab-

A karácson estét anyámnak és nékem min-tanácsosoknál kelle töltönnök. S most is...

Ugyanekkor a tanácsosnak egy berlini ro-érkeszt meg és egy karácsonyi miniatúrát megával; t. i. az ékezes végével felho-

ban eredeti sorjegyekről, melyek főnyerem-nyekkel bőven ellátnak látva; ezen sorjegyek...

(x) Assicurazioni Generali. A társulat, mint minden évben, ugy ezuttal is közzéteszi a le-

Rövid hírek. Kozma Sándor kir. főügyész Győrbe utazott, hogy a Takács-ügyben a viz-

Irodalom.

(Az a rovat alatt megemlített irodalmi és zeneművek kap-

Beküldetett hozzánk: Szabadságharcunk történetéhez. Visszemlékezések 1848-49-re. Irta:

(Arany János legújabb arcképei.) Arany János tudva van — 15 év óta csak most vétele-

Uj zenemű. Pirnitzer Frigyes zeneműke-

Vegyes közlemények.

A magyarországi nazarenusokról. A debreceni egyházi érdeklőt legutóbbi közgyűlésének...

ban is vannak nazarenusok; mióta ignorálják őket, azóta nem szaporodnak. Némethy Lajos, ki...

Az „Anker” élet és járadék biztosító társaság 21-ik évi rendes közgyűlését f. hó 12-én...

Közgazdaság.

Az „Anker” élet és járadék biztosító társaság 21-ik évi rendes közgyűlését f. hó 12-én...

A mérleg számla következő változásokat mutat fel: A kizárólag állami és garantított...

Értesítés

a keleti marhavész állásáról s egyéb ragályos és járványos állati betegségekről, fől. ó évi április hó 7-15-ig.

- 1. Magyarország, valamint
2. Horvát Szlavonország és a horvát szlaven katonai határvidékek területe
3. A fiumei tengerészeti hatóságok távirati jelentése szerint Fiumében és vidékén az állat-egészségi állapot teljesen kielégítő.

Kelt Budapesten, 1880. évi április 15-én.

Felelős szerkesztő: HOFFMANN MÓR.

Hirdetések:

Haupt-Gewinn ev. 400,000 Mark. Glücks-Anzeige. Die Gewinne garantiert der Staat.

Einladung zur Betheiligung an den Gewinn-Chancen der vom Staate Hamburg garantirten grossen Geld-Lotterie, in welcher über 8 Millionen 300,000 Mark sicher gewonnen werden müssen.

Table with 2 columns: Prämie (Prize) and Gew. (Number of winners). Rows include 250,000 M., 150,000 M., 100,000 M., etc.

Die Auszahlung und Versendung der Gewinnelder erfolgt von mir direct an die Interessenten prompt und unter strengster Verschwiegenheit.

vertreter von SAMUEL HECKSCHER senr., Banquier und Wechsel-Comptoir in Hamburg.

Tavaszi cura. — Nyári cura.

Advertisement for WILHELM-féle köszvény- és csuзелenes vértisztító-thea. Includes text about Wilhelm Ferencz and his pharmacy.

A Magyar-francia biztosító részvény-társaság

tisztelettel alólírt igazgatósága ezennel jelenti, hogy Zala, Somogy, Baranya és Vas megyék részére kiterjedő hatáskörrel

N.-Kanizsán főügynökséget

állítván fel, annak vezetését

Gutmann S. H. urra

ruházta, kit egyszersmind a tűz-, szállítmány- és jégbiztosítási ágazatokban jogérvényes biztosítási kötvények kiállítására is felhatalmazott.

Budapest, 1880. januárban.

A Magyar-francia biztosító-részvénytársaság igazgatósága:

Schweiger.

Moscovitz.

A Magyar-francia biztosító részvény-társaság

igazgatóságának fentebbi közzétételére hivatkozással alólírt tisztelettel jelenti, miszerint a

Nagy-Kanizsai főügynökség

vezetését elvállalta a főügynökségi irodát megnyitotta, hol is biztosítási ajánlatok elfogadtatnak a biztosítási üzletre, vagy a társaságra vonatkozó mindenféle felvilágosítások legkészségesebben megadatnak

Biztosít pedig a társaság

- a) tűzvészély és robbanás által okozott károk ellen;
- b) jégek ellen

- c) szárazon vagy vízen szállított javak károsodása ellen;
- d) az ember életére minden ismert módozat szerint.

A Magyar-francia biztosító részvény-társaság, melynek

20 millió frankot, azaz 8 millió arany forintot

tevé alapitójából a részvényesek által mindjárt kezdetben

10 millió frank, azaz 4 millió arany frt

készpénzben befizettetett, a részint a főváros legelső pénzintézeténél, részint pedig magyar államértékekben és elsőbbségekben lett elhelyezve, f. é. október 14-én tartván alakuló közgyűlését, melyen a társaság ügyvezetésének élére következők választattak meg.

Választmány.

Elnök: Bittó István, ő Felsőge val. belső titkos tanácsosa, a Lipót-rend nagykeresztése, orsz. képviselő stb. Budapesten.

Alelnökök: Báró Bánhiidy Béla, földbirtokos, orsz. képvis. stb. Bpestén. Bontoux Jenő, a párisi Societé de l'Union générale elnöke stb. Párisban.

Választmányi tagok.

Robert Morin marquis de Banneville, az osztrák déli vasut igazgatósági tagja stb. Párisban.

Neuwelt Ármin kir. keresked. tanácsos nagykereskedő.

Lovag zápori Regenhart Ferencz, az Albrecht-vaspálya elnöke stb. Bécsben.

Sváb Károly földbirtokos, orsz. képviselő stb. Budapesten.

Báró Tinti Károly es. kir. kamarás, az osztrák déli vasut alelnöke, az osztrák urakháza tagja stb. Bécsben.

Tekintve a társaságnak feantebb kitüntetett tőkeerejét és az üzletvezetés élén lévő, hazánkban is nagyobbreszt ismert és köztiszteltben álló egyéniségeket, bátran elmondható tehát, hogy nem volt még az egész monarchiában biztosító társaság mind ez ideig, mely a biztosító közönségnek annyi garantiát nyújtott volna, mint amennyit neki a társaság, mindjárt kezdetben nyújtani képes, s a midőn a társaság ezen, eddig páratlan tőkeereje és az élén álló egyéniségek jelleme egyrészt teljes biztosítást nyújt arra nézve, hogy a társaság üzletvitelére a méltányosság, a pontosság és a legszigorúbb becsületesség minden követelményének mindenkor és teljesen meg fog felelni, másrészt a szakvezetés avatottsága az iránt is kezességül szolgál, hogy a társaság a díjtételek megszabásánál is kellő tekintettel fog lenni a verseny jogosult követelményeire.

A midőn tehát tisztelettel alólírt a biztosító t. közönség bizalmát az általa képviselt társaság iránt újból felhívja és kéri, megjegyzi egyszersmind, hogy a vezér-ügynökségi területen a vidéki ügynökségek szervezése teljes folyamatban van, és hogy

N.-Kanizsán 1880. januárban,

Felügyelő bizottság.

Beck Nándor, a magyar jelzálog-banknak igazgatója.

Lánczy Leo, a magy. ált. földhitel részvény-társaság igazgatója Budapesten.

Lewin Jakab, a kereskedelmi akadémia igazgatója Budapesten.

Serrebource Jos. Mária Emil, a párisi Societé de l'Union générale vezér felügyelője Párisban.

Igazgatóság.

Igazgatók: Dr. Hiller Albrecht, köz- és váltó-ügyvéd Bécsben.

Kistenmacher Károly a „Hoffmann József” nagykereskedő cég főnöke Budapesten.

Schweiger Márton kir. kereskedelmi tanácsos Budapesten.

Vezérigazgató: Moskovicz Lajos Budapesten.

maradván teljes tisztelettel

A Magyar-francia biztosító részvény-társaság

főügynöksége N.-Kanizsán.

Gutmann S. H.

DREHER ANTAL-féle
kiviteli palaczk-sör.

Megrendelések
a kivitteli palaczk-sör valódisága és tarthatósága-
érti jóállás mellett egyes-egyedül csak a

DREHER ANTAL -féle **sörfőzdéhez**
(708 6—10.)
Kőbányán

vagy annak felhatalmazott főraktárnokánál
DIETRICH ÉS GOTTSCHLIGHEZ BUDAPEST
czimzandók.

Arjegyzékek kicseréltre mindenhol ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

és az 1878-ki párisi kékiállításán

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Garrett R. és fiaitól

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

700 8—10

legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Arvost és kasszát képviselt.
Az 1878-ki párisi kékiállításán
legelőször angol fran-
cia, német, amerikai és
holland gyárakból.

Képes eljegyzékek ingyen és bérmentve.
Nagybani ismétlőadónak kiváló kedvezmények.

1878-ban azaz éves fennállása ünnepélyes alkalmán

Fischel Fülöp

évek óta fennálló és a legjobb hírnévnek örvendő
könyv, mű- és hangjegy-kereskedése

Nagy-Kanizsán

ajánlja a nagyérdemű közönségnek dúsan felszerelt nagy raktárát

ugy mint:

Pompás díszművek magyar, német és francia nyelven.

Gyönyörű képes-könyvek magyar, német és francia nyelven.

• Ifjúsági íratok

mindkét nembeli ifjúság számára magyar, német és francia nyelven.

Elegans levélpapírok és borítékok csinos tokban, színes monogrammal.

Mindennemű köszöntőjegyek nagy választékban.

Ajánlom továbbá

☛ Nagyszerű papírraktáramat ☛

melyre nézve azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a különféle papírok árát

20 %-kal leszállítottam.

Együttal bátorkodom a n. é. közönséget értesíteni, hogy jól berendezett könyvnyom-
damat a már benne levő két nagy gyorsajton kívül még egy

LEGUJABB SZERVEZETŰ

AMERIKAI

GYORSSAJTÓ

beszerzése által nagyobbitottam, miáltal azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy némi
nyomatványokat mint: névjegyek, meghívók, gyászjelentések és névvel ellátott pa-
pírok és borítékok, leggyorsabban és rendkívüli olcsó árakon szállíthatók.

☛ Megrendelések pontosan eszközöltetnek. ☛

az ily katonai gyakorlatok által egybe-
kötött fáradság miatt a szellemi kép-
zésre szolgáló időből többet vesz, mint
a mennyire neki a különféle rendes és
rendkívüli tantárgyakra szükséges ideje
után, még a pihenésre nézve is szüksége
van.

Aki a testgyakorlatot szükségtelen-
nek mondaná általában, az bizonyosan
nagy szegénységi bizonyítványt állítana
ki magának; mert nagyon is szükséges,
hogy a testgyakorlatok rendszeres taní-
tása iskolai nevelésünk kiegészítő részét
képezze; de valamint az alsóbb isko-
láknak is csak úgy tartjuk valóban czél-
hoz vezetőnek és üdvösnek, ha valóban
a testi nevelés (a testi edzés és ügyesség)
szempontjából tanítatik, a köznevelés-
ben is csak úgy tartjuk valami nagy remé-
nyekre jogosítónak; végre is a katonai
dressura, a köznevelés nevelés és
szellemképzés feladataival szemben lega-
lább is ellentétes. Meg kell vallanunk,
hogy az eszmét, mely ezen paragrafus-
nak alapját képezi, teljes helyességgel
csak akkor ítélné meg, ha gyakor-
lati kivitelben láthatók, a nélkül jó-
formán el sem képzelhetjük, hogy a he-
lyi viszonyokhoz képes hol, mikor, mi-
képen és mennyi ideig tartatnának ezek
a gyalogsági fegyvergyakorlatok, me-
lyekre a többször említett pont a felü-
gyelet szempontjából is úgy látszik nagy
súlyt fektet, de a más országai tapasztal-
atok, különösen a svájcziek, nem vala-
mi nagyon biztatók ezek behozatalára
nézve. Azután a viszonyok is tekintetbe
veendőek.

Az iskolai élet nálunk eddigelé jó-
formán csak belső volt. Kísérletek, amint
azok másutt gyakoroltak, vagy hol nem
ilyenek már többször tétettek, mint a
Swajczban és Németországban, hol t. i.
egész osztályok utaztak tanítóik vezetése
mellett, közelebb távolabb helyekre a
vidék megismerése szempontjából, nálunk
még meg sem kísértettek, pedig a philan-
tropisták (Basedow, Salzmann, Guts-
muths) ezt nem tudják eléggé dicsérni,
sőt azt mondják, hogy egy pár napig
tartott gyalog utazás után, miközben fel-
váltva pihentek, rugékonny szellemmel lát-
ták a tanuláshoz — de nem szabad fel-
lednünk viszonyainkat, Németországban
és Swajczban már akkor is és sokkal
előbb is utazott mindenki, s a szünnap-
okban egész deákharavánok járták be
a szomszéd vidékeket, és megismerked-
tek legalább saját országukkal, míg nálunk
? Sok idegen van, ki jobban ismeri
Magyarországot, mint a született magyar,
A gyaloglásra pedig plane nem lehetne
fogni egy pár embert. No de ez a kiterés
éppen nem szolgál annak a bebizonyítá-
sára, hogy a katonai gyakorlatok nem
szükségesek. Nem is azért hozott fel,
csak azért, hogy megmutassuk, misze-

rint tudjuk, hogy oktatási rendszerünk-
ben hiányzik valami, ami az iskolai élet-
nek külsőre való nyilatkozását hatható-
sabbá tenné; de a merev katonai gyako-
rulatokkal nem tartjuk az pótolhatónak
már abból a tekintetből sem, amit előbb
is említettünk, hogy a tanulótól többet
kíván mint amire az képes. Eltekintve
attól, hogy az alsóbb osztályokban is
a 4 órai hetenkinti tornászást soknak
tartjuk, a felsőbb osztályokban, hol a heti
tanórak száma 30 a két rendes testgya-
korlati óra és a katonai gyakorlatok
együtt minimum 5 órát vesznek igénybe,
a rendkívüli tantárgyakkal együtt, minőt
a zene, ének, idegen nyelv, gyorsírászat,
melyek mai nap mind szükségesek, he-
tenkinti oly óraszámot tesznek ki, me-
lyek a fiatal tanulónak házi dolgai el-
végzésére sem engednek elegendő időt.
Még lehet azonban, hogy később ez in-
tézmeny is sikeresen meghonosítható vol-
na, de akkor előbb az egész tornaokta-
tásnak gyökeres változásra kell átmenni,
a tornászattól valódi pedagógiai szellem-
től áthatott férfiaknak kellene kezökbe
venni, a tornászati vizsgálatok ünnepe-
lyessé tétele által a közönséget kellene
megnyerni az ügynek, s az egészet nem-
zeti szellem hatván át, minden nagyobb
helységben virágzó tornaegyletnek kel-
lene alakulni s ugyanoly szelleműnek
lenni, akkor az 5-dik osztályba kerülő
fiúnak nem volna egyéb hátra mint meg-
tanulni a czéllövészetet, mert a katonai
gyakorlatok többi részét tudná már, de
még ekkor is kérdés, szüksége volna e
az ifjunak előbb a fegyvert kezébe venni,
míg mint önkényes utas a hadseregbe
lépni kénytelen?

Általános szabályzat a hitelesítési eljárást körül.

Zalamegye alispáni hivatalától.

Figyelmeltetés a közönséghez.

Azon teletöltséggel szemben, melylyel min-
den — pénztárkezeléssel egybekötött hivatal fel-
sőbbisége iránt tartozik; — de másrészt figye-
lembe véve azon körülményt, hogy a felek néha
hitelesítés végett a hivatalhoz szállított tárgya-
ikat hónapokig is ott hagyják, miáltal nem csupán,
hogy az amugy is korlátozott helyiségen a gyors-
sabb működés gátolódik, de azonfelül a hitele-
sítési díjak be nem folyván, a barizsáadás le-
zárása és a befolyó díjak beszedésére lehet-
lenné tétetik.

S végre tekintettel azon visszaélésekre, mi-
dön némely felek mintha kivésven a hivatalnál
levő szüneteket (délben és este — leginkább
pedig az ünnepeket, midőn a hivatal zárva van,
a hivatal udvarán levő és már meghitelesített
tárgyaikat hordajkát elhordják minden szó és
annélkül, hogy a hitelesítési díjakat lefizették
volna, — miért is szükségesnek tartottam köve-
kezőket elrendelni és a közönség tudomására
hozni.

1-ör. Minden mérleg, folyadék vagy szá-
raz tárgy mércse, súly és hosszúság, hol a te-
herképesség, hossz és nagyság szerint a hitelesi-

hogy botanikai szekrénykémet telesszedhesük.
Azután a ház előtti régi hársfa alatti zöld padra
ültünk és osztályoztuk rakogtatjuk kincseinket.
Amellett pedig Adelt könyveimből a természet-
tudományra tanítottam.

Egy délielt egy nagy kiterjedésű kopár
pusztán járkáltunk. Késő óra volt és minden vi-
rág elhervadt már.

Oh! nézd Jenő ott a dombon még áll egy
gyönyörű pompás piros telt bogács „Carduus
geminatus ruber” mondom tudományom érte-
ben, némán ülnödvé nézte Adelt a virágot s csak
midőn késemet vettem hogy a ritka szépségű
búske virágot lemeassem, hogy barátomnak ál-
taladhassem, — ekkor visszatartá Adelt karomat.
..... hadd viragozzék, Jenő... nővéreinek utol-
sója..... mégis nagyon szomorúnak kell lenni,
oly teljes magányosan oly egyesgyedül a világ-
ban állani.

Még sohasem irtam verseket, kivéve latint
— tanulóársaim számára. És este szegyenke-
zősán Adelnak első versemet — a piros bogács-
ról. Nagyon búske — és boldog volt, — hogy
az ő Jenője verseket is tud írni. Azután előhoz-
ta kis hárfáját, melyen játssani anyámtól tanult,
és néhány népdal melodiját alkalmazta a versre.
Azután megtalálta az igazit és kedves hangján
énekelt:

Egy szép kisvirág virág
All a távol pusztában
Lehajta szép fejét
Mely szomorúságban.

A kisvirág virág
Céllógó harmat rezdül;
Míg virág az anye
Szellőtől is rezdül.

S a nap is búsan sül
E kopár pusztá helyre,
Melyen a kis virág
All búsan elmerülve.

És mindnyire suttog
Az az én fájdalom:
Egyedül viragom
A pusztán elhagyottan.

Könyveim szemembe szeltek, midőn sa-
ját szavaimat így énekelni hallám, és még sat-
sem bírtam elképzelni, mily vigasztalhatlan so-

dij azonnal megállapítható, a díjszabályzatban
előirt összeg még akkor is előre letendő — mi-
dön azokat a hitelesítési hivatal másnemű elfog-
laltsága miatt nemis vehető azonnal hitelesítési
eljárást alá.

2-ör. Hordóknál, hol a hitelesítési díj —
csakis azok kikötése után állapítható meg, s
hordók nagyságához aránylag a felek által bi-
zonyos összeg lesétményesendő.

Ezen összegek lehetnek a) oly hordóknál,
melyek szemérték szerint is meghatározhatók
és körül-belül 100 L-ig terjedhetnek 25 kr. b)
100—300 L. köbtartalomig 50 kr. c) 300—500
egész 1000 L-ig 1 frt és így tovább — lete-
ményesendő minden egyes hordó után, mely ösz-
ségekről a hitelesítő hivatal ideiglenes — a
hitelesítés megtörténte után pedig rendes barczát
állít ki és a netán felesleges összegeket vissza-
téríti.

3-ör. Ezen hivatalos kiállított bárona kéz-
besítése után a felek tartoznak hordajaikat és
másféle mérőeszközöiket a hivatalos helyiség-
ből elvitetni, mivel azokért birtokviszonyból
a „nyitott udvaron” további felelősséget nem vállal
a hitelesítő hivatal.

4-ör. Minthogy a hordóhitelesítéshez szük-
séges vízhozó és segédnapzámosok az 1875.
évi 3826/3166 számú közzétett rendelet szerint
a felek tartoznak előállítani illetve azokat fizetni
— ezek napidíjai fejében Zalamegye területén
létező hitelesítő hivataloknál, a bárczán kitüntet-
tett díjak feléül több 5 kr. H. L. fel nem szá-
mítható.

5-ör. Ezen szabályok a hitelesítés fogana-
tosítása tekintetében, mindenkiré egyaránt köte-
lezők.

Felsőbb meghagyás folytán kiadta
Komlóssy Ferenc.

21. sz. m. & k. mértékhatóság hivatal főnöke.

A magyar általános iparegylet ALAPSZABÁLYAI.

1. §. Az egylet célja és székhelye.

Az egylet célja: „Magyar általános ipar-
egylet”; székhelye: Budapest.

2. §. Az egylet célja.

Az egylet célja:
az országban levő iparágak fejlesztésére,
nemesítésére és versenyképessé tételére hatni;
eddig hiányzó oly iparágakat meghonosíta-
ni és terjeszteni, melyeknek keletkezésére és vi-
rágására a létfeltételek a hazai és helyi viszony-
okban megvannak; az iparos osztályban és
főleg azon körökben, melyek létezése az egyéni
kiképzetéstől függ, az értelmiséget fokozni, és
a magasabb szakképzettség elsajátítása iránti fo-
gékonyt emelni, valamint a műislést nemesi-
tteni;

az ipari termelőképeséget minden irányban
emelni;
a hazai ipar érdekeinek általános közga-
dasági szempontból való fejlesztését előmozdítani,
és a felmerülő akadályokat elhárítani;
a lehetőleg kiterjedt, sokoldalú és tökéle-
tes ipari iránti szükségérzetet a nemzet valamennyi
rétegeiben felkeltetni, és saját termelőképesé-
günk iránt rokonszenvet és bizalmat ébresztetni.

3. §. Az egylet feladatai.

E célból:
az egylet igyekezni fog, az iparral rokon
termelési ágak együttes közreműködését elők-
szíteni; a tudomány, művészet és kereskedelem
szaktársaival szövetkezni, és az ország közga-
dasági érdekeinek és anyagi és jólétének haladá-
sá iránt érdeklődő honpolgárok tevékenységét
megnyerni.

moru a lét, az élet messze kopár pusztáján —
én boldog 18 évemmel.

Kéőbb elveztem a gymnasiumot. A termé-
szet iránti szeretetemhez és a természettudo-
mányokhoz hű maradtam. Az erdőben és a ten-
gerparton stáim szeretetemet iránta méginkább
növelték. Legnagyobb vágyam volt a természettu-
dományokat tanulmányozni! Anyám és gyámom
ellentmondottak, mert azt vélték, hogy az bizonytal-
an kenyérkereset. Anyám szívesen látott volna
a szőlésében, vagy boldogult atyám katedrán.

Gyámom rá akart beszélni, hogy a jogi
vagy orvosi pályát válasszam, az ügyvéd vagy
orvos meggyaradgodik, más ember veritése és
gondjai mellett. Ő a tanulmányokat kereskedel-
mi szempontokból nézte — hanem egyetlen
aranyos gyermeke Adelt kérései és esengéseinek
nem állhatott ellent. Nagylelkűségem megis adott
eszközöket tanulmányaihoz, az ő szemében oly
szükségtelen természettudományhoz.

A husvétii szünidők, melyek elutazásom előtt
közönlötték be, mint egy édes álom repültek el.
Egyesre pontos egyéniség lettem kis, vá-
rosunkban, hosszú idő óta az egyetlen egyetemi
hallgató. S nemokára el kelle utasnom messze-
messze szász mértékönyre tul, egészen a híres
egyetemi város Bonnig a szép Rajnán..... oh az
ritka esemény volt egy kis csendes város lakói-
nak a keleti tenger mellett, kik már nagy utat
vélték tenni, ha a néhány mértékönyre levő
Stralsundba vásárra utastak. En anyámmal a vá-
ros legelőkelőbb értelmesbjei által estebédre vagy
oszonára hívtam meg, s mindenütt jó tanácsot
kaptam az utra, őrsikedjen a tolvajoktól
— gonosz társaságtól stb.

De — legszívesebben, a midőn csak lehet
— Adelnál valék.

Adelt, — csak még egyszer menjünk ki az
erdőbe mogorót szedni, mint egykor gyermek-
korunkban, hisz boldag elutazom hosszú időre.
Adelt csillámló szemekkel mondott igent, a
tanácsosán azonban véle, hogy az nem illendő,
hogy Adelt egy ismértéstudósussal egyedül diót
szedni menjen. Adelt csendesen és pírulva állott
az ablaknál.

(Folytatás köv.)

Az egylet továbbá
tárgyalni fogja az iparra vonatkozó és ál-
talában a közgazdaság körében felmerülő napi
kérdéseket; megismerteti a közönséggel a hazai
ipar termelői képességét, és hazai iparosok je-
lessebb kézsáimányait;

törökse a közönségre hatni, hogy saját
szükségleteit lehetőleg hazai iparyártmányokkal
fedezze;

az iparos osztály érdekeiket a törvény-
hozással, kormányval és a közönséggel szembe-
veti és képviseli;

új ipartelemek keletkezését előmozdítja, és
külön kedvezmények elnyerését egyrészt a tör-
vényhozás- és kormányval, másrészt hitelintéze-
teknél előmozdítja.

4. §. Az egylet eszközei.

E célra az egyletnek következők szolgál-
nak eszközkül:

tagjai között kölcsönös szomszere a havi
üléseken;

különböző szakkérdések tárgyalása az ál-
landó szakosztályokban;

nyilvános előadások, fő tekintettel az ipa-
ros osztályra;

kiváló ipartermékeknek, találmányoknak és
javításoknak bemutatása és szakszerű ismer-
tetése;

áruhasznokok létesítése;

műipar és technológiai gyűjtemények be-
szerzése, létesítés és hasznosítása;

olvasó- és könyvtártermek berendezése, s
a bel és külföldi szakirodalomnak tagjai hasz-
nátára bocsátása;

közreműködés ipari szakiskolák és tanm-
helyek létesítésében s más egyéb, az iparos osz-
tály művelésére elősegítő intézményekben;

tárgyalásainak és a tartott előadásoknak
közvetítése önálló közlemények, képes kiadma-
nyok és saját lapja által;

időnkinti pályázatok hirdetése különös szak-
kérdések megoldására, derék iparosok és mun-
kások erkölcsi és anyagi támogatása, valamint
kiváló ipari termékek díjazása és jutalmazása;

közreműködés nyugdíj- és életbiztosítási in-
tézmények létesítésében, iparosok és munkások
számára; ugyanazon osztálybeli elszegényedett
érdemes egyének javára szolgáló segélyszá-
mák szervezése; gyámoltásuk betegség ese-
tében;

kiállítások létesítése, esetleg ilyeneknek tá-
mogatása és azokban való közreműködés.

5. §. A tagok.

Az egyleti tagok: a) alapító, b) rendes, c)
tiszteltbeli tagok.

Az egylet alapító vagy rendes tagja lehet
polgári jogának teljes élvezetében levő minden
fédhetlen egyén vagy jogi személy, és pedig
vagy saját nyilatkozata vagy tag ajánlata alap-
ján.

A rendes tagok felvétele az igazgató-taná-
cs által titkos szavazás útján és a jelenlévők
általános szótöbbségével eszközöltetik. A felvé-
tele ajánlott, vagy a belépésre jelentkező sze-
melyek nevei a napirendbe felveendőek.

Az igazgató-tanács jogositva van a felvé-
tet az indokok telemítése nélkül megtagadni.

Tiszteltbeli tagok az igazgató tanács in-
dítványára a közgyűlés által választottak, és pe-
dig oly férfiak sorából, kik az ipar, tudomány
és művészet, vagy az egylet céljainak kiváló
támogatása — esetleg jelentékeny alapítványok
— által különös érdemeket szereztek.

6. §. A tagok jogai.

Az egyleti tagok

a) jogositva vannak a havi és közgyűlé-
sekben, ugy nemkülömben a szakosztályok ülé-
seiben, (ez utóbbiakban mindazonáltal a 13-ik
§-ban említett korlátozással) megjelenni, azokban
az ügyrend szem előtt tartásával indítványokat
tenni, és a tanácsokmányokban és szavazások-
ban részt venni;

b) minden választásnál választók és vá-
laszthatók;

c) az igazgató-tanácsnak új egyleti tagokat
ajánlhatnak;

d) az egylet közleményeit, ha csak kivé-
telképen egyes esetekben a havigyűlés által el-
lenkező határozat nem hozatik, díj nélkül kapják;

e) az egylet olvasótermét, könyvtárát és
gyűjteményeit használhatják;

f) idegeneket mint vendégeket az egylet
helyiségeibe bevezethetnek.

(Folytatás következik.)

Uti jegyzetek.

Irta: Virághegyi József.

I.

(Folytatás.)

— Meddig méltóztatik utasni, ha szabad
kérdésem? — telettem kiterőleg, nem annyira
kiváncsiságból, mint inkább azért, hogy kinos
helyzetem tartamaról határozott tudomást szerez-
sek, s esetleg a szükséges óvintézkedésekre meg-
tegyem a kellő lépéseket.

Hajszálaim égnék meredeztek, mikor hal-
lottam, hogy csak Triestig szándékozik utasni.

Hogy addig is, míg a gőzös az első álló-
mánsál megáll, a helyzetet lehetőleg kineakma-
nyoljam, a kezében folyvást nyugtalanokdó te-
gyező köselébe hajolgattam, s így a hűvös szellő
olykor engem is arcon csókol.

Ime azon eximjának, hogy „minden rossz-
nak meg van a jó oldala” oklataa bebizonyítás.

Bocsánatot kérek, de nem tehetek má-
s, mint előbb is volt szerencsétlenségem kijelenteni
— hogy az igen kövér asszonyokat nem imá-
dom; bátha meg gondolatkeresek olyan bárgyi-
örölnök, mely elől félseimet szeretőm beágya.

Pedig az én utitársam ezek osztályába tartozott.
Élénk színekkel esztelje, multját elmondta, hogy
ő ki és kine volt, kinekadit az édes szomszo-

az ily katonai gyakorlatok által egybe-
kötött fáradság miatt a szellemi kép-
zésre szolgáló időből többet vesz, mint
a mennyire neki a különféle rendes és
rendkívüli tantárgyakra szükséges ideje
után, még a pihenésre nézve is szüksége
van.

Aki a testgyakorlatot szükségtelen-
nek mondaná általában, az bizonyosan
nagy szegénységi bizonyítványt állítana
ki magának; mert nagyon is szükséges,
hogy a testgyakorlatok rendszeres taní-
tása iskolai nevelésünk kiegészítő részét
képezze; de valamint az alsóbb isko-
láknak is csak ugy tartjuk valóban cél-
hoz vezetőnek és üdvösnek, ha valóban
a testi nevelés (a testi edzés és ügyesség)
szempontjából tanítatik, a középtanodák-
ban is csak ugy tartjuk valami nagy remé-
nyekre jogosítóknak; végre is a katonai
dressura, a középtanodai nevelés és
szellemképzés feladataival szemben lega-
lább is ellentétes. Meg kell vallanunk,
hogy az eszmét, mely ezen paragrafus-
nak alapját képezi, teljes helyességgel
csak akkor ítélnék meg, ha gyakor-
lati kivitelben láthatnók, s e nélkül jó-
formán el sem képzelhetjük, hogy a he-
lyi viszonyokhoz képes hol, mikor, mi-
képen és mennyi ideig tartatnának ezek
a gyalogsági fegyvergyakorlatok, me-
lyekre a többször említett pont a felü-
gyelet szempontjából is ugy látszik nagy
súlyt fektet, de a más országai tapasztala-
tok, különösen a svájcziai, nem vala-
mi nagyon biztatók ezek behozatalára
nézve. Azután a viszonyok is tekintetbe
veendőek.

Az iskolai élet nálunk eddigelé jó-
formán csak belső volt. Kísérletek, amint
azok másutt gyakoroltak, vagy hol nem
ilyenek már többször tettek, mint a
Swajczban és Németországban, hol t. i.
egész osztályok utaztak tanítóik vezetése
mellett, közelebb távolabb helyekre a
vidék megismerése szempontjából, nálunk
még meg sem kísértettek, pedig a phi-
lantropisták (Basedow, Salzmann, Guts-
muths) ezt nem tudják eléggé dicsérni,
sőt azt mondják, hogy egy pár napig
tartott gyalog utazás után, miközben fel-
váltva pihentek, rugékonny szellemmel lát-
tak a tanuláshoz — de nem szabad fe-
lednünk viszonyainkat, Németországban
és Swajczban már akkor is és sokkal
előbb is utazott mindenki, s a szünna-
pokban egész deákharvánok járták be
a szomszéd vidékeket, és megismerked-
tek legalább saját országukkal, míg ná-
lunk? Sok idegen van, ki jobban ismeri
Magyarországot, mint a született magyar,
A gyaloglásra pedig plane nem lehetne
fogni egy pár embert. No de ez a kiterés
éppen nem szolgál annak a bebizonyítá-
sára, hogy a katonai gyakorlatok nem
szükségesek. Nem is azért hozott fel,
csak azért, hogy megmutassuk, misze-

rint tudjuk, hogy oktatási rendszerünk-
ben hiányzik valami, ami az iskolai élet-
nek külsőre való nyilatkozását hatható-
sabbá tenné; de a merev katonai gya-
korlatokkal nem tartjuk az pótolhatónak
már abból a tekintetből sem, amit előbb
is említettünk, hogy a tanulótól többet
kiván mint amire az képes. Eltekintve
attól, hogy az alsóbb osztályokban is
a 4 órai hetenkinti tornászást soknak
tartjuk, a felsőbb osztályokban, hol a heti
tanórák száma 30 a két rendes testgya-
korlati óra és a katonai gyakorlatok
együtt minimum 5 órát vesznek igénybe,
a rendkívüli tantárgyakkal együtt, minőt
a zene, ének, idegen nyelv, gyorsírászat,
melyek mai nap mind szükségesek, he-
tenkénti oly óraszámot tesznek ki, me-
lyek a fiatal tanulónak házi dolgai el-
végzésére sem engednek elegendő időt.
Még lehet azonban, hogy később ez in-
tézmény is sikeresen meghonosítható vol-
na, de akkor előbb az egész tornaokta-
tásnak gyökeres változása kell átmenni,
a tornászattól valódi pedagógiai szellem-
től áthatott férfiaknak kellene kezökbe
venni, a tornászati vizsgálatok ünnepe-
lyessé tétele által a közönséget kellene
megnyerni az ügynek, s az egésztest ne-
zeti szellem hatványát, minden nagyobb
helységben virágzó tornaegyletnek kel-
lene alakulni s ugyanoly szelleműnek
lenni, akkor az 5-dik osztályba kerülő
fiunk nem volna egyéb hátra mint meg-
tanulni a czéllövészetet, mert a katonai
gyakorlatok többi részzeit tudná már, de
még ekkor is kérdés, szüksége volna-e
az ifjunak előbb a fegyvert kezébe venni,
míg mint önkényes utyis a hadseregbe
lépni kénytelen?

Általános szabályzat a hitelesítési eljárás körül.

Zalaegerszegi alispáni hivatalától.

Figyelmeztetés a közönséghez.

Azon teletöltséggel szemben, melylyel min-
den — pénztárkezeléssel egybekötött hivatal fel-
sőbbre iránt tartozik; — de másrészt figye-
lembe véve azon körülményt, hogy a felek néha
hitelesítés végett a hivatalhoz szállított tárgyai-
kat hónapokig is ott hagyják, miáltal nem csupán,
hogy az amugy is korlátozott helyiségen a gyors-
abb működés gátolatlik, de azonfelül a hitele-
sítési díjak be nem folyván, a havi számadás le-
zárása és a befolyó díjak beszolgáltatása lehet-
lenné tétellek.

S végre tekintettel azon visszaélésekre, mi-
dön némely felek mintha kilevéen a hivatalnál
levő szünetek idejében és este — leginkább
pedig az ünnepek, midőn a hivatal zárva van,
a hivatal udvarán levő és már meghitelesített
tárgyikat hordozták elhordják minden szó és
annélkül, hogy a hitelesítési díjakat lefizették
volna, — miért is szükségesnek tartottam köve-
kezőket elrendelni és a közönség tudomására
hozni.

1-ör. Minden mérleg, folyadék avagy szá-
raz tárgy mérése, súly és hossz mérték, hol a te-
hértékesség, hossz és nagyság szerint a hitelesi-

hogy botanikai szekerényeket telesszedhessük.
Azután a ház előtti régi hársfa alatti zöld padra
ültünk és osztályoztuk rakogattuk kincseinket,
Amellett pedig Adelt könyveimből a természet-
tudományra tanítottam.

Egy délelőtti egy nagy kiterjedésű kopár
pusztán járkáltunk. Késő óra volt és minden vi-
rág elhervadt már.

Oh! nézd Jenő ott a dombon még áll egy
gyönyörű pompás piros telt bogács „Carduus
geminatus ruber” midőm tudományom érzete-
ben, némán ünnöve nézte Adelt a virágot s csak
midőn késemet vettem hogy a ritka szépségű
búska virágot lemessen, hogy barátomnak ál-
taladhasam, — ekkor visszatért Adelt karomat.
..... hadd virágozzék, Jenő... nővéreinek utol-
sója..... mégis nagyon szomorúnak kell lenni,
oly teljes magányosan oly egyesgyedűl a világ-
ban állani.

Még sohasem irtam verseket, kivéve latint
— tanulótársam számára. Es este eszgyenkezve
hozam Adelnak első versemet — a piros bogács-
ról. Nagyon búska — és boldog volt, — hogy
az ő Jenője verseket is tud írni. Azután előho-
zta kis hárfáját, melyen játszottani anyámtól tanult,
és néhány népdal melodiját alkalmasta a versre.
Azután megtalálta az igazit és kedves hangján
énekelt:

Egy szép kicsiny virág
All a távol pusztában
Lehajta szép fejét
Mely szomorúságában.

A kicsiny virágon
Csillogó harmat rerdül;
Mig virág az enyhe
Szellőtől is rerdül.

S a nap is búsan sít
E kopár pusztá helyre,
Melyen a kis virág
All búsan elmerülve.

És mindgyere sutto
Az az én fájdalom:
Egyedül viragom
A pusztán elhagyottan.

Könnyeim eszembe szeltek, midőn sa-
ját szavaimat így énekelni hallám, és még azt
sem bírtam elképzelni, mily vigasztalhatlan so-

dij azonnal megállapítható, a díjazásban
előírt összeg még akkor is előre letendő — mi-
dön azokat a hitelesítési hivatal másnemű elfog-
laltsága miatt nemis vehetné azonnal hitelesítési
eljárás alá.

2-ör. Hordóknál, hol a hitelesítési díj —
csakis azok kiközbe után állapítható meg, a
hordók nagyságához aránylag a felek által bi-
zonyos összeg letevényezendő.

Ezen összegek lehetnek a) oly hordóknál,
melyek szemmeltek szíriat is, meghatározhatók
és körül-belül 100 L-ig terjedhetnek 25 kr. b)
100—300 L. köbtartalomig 50 kr. c) 300—500
egész 1000 L-ig 1 frt és így tovább — letevé-
nyezendő minden egyes hordó után. mely ösz-
szegéről a hitelesítő hivatal ideiglenes — a
hitelesítés megtörténte után pedig rendes bárczáit
állít ki és a nettó felesleges összegeket vissza-
téríti.

3-ör. Ezen hivatalos kiállított bárcza kéz-
besítése után a felek tartoznak hordóikat és
másféle mérőeszközökeiket a hivatalos helyisé-
gbe elvitetni, mivel azokért biztonsági szempontból
a „nyitott udvaron” további felelősséget nem vállal
a hitelesítő hivatal.

4-er. Minthogy a hordóhitelesítéshez szük-
séges vizahoz és segédnapzámosokat az 1875.
évi 3826/3166 számú közzétett rendelet szerint
a felek tartoznak előállítani illetve azokat fizetni
— ezek napidijai fejében Zalaegerszeg területén
létező hitelesítő hivataloknál, a bárczán kiün-
teit díjak felüél több 5 kr. H. L. fel nem szá-
mítható.

5-ör. Ezen szabályok a hitelesítés fogana-
tosítása tekintetében, mindenkire egyaránt köte-
lezők.

Felsőbb meghagyás folytán kiadta
Kömlőssy Ferencz.

21. sz. m. & k. mértékhatóság hivatal főnöke.

A magyar általános iparegylet ALAPSZABÁLYAI.

1. §. Az egylet címe és székhelye.

Az egylet címe: „Magyar általános ipar-
egylet”; székhelye: Budapest.

2. §. Az egylet célja.

Az egylet célja:
az országban levő iparágak fejlesztésére,
nemesítésére és versenyképessé tételére hatni;
eddig hiányzó oly iparágakat meghonosíta-
ni és terjeszteni, melyeknek keletkezésére és vi-
rágására a létefeltételek a hazai és helyi visz-
onyokban megvannak; az iparos osztályban és
főleg azon körökben, melyek létezése az egyéni
kiképzéstől függ, az értelmiséget fokozni, és
a magasabb szakképzettség elsajátítása iránti fo-
gékonytárat emelni, valamint a műsület nemesi-
tési;

az ipari termelőképeséget minden irányban
emelni;
a hazai ipar érdekeinek általános közgaz-
dasági szempontból való fejlesztését előmozdítani,
és a felmerülő akadályokat elhárítani;
a lehetőleg kiérdelt, sokoldalú és tökéle-
tes ipar iránti szükségérzetet a nemzeti valamennyi
rétegeiben felkeltetni, és saját termelőképesé-
günk iránt rokonszenvet és bizalmat öbreszteni.

3. §. Az egylet feladatai.

E célból:
az egylet igyekezni fog, az iparral rokon
termelési ágak együttes közreműködését elők-
szíteni; a tudomány, művészet és kereskedelem
szakterfáival szövetekezni, és az ország közgaz-
dasági érdekeinek és anyagi jólétének haladá-
sa iránt érdeklődő honpolgárok tevékenységét
megnyerni.

moru a lét, az élet messze kopár pusztáján —
én boldog 18 évemmel.

Később elveztem a gymnasium-t. A ter-
mészet iránti szeretetemhez és a természettudo-
mányokhoz hű maradtam. Az erdőben és a ten-
gerparton sőt a természet iránta méginkább
növelték. Legnagyobb ágyam volt a természettu-
dományokat tanulmányozni! Anyám és gyámom
ellentmondottak, mert azt vélték, hogy a bizonyta-
lan kényérkereset. Anyám szivesen látott volna
a szőlőken, vagy boldogult atyám katedrán.

Gyámom rá akart beszélni, hogy a jogi
vagy orvosi pályát válasszam, az ügyvéd vagy
orvos meggazdagodik, más ember veritéke és
gondjai mellett. Ő a tanulmányokat kereskedel-
mi szempontokból nézte — hanem egyetlen
aranyos gyermeke Adelt kérései és esengésének
nem állhatott ellent. Nagylelkűsége megis adott
eszközöket tanulmányaimhoz, az ő szemében oly
szükségtelen természetudományhoz.

A hűvétől szűnik, melyek elutasításom előtt
közönlötték be, mint egy édes álom repültek el.
Egyszerre fontos egyéniség lettem kis vá-
rosunkban, hosszú idő óta az egyetlen egyetemi
hallgató. S nemokára el kelle utasnom messze-
messze azaz mértőlőnyire túl, egészen a híres
egyetemi város Bonnig a szép Rajnára..... oh az
ritka esemény volt egy kis csöndes város lakói-
nak a keleti tenger mellett, kik már nagy utat
vélték tenni, ha a néhány mértőlőnyire levő
Stralsundba vásárra utaztak. Én anyámmal a vá-
ros legelőkelőbb értelmesbjei által estebedre vagy
oszonára hívtam meg, s mindenütt jó tanácsot
kaptam az utra, őrizkedjen a tolvajoktól —
gonossz társaságtól stb.

De — legszívesebben, s midőn csak lehets
— Adelnál valék.

Adelt, — csak még egyszer menjünk ki az
erdőbe mogyorót szedni, mint egykor gyermek-
korunkban, hisz holnap elutasom hosszú időre.
Adelt csillámló szemekkel mondott igent, a
tanácsosné azonban velő, hogy az nem illendő,
hogy Adelt egy ismerős stúdiumusai egyedül diót
szedni menjen. Adelt csöndesen és pirulva állott
az ablaknál.

(Folytatás köv.)

Az egylet további
tárgyaini fogja az iparra vonatkozó és ál-
talanban a közgazdaság körében felmerülő napi
kérdéseket; megismereti a közönséggel a hazai
ipar termelő képeséget, és hazai iparosok je-
lesebb kézziményeit;
törekszik a közönségre hatni, hogy saját
szükségeit lehetőleg hazai ipargyártmányokkal
fedezze;

az iparos osztály összeérdekeit a törvény-
hozással, kormányással és a közönséggel szemben
védi és képviseli;
új ipartelemek keletkezését előmozdítja, és
külön kedvezményeket elnyerését egyrészt a tör-
vényhozás és kormányással, másrészt hitelesítési-
teknél előmozdítja.

4. §. Az egylet eszközei.

E célra az egyletnek következők szolgál-
nak eszközkül:
tagjai között kölcsönös eszmecsere a havi
üléseken;

különleges szakkérdések tárgyalása; a ál-
landó szakosztályokban;

nyilvános előadások, fő tekintettel az ipa-
ros osztályra;

kiváló ipartermekeknek, találmányoknak és
javításoknak bemutatása és szakszerű ismer-
tetése;

árucsarnokok létesítése;

műipar és technológiai gyűjtemények be-
szerezése, létezők fejlesztése: a hasznosítás;

olvasó- és könyvtártermek berendezése, s
a bel és külföldi szakirodalomnak tagjai hasz-
náltára bocsátása;

közreműködés ipari szakiskolák és tanul-
helyek létesítésében s más egyéb, az iparos osz-
tály művelődését elősegítő intézményekben;

tárgyalásainak és a tartott előadásoknak
közvetétele önálló közlemények, képes kiadmá-
nyok és saját lapja által;

időnkinti pályaszavak hirdetéses különös szak-
kérdések megoldására, derék iparosok és mun-
káások erkölcsi és anyagi támogatása, valamint
kiváló ipari termékek díjazása és jutalmazása;

közreműködés nyugdíj- és életbiztosítási in-
tézmények létesítésében, iparosok és munkások
számára; ugyanezen osztálybeli elszegényedett
érdemes egyének javára szolgáló segélypénstár-
nak szervezése; gyámolításuk betegség ese-
tében;

kiállítások létesítése, esetleg ilyeneknek tá-
mogatása és azokban való közreműködés.

5. §. A tagok.

Az egyleti tagok; a) alapító, b) rendes, c)
tisztelőbeli tagok.

Az egylet alapító vagy rendes tagja lehet
polgari jogának teljes élvezetében levő minden
fűddhetlen egyén vagy jogi személy, és pedig
vagy saját nyilatkozata vagy tag ajánlata alap-
ján.

A rendes tagok felvétele az igazgató-ta-
nács által titkos szavazás után és a jelenlevők
általános szótöbbségével eszközöltetik. A felvé-
tele ajánlott, vagy a belépésre jelentkező sze-
melyek nevei a napirendbe felveendőek.

Az igazgató-tanács jogosítva van a felrét-
elt az idudok felmentése nélkül megtagadni.

Tisztelőbeli tagok az igazgató tanács in-
dítványára a közgyűlés által választatnak, és pe-
dig oly férfiak sorából, kik az ipar, tudomány
és művészet, vagy az egylet céljainak kiváló
támogatása — esetleg jelentékeny alapítványok
— által különös érdemeket szereztek.

6. §. A tagok jogai.

Az egyleti tagok
a) jogosítva vannak a havi és közgyűlé-
sekben, ugy nemkülömben a szakosztályok ülé-
seiben, (ez utóbbiakban mindazonáltal a 13-ik
§-ban említett korlátozással) megjelenni, azokban
az ügyrend szem előtt tartásával indítványokat
tenni, és a tanácsokmányokban és szavazások
ban részt venni;

b) minden választásnál választók és vá-
lasztatók;

c) az igazgató-tanácsnak új egyleti tagokat
ajánlhatnak;

d) az egylet közleményeit, ha csak kivé-
telképen egyes esetekben a havi gyűlés által el-
lenkező határozat nem hozatik, díj nélkül kapják;

e) az egylet olvasótermét, könyvtárát és
gyűjteményeit használhatják;

f) idegeneket mint vendégeket az egylet
helyiségeibe bevezethetnek.

(Folytatása következik.)

Üti jegyzetek.

Írta: Virághegyi József.

I.

(Folytatás.)

— Meddig méltóztatik utasni, ha szabad
kérdésem? — telettem kitérdőleg, nem annyira
kiváncsiságból, mint inkább azért, hogy kinos
helyzetem tartamaról határozott tudomást szerez-
zek, s esetleg a szükséges óvintézkedésekre meg-
tegyem a kellő lépéseket.

Hajszálaim égnek meredestek, mikor hal-
lottam, hogy csak Triesztig szándékozik utasni.

Hogy addig is, míg a gőzös az első állo-
máznál megáll, a helyzetet lehetőleg kissákmá-
nyoljam, a kesében folyvást nyugtalanokdó le-
gyező közelébe hajlogattam, s így a hűvös szellő
olykor engem is arcon csókolt.

Ime azon exiomának, hogy „minden ross-
nak van a jó oldala” eklatans bebizonyítása.

Bocsaosat kérlek, de nem tehetek róla, —
mint előbb is volt szerencsétlenségem kijelenteni
— hogy az igen kövér asszonyokat nem imá-
dom; hátha még gondolatkeresek olyan tárgyat
örölknek, mely első félleket szeretném bedugni.
Pedig az én utitársom ezek osztályába tartozott.
Élénk szinkekkel eseteleje, multját elmondta, hogy
6 ki és kine volt, kifakadt az ádás sors mosto-

haságra ellen. Félóra múlva bevoltam avatva egész család társaságba.

Pedig csak tudta volna, mennyire érdekel engem!

Nagy patrossal pörgette nyelve rokkáját. Utána bosszúba hajoltam, hogy a legelső működésnek gyümölcsében én is részvélhessek, mit ő valószínűleg érdekes dolognak magyarázott.

A legközelebbi állomásnál kocsionálom a vagyonból, s kellemes utitársam elől másikba mentem. Itt kevesebben voltak, a sikerült az alkohol jutnom. Fejemet kidugtam, de látván, hogy volt utitársom feje is kikandikál a vagyonból, ebből előnyömet nem éreztem magamban kedvet érvényesíteni.

Eddig a vidék egyhangú volt. Csak tornyán felül kezdett változatos lenni, s odább egész panorámát tárul szemem elé. Jobbról-balról magas hegyek, itt-ott romokkal koszorúzza. A hegyekről csöreg le a kristály patak, mint egy hosszas esztendő, s hogy az emberi lelemény és szorgalom munkát adjon neki, a hegy tőrében malomkerék alá vezet, s azt szakadatlanul hajítja. Az ut lekerényes, mint a bűn ösvénye. A sirt alig láthatni kétség az életpályára. Amerre szemem vetem, mindfelé festői látvány. Szinte azt hiszem az ember, hogy a vaspálya névi szalad annak a hegynek, mely előlünk elzárja a láthatárt. Minden tíz-husz percében alaguton, az emberi ész hatalmának a csodáimvein siklunk keresztül. Tízperczre elrohog a gőzös egy kisebb folyó felé, végre egy óriási hidhoz ér, hol a folyóba egy másik ömlik. Különbözvén haladnak egy meddőben, nem elegendnek össze, épen mint a jó házastársak. Az egyik folyóvíze seürke, a másiké kékes. Mindegyik uralkodik akár a másik fölött; de a természet megállítja őket: egy községi elgyeblővel a két szin, zuga, morogva, amiért a természet hatalmas előt meg kell hajolniuk.

A természet itt kitarja elragadó nagyszerűségét, tündérbájt. Itt-ott a hegyek csúcson kisednek a meléki emelkedik körülvéve minden oldalról szeszéves erdővel. A muredek hegytetei keszűlesek hirdenek a lakosság vallásos érzelmet. Ahány embert látok mellettük elmenni, mindenik leemel kalapját. Odább bucsusok zarándokolnak a hegy tetejére. A gőzös épen megállt, ide halom buzgó menek. Waggonom e őt egy kis patak kigyózik le a hegyről. A gőzös fűlértő zakatolása után jól esik a lélekek a patak szelid csörgedezését hallgatni. Mintha regeket mesélne a hegy ormán buslakodó váromlók, melynek komor falai árván maradt kesergő testvéreként egymásra borulva bánatosan néznek a szédítő mélybe. Mintha mesélne régi dicsőségéről, régi fényéről, boldogságáról, mulandóságról..... Lelekem elandaodik a múlt képein, — a gőzös hűtő, — kegyetlen zökkenése. Szűz édes-édes gondolataimat, s ijedve rézek körül, mintha delejes álomból ébrednék fel.

Délután 1 órakor érkezünk Laibachba. A vasuton roppant néptömeg várakozott, kiknek egy része az adelsbergi barlangot, s az itt tartandó néplünnépjelt megtekintendő, Adelsbergbe ment. Hogy itt a társadalmunk mi mindenféle rétege volt képviselve, az abból következtethető, hogy a vendéglős figyelmestette az utasokat zsebek és málbák őrsésére, mert ő semmiről sem állt kezeséget. Az adelsbergi barlangnál pedig plakátumok voltak kifüggesztve, melyek az utasokat intették, hogy zsebeikre vigyázzanak, mert itt sokan vannak, kiknek a tisztességes zsebmetszés képezi keresetforrásukat.

(Folytatása következik.)

Fővárosi levél.

Budapest, 1880. április 25.

(Sáchenyi-szobor. — „A tör”. — Kisfaludi-Társaság ülése.)

Május havában nemcsak az Akadémia nagyjúlése, hanem közvetlen utána a legnagyobb magyarnak, gróf Sáchenyi István szobrának lepezése fog végbemeni Sokáig tartott, míg ezen, a fővárosra épügy mint az egész országra utaló emlékek ügye eddig fejlődött. Nem hiányzott olyanokban, akik a művet leghevesebben megtámadták, s viszont olyanokban sem, a kik azt már jóval előre égit magasztalták. A szakértőknek utóbb tett nyilatkozatai szerint a szobor valódi mestermű, teljesen érdemes a reá fordított időre és költségekre, valamint a több világtárlaton kinttetteit szobrászának. Engel Józsefnek nevéhez. A szoborbizottság Pulszky Ferenc vezetésével mellett legközelebbi küldetésget meneszt a király ő felségéhez, hogy a leleplezési ünnepélyre meghívja; s valószínű is, hogy az ugyanakkor itt székelt udvar jelen lesz, s így még annál inkább emelgetni fog a bádatatos kegyelet esen szép ténylek külső fénye. A Sáchenyi István által alapított m. tudományos Akadémia nagyjúlése és a rákövetkezőleg törzsendő leleplezése a szobornak valóban illő két esemény egymásután! Mint rendszeren ki lezések hirdeté: a kiűzött pályadíjakra beérkezett munkák szerzőinek nevéi. Reménylünk, hogy ez ízben a nemzeti irodalomra néve határozott s nem relatív becsü művekkel fogunk találkozni mint a milyen például a nemzeti színházban tegnapielőtt először bemutatott „Tör” volt; melynek március 19-én írték oda a Telsky díjat. A mű szerzője tudvalehető Váradi Antal a helybeli állami reáliskola kiváló tehetségű tanára, ki hivatalosságának révén isben fényes jelet adta, de szimpadi alkalmában a jellemek festésének mesterségét még nem sajátította el teljesen. A „Tör” is azon hiányban szenved mint a legtöbb újabb drámai termék: mese, bonyodalomszerűség; s ha már itt-ott mutatkozik is egyik másik érdekes vonás az a régebbi jó művekből van merítve. Így egy Szigeti „mamája”, „adurama” vagy Tóth Kálmán. Nők az alkotmányban” je hány meg hány újabb szindarab meséjét foglalja magában. Valóban s tekintetben semmikép nem haladunk előt mondhatjuk hátrálni.

Visszatérve a „tör”, ebben is mindenesemnek nevezett mesét látjuk: nőket, kik elváltak prédikálják, de utóbb maguk sem tartják

meg, azokhoz büntetéké lesznek; s az oly mindennapi isma, hogy alig képelek nőket a vigyákokban, hol azok nem mint oly jelleműk szereplésnek. A darab váza a következő: Adél fiatal özveg, kinek fele vagyonát férje elpazarolta s most azon elvett prédikálja különösen fogadott leányának Terésnek, hogy szakis takarékos férjje lehet boldog házias életet vinni. S ép ezért kétes állást foglal el Béla irányában, ki Terét szerető, s nőül akarja venni; amennyiben Bélának ugyan nincs vagyon, de van egy (ily körülmények között rendszeren kisegítő) nagybátyja ki Bélának és ennek fivérének hagyja egész vagyonát; de a nagybácának meg az a bogara van, hogy a vagyon csak egynek akarja még pedig osztatlanul adni, akinek előbb születik gyermeke, hogy így a családneve fenntartassék. Béla bátyja már nő és így már meg van az akadály; de Adél megnyugszik, mert hiszen még ugy sincs fivérének gyermeke; ekkor jó azonban a hír, hogy ennek gyermeke született, a Béla már a leghidegben fogadták Adélnál, kit ugyan meg megvisszátal a bizonytalanság a gyermek fia vagy leánylété iránt. Béla hogy a bajból magát kisegítse, szövetkezik barátjával Jenővel, ki, dacára annak hogy pazarló, könnyelmű ember, Adélt elhalózza, s így Adél saját elveit elfeledvén, saját legyereivel van megverve, s kénytelen Terésnek Bélaival házasságába beleegyezni, főkép miután megtudta, hogy ez, jöhető bátyjának figyelmeké lett, megsemmi áll örökség nélkül, minthogy bátyjával egyezkedett s az örökség felét kapja. A darab ebből áll. Egy epizodjellelem Czencsi faluról Pestre jött fiatal ember, aki egy hét alatt teljes gavalérrá lesz, a szobalányuk udvarol, szivarozik, de fel az örögtől. A hamort, mely különben egészágos, s semmiképen álsszert, Czencsi képviseli. A nyelvezet választékos, se nem fellengző, se nem egyhangú. Ezek után a „tör” sikert aratott, a mely jogos reményeket öbreszthet szerzője iránt. Hogy az előadás remek volt, azt lelemlíteni vigjátéki személyzetünk elismert művészeténél fogva felesleges.

Mint minden hó utolsó szerdáján, ugy f. hó 28-án lesz a Kisfaludi-Társaság ápril havi ülése, mely igen érdekes lesz, már az okból is, minthogy Pulszky Ferenc az 1848-49-iki év lezesebb eseményeiről fogja naplójegyzeteit felolvasni; miről jöv számban lezsek bátor referálhatni. Halász Frigyes.

Helyi és megyei hírek.

(Köszönet) A közelebb elhunyt Bahrach Lipótné hátramaradt családja lapunk utján ad kifejezést fenső haláretének azon nemes, önzeten és emberbaráti tevékenységért, melyet Schreier Szukits és Práger orvos urak az elhunyt betegágya körül, kifejtettek. A derék orvosok minden díj nélkül fáradoztak nappal és éjjel a beteg körül és mindent elővettek, hogy a betegnek utolsó napjait enyhítsék.

(Időjárásunk az utolsó hetekben tartós meleg, sőt néhány nap óta nagyon is meleg. Eedésekről innen onnan hallunk, csak nálunk nem akar megindulni, pedig a gazdák nagyon is soppázkodnak utána, és valóban már nálunk is elkele. Néhánszor ugyan már neki készült, de csak elmaradt; így tehát csak mindig óhajtuk és várjuk, talán nem jó későn.

(Hangverseny. Bakody Lajos zongoraművész hangversenyéről, habár csak post festum, röviden megemlékezünk. Az szombatot tartott meg a keresek. Kasszino termében válogatot közönség előtt. A hangversenyt igen előnyösen mutatta be egy szép technikáját, mint zeneszerzői képességét is, jáékával többször zajos tapsokra ragadta a közönséget, mely a nagy melegség dacára élvezettel hallgatta a játékok. A főlépelt műkedvelők közül különösen kiűnt Schreyer Barta k. a. főlötte sikerült zongorajátékával, Kohn H. k. a. szép énekével és Weisich Ernő ur érzelmes és valóban kitűnő magyar és német szavallatával. Weisich Wellenberg Ernő ur, ki a berlini rezidens-zínház tagja, jelenleg githon időz, egy magyar költeményt is szavallt a költői lelkületű Rosenberg Henriette urhölgytől. Hogy a derék műkedvelők megérdemelti tapsokban részesültek, talán szükségesen megjegyeznünk.

(Magyar ált. iparagyesület, melynek alapszabályait lapunk és számában közöljük, s melyeket iparosaink különös figyelmébe ajánlunk, e hó 25-én tartotta meg a közgyűlés után első havi ülést, melyen mintegy 100 tag jelen meg, s melyen Németh Imre előkölt.

(Hymen.) Mitaky Szidonia k. sz. Nagy-Kaniszáról és Neufeld József ur Rába-Tamásiórol e hó 29-én 1 órakor fognak egymásnak örök hűséget esküdni a helybeli izr. imaházban.

Balatonfüred napról napra vonja magára a világ figyelmét. Andley Gosling Esq. budapesti angol konzul kezdeményezéséből Richard Young hajó már kacserkódnak a magyar tenger hullámainak hátán, a fűrdőidény ez évben már földművelés előzőit az élvezetek és legkellemebb szórakozások nyújtásában, s reméljük, hogy főuraink Balaton-füreden felalálják mindazt mit a külföldi fűrdők nyújthatnak, még drága pénzért.

(A biztosítás terén nagyfonsosságú újításról értesülünk. A biztosító intézetek eddig csak a tűz-, víz- és jégképek ellen biztosítottak, mint halljuk, most egyik legnagyobb biztosító intézetünk a biztosítható anyagi károk közé az árvízszégy által okozható vagyon rombolásokat is fel akarja venni. Ez intézkedés nagy fonsosságot s hmanum jellegűt felelősegenek is tartjuk említeni, annál is inkább, mert az eljárás mód is minden tekintetben realis alapokra helyesíthető miután az utolsó évtizedek napfényre került esztái lehetőségek teszik az által kizárhatatlant.

(Ezt-Grothl hírek. Termék-küldetések. Városunk határában s vidékünkön a vetések szépek s kiváló a rozs nagyon előre van; ma — 20-án — midőn a sorokat írom már több gasda kalapjában látok rozs fejet kiűszve; általában a

fagy nem sokat ártott; — ugyanez áll a szőlőkre néve is, jölehet itt-ott jelentéktösebb a kár, a mi az illető szőlő tőlé fekvéséből függ; egy kis tavaszi „csendes eső” mire majd a jöv vasárnap buszaszenteléskor (Márk napján) érte imád kozunk, csakugyan szűkségen is leend. — Tanulmányok. A „Z. Sat.-Gróth járási tanítóegylet” a jöv május hó 20-án Kis-Görbön a rom. kath. népiskola helyiségében; reggeli 9 órakor tartandja szokott tavaszi gyűlést. — Lelekés-változás. Illés István derék segédelőlkészünk Z.-szet mihályi plébánosá kinevezetvén, körükből eltávozott; helyébe Perényi Antal kapornaki káplán alkaimaszott; a z. istvárdi érdemes ev. lelkész ur Dubovay Béla Vas megyébe Magasiba választatván meg, helyébe holnap (21-én) lesz a papválasztás Z.-Istvádon. — Mennyegzők. Városunkban egy rövid idő kösben vagy 12 esküvő avagy eljegyzés történt; csupán egyetlen egy napon, e hó 29-én a helybeli izr. imaházban 5 ifjú szép „jericchi rózsá” fog örök hűséget esküdni lo-vagjának, kiket is aztán ez utóbbiak különböző irányban fognak elröpteni városunkból. — Zavaró hűköszög. A helybeli zsidó hitközség hivatalból levéglegesített tanítója ellen ujabban ismét és pedig fegyelmi vizsgálat indítást kért a megyétől — elutasítottak. Egyébként e hirhird nyugtalankodó közöszre még tettes Szerkesztő ur engedelméből visszatérek. B. E. *)

(Magyarország börtenelelére vonatkozó adatok összeállításán a földmívelési miniszteriumban, a főváros több lapjában közölt hivatalos kimutatásból közöljük a Dunántúli részre vonatkozó összeállítást. Dunántúli kerület 1. Felső-méltó: szőlőterület Mosony 2181 hektár, Sopron 2842 hektár, átlagos termés Mozsony 68.581, ebből fehér 64.299, vörös 4282, Sopron 66.688, ebből fehér 64.513, vörös 2175 hektoliter. 2. Győrvidéke: szőlőterület 2769 hektár, átlagos termés 23.616, ebből fehér 97.017 vörös 506 htl. 3. Neszemély, Esztergom vidéke: szőlőterület 3634 hektár, átlagos termés 6.3221, ebből fehér 51.576, vörös 31.645 hektoliter. 4. Budavidéke: szőlőterület 10.953 hektár, átlagos termés 266.341 htl. ebből fehér 129.010 hektoliter, vörös 74.331 hektoliter. 5. Fehér, Veszprém, Tolna vidéke: szőlőterület 16.264 hektár, átlagos termés 147.425 hektoliter, ebből fehér bor 106.522, vörös bor 50.903. 6. Somlyó vidéke: szőlőterület 517 hektár, átlagos termés, fehér bor 3621 hktl. Boda, Jenő (Kis), Szőlős (Nagy), Vászárhely. 7. Balaton mellette: szőlőterület 20.990 hektár, átlagos termés 250.256, ebből fehér 132.916, vörös 147.340 hektoliter. 8. Zala, Vas, Sopron vidéke: szőlőterület 16.568 hektár, átlagos termés 248.625, ebből fehér 74.755, vörös 171.770 hktl. 9. Villány, Pécs vidéke: szőlőterület 20.078 hektár, átlagos termés 273.240, ebből fehér 96.462, vörös 176.778 hktl. 10. Szegsárd vidéke: szőlő terület 4267 hektár, átlagos termés 141.176, ebből fehér 29.450, vörös 111.736 hktl. 11. Belső-Somogy, Tolna vidéke: szőlőterület 20.339 hektár, átlagos termés 263.760, ebből fehér 44.454, vörös 210.306 hktl.

(A borkereskedés emelése érdekében a földmívelési miniszter következők rendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz: A magyarországi bork kivitele és kelendőse érdekében általában kívánatos lévén, hogy a Budepesten, mint a kereskedelmi forgalom központját megforduló kereskedők és egyéb vevők tudomást nyerhessenek az országban eladó borkészletökről, elhatároztam, hogy e célra egy könyvet nyitattok, melyben mindama bortermelek borkészletei evről évré bejegyeztessenek, kiknek legalább 100 hektoliter (176 akó) eladó boruk van. E végre a mellékelt rovatos íveket oly czébből küldöm meg a törvényhatóságoknak, hogy azokat azonnal a „szobalányuk” vagy esetleg ügybuzgó e végéből önkényű vállalkozó mágnásoknak oly utasítással adja ki, hogy az íveket a járásukban lévő borkészletekre vonatkozó adatokkal kitöltve haladéknélküli a törvényhatóságok behűldjék, honnan az egész megyére vonatkozó ívek ide sürgösen feltejtendőnek leznek. A rovatos ívek miként kitöltésére néve a következők jegyzendők meg. Bejegyzendő minden termelő, kinek egy vagy több fajta saját, termelt borból együtt legalább 100 hektoliter — 176 akó bora van eladó. A jegyzékek csak termelői veendőik fel. Végre figyelmestendők a jegyzékbe felvett bortermelek, hogy a mennyibe boraikat a közelebbi évben eszközölendők újabb felvételig időközben eladnák, efről a levelező lapon a miniszteriumhoz közvetlen jelentést tegyenek, hogy az ily készletek a világtárlatból törölthetessenek. A czébből, hogy esetleg támasztandó igényeknek elég tőtelhessék, a mellékelt ívekből 10-et a törvényhatóság a központon visszatartson.

(A „Tavaszi” czimrel f. é. május eső napjaiban a „Páris-Murcia” s a „Vindobona” mintájára gyönyörű kiállítás két ives röplap jelenik meg. E lap tisztá jövedelme helybeli gyermekert, gyermekmenhely s kórházi cselóokra fordítatik, s a tavaszi ünnepélyen fog áruba bocsátatni. A nagy közönségnek ajánljuk e díszes, irodalmunkban, sőt a külföldiekben is páratlan fényű (Munkácsy, Zichy, Ligeti, Lotz, Székely stb. rajzaival díszített) lapot, melyet első rangú közlése (beszélyek, anekdoták) tesznek becsessé (Jókai, Pulszky, Arany, Szász, Gyulai, Falk stb.). Ara 40 kr. Az előfizetéseket kérjük lehető gyorsan eszközölteni, minthogy teles számú példányok nem igen fognak nyomatni.

(Az „Ország-Világ” X. füzeté a következő érdekes tartalommal jelent meg. Három boldog nap. (Raja) B. Büttner Linától. Petőfi a királyhoz” irt verse és V. Ferdinand. Jakab Elektől. Cserei Mihály mint költő. Abafi Lajosról. Déryné Kolozsvárt 1839 ben. Jakab Elektől Gyöngyvirágot vegyenek! (Költemény, képpel) Komócsy Józseftől. Dr. Mihalkovich Géza egyetemi tanár (Képpel). A csigák és kagylók az ipar-és kereskedésben Szinyeyei Ottmártól. — Hangversenyaink Achilles sarka Wagi Aureltől. A golyamuzár. (Képpel) Egy kérdés. (Képpel) Gyalog Huszártól. Új képek III. Ágay Adófiól. Arab kávéház Kairoban. (Képpel) Dr. Goldsch-

ber Ignácztól. A kairói borbély. (Képpel) Dr. Goldschher Ignácztól. Az egészségtan köréből. Hygijától. A tanyán (Képpel). Az erdők tüdőre. (Képpel) A sz. Háromszög-tore Budán. (Képpel) Velenczebe. (Utiraja) Szemere Atiától. Roday Lucia. (Regény folytat.) Gréville Henrikől. — Irodalom. Zene. Színház. Képzőművészet. Sport. Ünnepek s. t. b. s. t. b.

(Újzeneművek. Táboraszy és Parsch nem. zenemű-kereskedésében Budapestben megjelent. Két kedvelt dal. 1. Nézelek, nézelek, de hiába nézelek. 2. Megy a gőzös Kanizsára. Ennekhangra zongora kísérettel (vagy zongorára külön) alkalmazta Husár Sándor, Ara 60 kr.

(Rövid hírek. Angolországban Gladston, a szabadelvűek vezére lesz a miniszterelnök. — E hó 18-án Amerikában az egész Missisipi völgyben rendkívül heves vihar dúlt. — Szlavó József közös pénzügyminiszter elbucszott a pozsonyiaktól. Volt banquet, fátylasmenet. A buszon érzékeny, a lelkesedés nagy volt. — Gróf Szapáry Antal magyar főútonálló-meszeri méltóságra nevezettet ki. — Fokszónban (Románia) oly nagy tűz volt, hogy 300 házat semmibeitt meg; száznál több család jutott koldusbotra. — Kossuth iratainak 1. kötete teljesen elkészült és május elején fog azükküldetni. — A montenegróiak és albánok öszűköltözetek E-mezek nem akarják megszállatni az átengedett kerületeket. — Gorcsakov herceg egészségi állapota javul. Matlekovics Sándor, kiról a multkor említettük, hogy az országos bank igazgatását átveszi, megmarad az állam szolgálatában. — Közlekedésügyi miniszteré O. Jódý Pál országgyűlési képviselő fog kinevezeteni. — A bevándorlás Boszniába mind nagyobb mérvetök ölt. A határon már hanoverai és tiroli telepek vannak — Háromszéken és a szomszéd megyékben napirenden vannak az erdőégek.

Közgazdaság.

(Nagy-Kanisza, április 26. Néhány nap óta virágnak minden nálunk, kizöldült bokor, erdő, mindenfelől feléledt és üdül, csak a gabona üzlet naponként tagunkint haldoklik, és alig van remény ennek feltámasztására, mert a külföldi is borzasztó lanya bangulatban van Hetivásárunk ra valónival (öböt hoznak most buza 11—11 frt 50 kr, rozs 9—9 frt, zab 7 frt 50 kr. kukoricza 7 frt 90 kr, cinquantin 9 frt.)

A vetések szépek, hanem egy jó eső nagyon szükséges már, még pedig eelő szükség és baj lesz, ha egyhamar nem kapunk — Eladatott a mult napokban 1000 métermázsza új buza július második felében szállítandó 80 kilos 10 frt, minden hiányzó kilóért 20 kr. kevesebb. A birkák nem igen jól telelték, és gyaníjuk kevesebbet reméllenek gazdánk mint tavaly, s a szaporítás sem anyi. Bort, 1878-iki csak veszik a tranziák vidékünkben 5 frt. 50 ig hectoliteren, de finom bort nem, a szőlő még nem hajt, arról nem lehet semmit sem mondani.

Szerkesztői üzenetek.

R. V. Nagy-Kikinda. Talán jöhetne megint egy két folytatás? Nagyon kérem, ha lehet.

Sz. L. Budapest. — Még a hiányzó szemnincsen meg. Még megtalálom talán; remélem legalább

H. Fr. — Budapest. Az utolsóit is köszönettel vettem. Lemondottam arról, amire kedves atyját kértem meg. Nem érek rá jelenleg. Adja át szives üdvözlémet kedves atyjának is.

B. E. — Szt.-Gr. Kimerítő értesítést arról az ügyről szivesen fogadok el; még inkább azonban tarsadalmi.

Fr. A. — Tapolca. Magán levelem megy. A „Vasm. közl.” tek. szerk. — Majd úgy lesz, amint kívánod, hanem miképen tévedhet el rendszeren a lap, nyomtatott szalaggal, azt én sem tudom megmagyarázni. Szives üdvözlést!

Felölő szerkesztő: HOFFMANN MOR.

Hirdetések:

Pályázat.

A nagy-kaniszi kisednevelő egyesület által fentartott kised odvánál úresedésbe jött és ez évi július hó 1-vel elfoglalandó „órá” állomásra, — mely 600 frt készpénz fizetés, 2 szoba és egyéb hozzá tartozókkal, még is egész éven át szükséges tüzelés. fa ki-szolgáltatásával van egybekötve, ezennel pályázat hirdettetik.

A pályázatok: kellő okmányokkal felszerelve (képesítés, kor és eddigi működésről) legkésőbb f. évi június hó 15-ig az alólirt elnök-höz beadandók.

Kelt Nagy-Kanisán 1880 ápril hó 17-én Koch Mihályné egyesületi elnök.

Ház-eladás.

Nagy-Kanisán közel a főtérhez egy majdnem új, igen jó és szilárd anyagból épített 4 utcai és két udvari szobából, 2 konyhából, 2 éléskamrából, borpinczéből és két külön házipinczéből, padlásból, s két kisebb külön elzárható padlásból, két földött fakamrából, tágas udvarból, jó kuttal, és szép kertből álló ház szabad kézből eladó. Ha a házat csak egy fél lakja akkor az utcai szobák egymásba nyithatók s még egy hetedik szoba nyertük.

Bővebb értesítést e lapok szerkesztője ad. (140 1—8)

Fischel Fülöp

évek óta fennálló és a legjobb hírnévnek örvendő/
könyv, mű- és hangjegy-kereskedése

Nagy-Kanizsán

ajánlja a nagyérdemű közönségnek dúsan felszerelt nagy raktarát

ugy mint:

Pompás diszművek magyar, német és francia nyelven.
Gyönyörű képes-könyvek magyar német és francia nyelven.

Ifjusági iratok

mindkét nembeli ifjuság számára magyar német és francia nyelven.

Elegans levélpapírok és borítékok csinos tokban, színes monogrammal.

Mindennemű köszöntőjegyek nagy választékban.

Ajánlom továbbá

➡ Nagyszerű papírraktáramat ➡

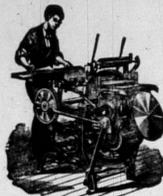
melyre nézve azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a különféle papírok árát

20 %-kal leszállítottam.

Egyuttal bátorkodom a n. é. közönséget értesíteni, hogy jól berendezett könyvnyom-
dátam a már benne levő két nagy gyorsajton kívül még egy

LEGUJABB SZERVEZETŰ

AMERIKAI

GYORSSAJTÓ

beszerzése által nagyobbítottam, miáltal azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy némi
nyomatványokat mint: névjegyek, meghívók, gyászjelentések és névvel ellátott pa-
pírok és borítékok, leggyorsabban és rendkívüli olcsó árakon szállíthatók.

➡ Megrendelések pontosan eszközöltetnek. ➡

